ČECHOAUSTRALAN

KRAJANSKÝ LIST

PODZIM/JARO 2019 www.cechoaustralan.com

V letních měsících se mění velká část Austrálie v bohatě kvetoucí zahradu díky svým typickým stromům blahovičníkům – eukalyptům - „Gum Trees“. Jsou to neobyčejně zajímavé stromy nejrůznějších druhů, od ztepilých krasavců s bílými kmeny rostoucími do nebe, přes omamně rudě, růžově a bíle kvetoucí odrůdy, až k pokřiveným, kůru věčně svlékajícím obrům, poskytujícím domov nejen papouškům, ale i koalám. Australský gumovník vylučuje do vzduchu jemný olej, který nejenže dodává buši její charakteristickou vůni, ale zahaluje krajinu do zvláštního namodralého oparu. Ve vysokých teplotách přidává ovšem bohužel také vznětlivosti stromů. Suchý horký vítr je jako škrt zápalkou. Po devastujícím požáru lehne zem popelem, a černými ohořelými pahýly připomíná tu nejsmutnější měsíční krajinu. Stačí však pár měsíců a z pahýlů raší zelené výhonky signalizující nový život. Je známo, že semena blahovičníků jsou nedobytně uzavřena do tvrdých skořápkových kapslí, které prasknou pouze žárem a uvolní obsah k novému osazení buše.

Velvyslanectví České republiky:
8 Culgoa Circuit, O'Malley, ACT 2606
Tel: 02 6290 1386, Fax: 02 6290 0006

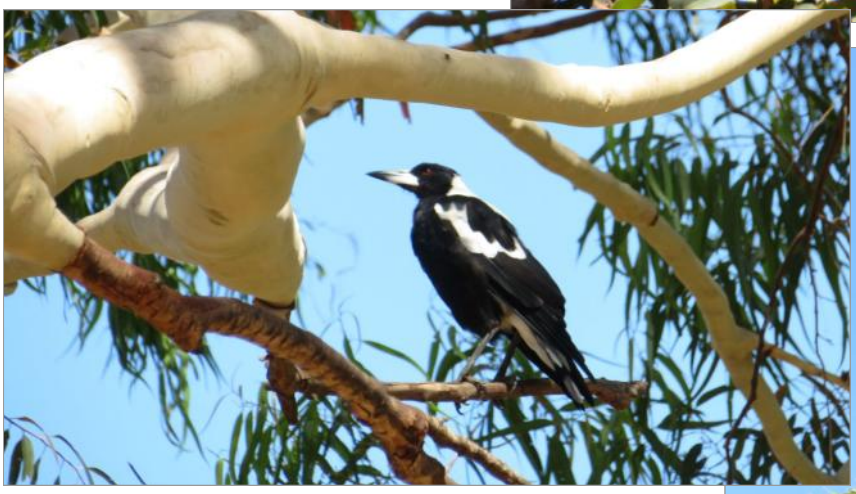

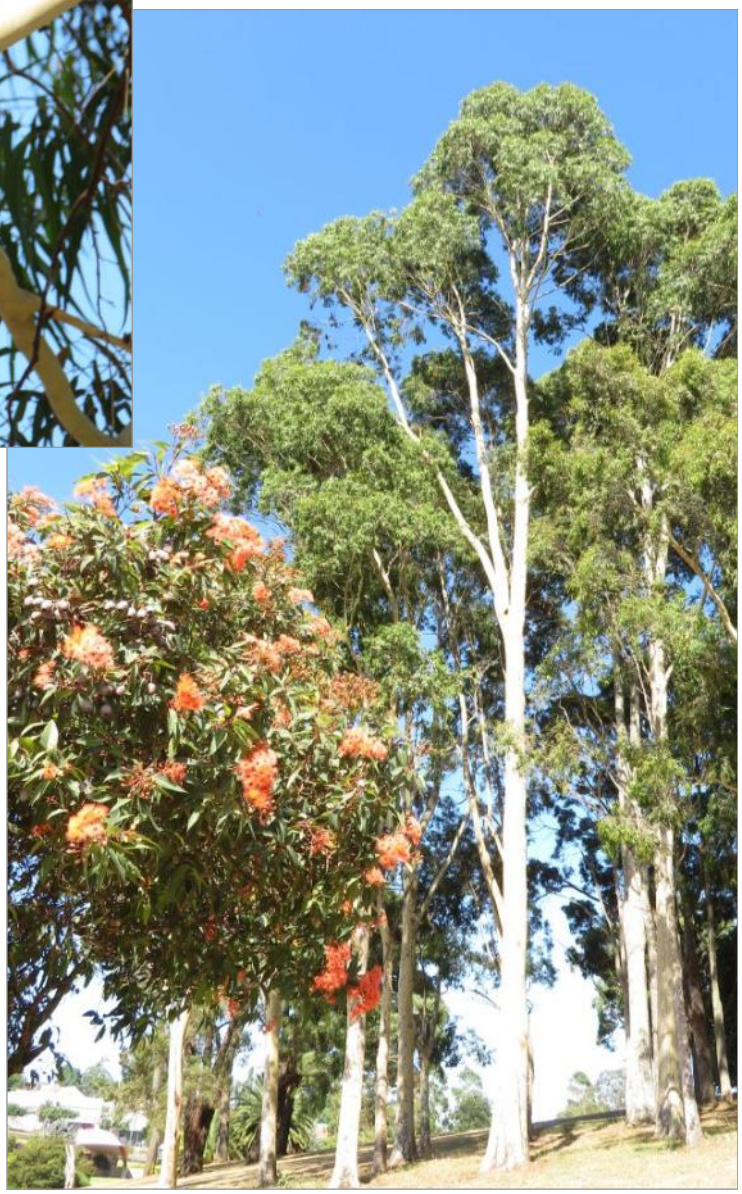

Blahovičník kulatoplodý (*Eucalyptus globulus*), také nazývaný blahovičník australský je velmi rychle rostoucí strom (roční přírůstek 3 - 10 metrů). V Austrálii dosahuje výšky až 65 metrů a tvoří téměř 95% australských lesů. Domorodí aboridžinci využívali eukalypty nejen jako odolné dřevo, ale jako všelék. Jeho prostřednictvím léčili nachlazení, horečku, revmatické bolesti i úplavici. Považovali jej dokonce za protijed proti hadímu uštknutí.

Eukalypty mají hluboký kořenový systém, který proniká až 40 metrů pod povrch země. Funguje jako hydraulická pumpa, která nečerpá pouze podzemní vodu, ale také rozpuštěné minerály, mezi kterými může být i zlato. Australští vědci zkoumali obsah zlata v listech, kůře a dřevu větviček eukalyptů ze dvou míst v Západní Austrálii. Zjistili, že obsah zlata je nejvyšší v listech. Zlato je pro rostliny toxické, proto je transportují do listů, které opadávají a nežádoucí poklad tak průběžně odstraňují z organismu.

Hladina zlata v listech eukalyptů, které rostou přímo nad ložisky, je mnohonásobně vyšší než u stromů, které rostou jen pár stovek metrů od něj. Částice zlata v listech, které vědci označují jako "fytonugety", jsou však příliš malé na to, aby se je vyplatilo těžit. Jejich velikost dosahuje sotva pětiny tloušťky lidského vlasu. Jako indikátor výskytu zlatých ložisek v obtížně dostupném terénu však mohou posloužit velmi úspěšně... (sem)

Australské eukalypty v květu nafotil pro časopis Čechoaustralan **Dalibor Smetana**

SMĚLÝ ŽIVOT KERRI-ANNE

Barbara Semenov

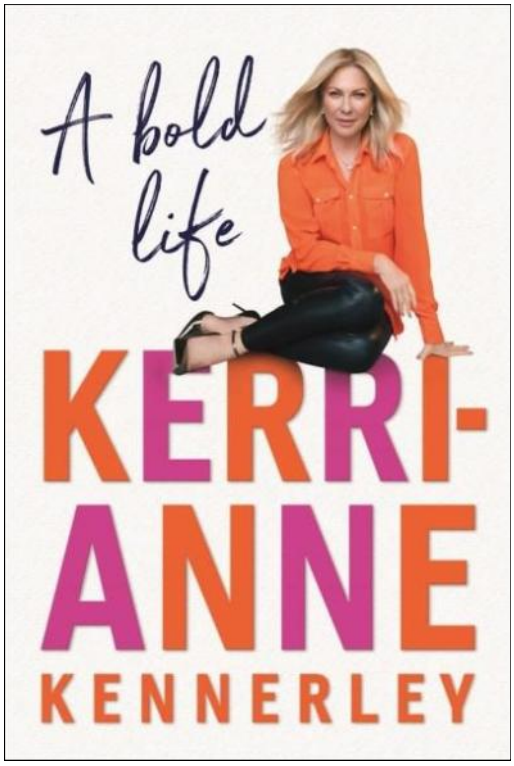

Každý Australan ví, kdo je Kerri-Anne a jsem si téměř jistá, že to ví i každý Čechoaustralan. Přesto má i sláva své hranice, a tak tato zářivá televizní osobnost nebude nejspíš známá mimo území našeho světadílu.

Přemýšlím, zda má svoji českou obdobu, ale nikdo v tamním mediálním ani uměleckém světě, kdo by svým záběrem působení připomínal tuto dnes již ikonickou legendu australského showbyznysu, mi nepřichází na mysl. Kdybych kdysi před pětatřiceti lety neemigrovala, asi bych si přála podobnou kariéru. Jako Kerri-Anne jsem brala nucenou oklikou cestu k uměleckému uplatnění přes novinařinu. Na rozdíl od ní jsem neměla pěvecké ambice, ale herecké zcela určitě. Kerri-Anne toužila jako mladá dívka stát se Olivií Newton-John, já zase Janou Brejchovou. Obě jsme místo toho skončily před objektivem televizních kamer, já jako redaktorka Televizních novin, ona jako moderátorka nejznámějších australských televizních programů.

Dnes, po mnohaleté kariéře je Kerri-Anne Kennerley jednou z nejuznávanějších ve své profesi, vyznačuje se vytříbeným stylem a brilantní prezentací nejrůznějších televizních pořadů, stejně tak jako obdivuhodně pohotovým zvládáním nesčetných náročných situací a problematických hostů v živém vysílání. Své mnohdy až extravagantní televizní vstupy zjemňuje přirozenou grácií, elegancí a svěžím humorem. Musím říci, že od svého příchodu do Austrálie před třiceti lety jsem její velkou obdivovatelkou a příznivkyní.

Kerri-Anne Kennerley byla nedávno uvedena do síně slávy Logie Awards – nejvyššího australského televizního ocenění. Koncem roku 2017 vyšla její autobiografická kniha, ve které popisuje nejen svoji fascinující cestu za slávou, které s vervou sobě vlastní obětovala celý život, ale také osobní dramatické peripetie, kterými musela na této cestě projít a dosud prochází. Knihu jsem dostala od své dcery k Vánocům a přečetla jedním dechem. Našla jsem skutečně řadu styčných bodů s touto showbyznysem až posedlou ženou (jak se sama o sobě vyjadřuje), ale ačkoliv jsem žila rovněž smělým životem, Kerri-Anne mne svou smělostí daleko překonala. Pravděpodobně bych nedokázala být ani tak dobrodružná, ani tak dedikovaná jako tato excentrická mediální hvězda.

Kennerley neoplývá zrovna spisovatelským slohem, přesto anebo právě díky přirozené jednoduchosti líčení smělého a zajímavého života upoutá pozornost čtenáře už od prvních řádků. Čtyři sta stránková kniha je adekvátně ilustrovaná unikátními fotografiemi z autorčina pestrého archivu. České čtenáře zaujme i úvodní vzpomínání na dětství v šedesátých letech, strávené v typickém brisbaneském předměstí, tolik odlišném od míst našeho českého mládí.

Po prvních srdnatých úspěšných vystoupeních v queenslandské televizi se aspirující devatenáctiletá zpěvačka stěhuje do New Yorku, místo dobytí Broadwaye se ale stává obětí domácího násilí prvního manžela, jednoho z producentů Rolling Stones, notoricky známého divokým životním stylem a užíváním drog. Ze začarovaného kruhu jí pomůže anglický přítel John Kennerley. Svého zachránce a životní lásku si bere v roce 1984, svatba se koná poprvé v historii ve slavné sydneyské Opeře.

V Sydney pokračuje ve své kariéře zpěvačky, později herečky v televizním seriálu, ale vyniká až jako moderátorka televizního programu „Good Morning Australia" na Network Ten, kde během svého jedenáctiletého působení získává popularitu po celé zemi. Od roku 1996 pokračuje v televizní show „Midday" na kanálu Nine a je několikrát nominovaná na cenu Gold Logie. V roce 2002 uvádí svoji vlastní show „Kerri-Anne", ve které nejenže zpovídá význačné politiky Austrálie, ale zároveň je polidšťuje, když je přiměje, aby s ní v pořadu zatancovali macarenu, čaču nebo rumbu. Dokázala rozvázat jazyk i málomluvné Priscille Presley, zvládala opilého Johna Stamose, nezapomenutelné jsou její rozhovory s Robinem Williamsem, Russellem Crowem, Johnem Travoltou, setkání s Michaelem Hutchencem, s Cliffem Richardem, s princeznou Dianou, natáčení s Beatlem Georgem Harrisonem, Juliem Iglesiem, Madonnou, s Pelém i dalšími nesčetnými úspěšnými sportovci, a v neposlední řadě s premiérem Johnem Howardem a prezidentem Donaldem Trumpem.

Od televizních redaktorů se liší umem rozhovory poutavě popularizovat, svými otázkami a charakterem interview je jiná než ostatní. Zábavná, vlídná a současně lidsky zvídavá, vždy perfektně připravena a přitom schopna i okamžité improvizace, napomáhá její osobní charisma a atraktivní vzhled. V knize se zmiňuje i o stinné stránce ženského aspektu, která byla velmi markantní v sedmdesátých a osmdesátých letech a nešetřila ženy snažící se prosadit v televizní konkurenci a věčném střetu s neomaleností nekorektních mužských kolegů a nadřízených. Také sdílím tuto nepříjemnou vzpomínku z vlastního působení v Československé televizi těch let. Na rozdíl od mé situace, kdy mne navíc totalitní propaganda donutila opustit nejen pracoviště, ale i zemi, Kerri-Anne se mohla bránit svým oponentům v relativní svobodě slova a projevu.

Generální konzulát České republiky:
169 Military Road, Dover Heights, NSW 2030
Tel: 02 9581 0111, Fax: 02 9371 9635

Slavná moderátorka se přiznává, že exhibicionismus je jejím hybným motorem, ačkoli i ona trpí pozitivní trémou, jako každý poctivý profesionál. Navíc se dokáže před kamerou osmělit k opravdu dobrodružným kouskům – osedlá všemožná zvířata, fušuje do řemesla krotitelům šelem, slaňuje z vrtulníku, řídí tank,…

Kniha líčí nesčíslně zážitků a nekonečnou řadu osobních setkání s domácími i světovými veličinami. Život pod jhem televizní řehole – vstávání o čtvrté, stres, rivalita, sebeovládání, ale také život jako jedna velká párty ve světě bohatých a slavných po boku milovaného muže. Dalo by se říci až záviděníhodný život odvážné, které štěstí přeje.

Kerri-Anne se ale otevírá daleko hlouběji a dává nahlédnout do temných zákoutí – dozvídáme se o nešťastném potratu a ztrátě naděje stát se matkou, o boji se zákeřnou rakovinou prsu a o nedávné ráně osudu, která přetrhla nit dosavadní, zdánlivě nenarušitelně plynoucí pohody. Před třemi lety utrpěl její manžel pád, při kterém si zlomil páteř a stal se kvadruplegikem ochrnutým na ruce i nohy. Tato tragédie obrátila život pohledné a bonvivánské Kerri-Anne vzhůru nohama, znamenala okamžitý konec televizní kariéry a uvazuje ji k doživotní stálé péči o pro ni nejdůležitějšího člověka na světě.

Je srdceryvné číst, jak věci, které každý z nás považuje za dané a samozřejmé, se mohou stát jen tak, zničehonic něčím nepochopitelně neuchopitelným. Například mučivé týdny čekání, zda bude moci manžel polknout kousek ledu a obnovit funkci polykání, nebo zda bude muset být navždy krmen nosovodem. První beznadějné pokusy o komunikaci se zcela ochrnutým partnerem přes mrkání víčky nad předkládanou tabulí s písmeny,… a pomalé, namáhavé a omezené obnovování dalších základních životních funkcí, kterými naše tělo vládne jaksi automaticky, a ani v duchu nás nenapadne, že by tomu mohlo být kdy jinak!

Závěrečné poselství její autobiografické knihy zní jasně: - „*If people want to know about survival I can confidently say: life will change. Nothing is surer than that. You never know what the universe is thinking. So embrace it. – Jestli chce někdo něco vědět o přežití, mohu s jistotou říci: život se mění. Nikdy netušíme, co má vesmír za lubem. Tak jej obejměte (co to dá).*“

♥

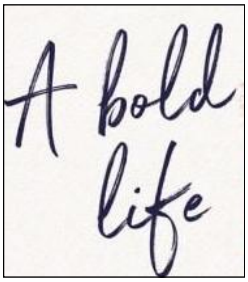

- „Naše ložnice pro mne byla vždy posvátným místem. Pořídila jsem nám krásné žluté a modré závěsy a doladila místnost stejně vzorovaným přehozem přes postel. Vestavěli jsme skříně s policemi a televizí – vždycky jsme se rádi dívali na televizi z postele – a John navrhnul toaletku s opravdovými hollywoodskými žárovkami kolem zrcadla, a se spoustou přihrádek pro ‚holčičí' věci. Hned vedle byla moje oblékárna, kterou mi každá žena mohla závidět. Nikdy nic nevyhazuji, a tak je tento prostor něco jako malá studnice pokladů, datujících dobrých čtyřicet let. Někteří říkají, že potřebují sluneční brýle, když sem vstoupí, aby je neoslnila ta náhlá exploze barev, třpytek a flitrů. John má taky svoji vestavěnou skříň na šaty. Mnohokrát mi za ta léta připomněl, oč menší je ta jeho, ale já mu vždy říkám, že kdyby si vyklidil velký pokoj dole, kde skladuje modely vláčků, měl by hned plno místa na pověšení svých věcí.

Máme tu taky modrou čalouněnou lenošku a snídaňový stolek, kde mi John každé víkendové ráno předkládal snídani na tácu - čerstvě vymačkaný pomerančový džus, vajíčka a horký toust. John byl vždycky tak pozorný, toust připravoval až nakonec – věděl, že ho nemám ráda studený. A samozřejmě kávu. Bez kávy by to nešlo.

Tak to bylo; pak jsme si četli noviny a diskutovali o světě. To býval vždycky můj nejoblíbenější společný čas. Jen John a já, bavíme se o věcech, smějeme se v naší krásné ložnici. Naše perfektní místo klidu. Moje oáza, útočiště. Mám tu dokonce svoji golfovou hůl, kdybych si chtěla trochu zacvičit.

Teď tu balím na cestu do Melbourne, těším se a trochu se bojím; je pozdní duben 2017 a zítra mám být uvedena do Sině slávy Logie. Rozhlížím se po pokoji, - jak se to tu změnilo. Ale všechno v mém životě se změnilo. Moje největší láska, můj nejlepší přítel a manžel, se kterým jsem prožila 33 let, John je kvadruplegik následkem strašného pádu v březnu 2016, když sklouznul z verandy na golfovém resortu v Coffs Harbour.

Moje ložnice slouží dnes jinak než dřív, už není jen místem spánku a mazlení se s naším milovaným zlatým retrívrem Diggerem, stala se trvalou nemocniční místností. Velká manželská postel, kterou jsme oba zbožňovali, je nyní odsunuta stranou, aby se sem vešla Johnova nemocniční postel s tichým celonočním bzučením motoru, který pohybuje matrací, aby se zabránilo proleženinám. A dovedete si představit, jak těžké je sehnat kladku a závaží (elektrického stroje, který přemístí Johna z vozíku do postele) ve stejné barvě, jako jsou původní barvy ložnice? Dokonce hrozím, že si seženu *Bedazzler* a polepím mašinu třpytkami, když se mi nepodaří vylepšit její dosavadní vzhled jiným způsobem.

Pak tu máme nemocniční stolky, ty jsou velmi užitečné, když je potřebujete nastavit na správnou výšku ke krmení – ale jinak tu taky obzvlášť neladí. Krásná modrá čalouněná pohovka z lenošivých starých časů slouží teď jako odpočívadlo nemocničnímu náčiní. Také šuplíky mé komody jsou plné lékařských potřeb a zásob – měřicí přístroje na tlak, teploměry, katétry, trubičky, hadičky, formy, skelná vata, noční košile, župany,…

Ještě horší je naše takzvaná televizní místnost. Tam je nyní sklad pro větší výbavu, manuální vozík a plno rehabilitačních pomůcek. Pohodlná televizní křesla musela pryč, abychom sem mohli dát elektrické sezení, z kterého může John sledovat obrazovku. Ani v tomto případě návrháři nemyslí na náš trh.

Další pokoj jsme předělali, aby sloužil pro účely Johnova domácího rehabilitační cvičení, něco co plně zaměstnává nejen mne, ale i Simona, Johnova syna, který se k nám nastěhoval, aby pomáhal. Snažíme se alespoň zachovat to málo, co Johnovi zbylo z pohybu, a tak jsme zařídili rehabilitační přístroje, jaké měl v nemocnici. S poraněními páteře je slabá možnost zlepšení, tak plánujeme využít všechny pomůcky.

Ale zpět k naší ložnici. Je tu něco navíc, co dnes večer zaplňuje zbytek místa, a pro změnu jsou to moje věci. Rozprostřeny po celém pokoji jsou vzpomínky, sešity polepené výstřižky, které John pečlivě sbíral celý náš společný život, a které mapují moji více než čtyřicetiletou uměleckou a televizní dráhu. Fotoalba, videokazety, dévédéčka z nejvýznamnějších momentů mé kariéry. Jsou tu zaznamenány všechny pořady, všichni lidé, od kterých jsem se toho tolik naučila, se kterými jsem se smála, o které jsem se mohla vždy opřít. Tady je to vše, v naší krásné ložnici, kde jsme čítávali noviny, vyprávěli si. Můj nejoblíbenější společný čas.

Je to ironie, vidět svůj život takto posbíraný, moji kariéru obnaženu, celý můj osobní svět, který bude odtajněn. Když se dívám na svůj zde nahromaděný život, připomínám si nejen své začátky, ale také to, jak těžké bylo vypracovat se, i jak jsem se snažila, jak jsem nejlíp uměla. A jak se mi to podařilo. A ještě je tu jeden důvod, že jsem tak sentimentální: zítřejší Síň slávy bude moje první Logie. Byla jsem předtím několikrát nominována, ale k překvapení mnohých a mé vlastní frustraci jsem nikdy nevyhrála.

Když jsem přijala pozvání, věděla jsem, že tam John musí být se mnou. Opak byl vyloučený. Vždycky mne doprovázel na Logies a nemohl přece chybět, když budu konečně přebírat takovou cenu. Ale zároveň jsem věděla, že nebude snadné ho tam dostat. Od úrazu jsme ještě nikdy neuvažovali o cestování. Jen pouhé pomyšlení nám nahánělo hrůzu. Ale nějak tam Johna dostaneme. To zvládneme. Vždycky jsme vše zvládli. Show musí jít dál…“ *(přeloženo a editováno podle The Sydney Morning Herald z úvodu knihy A Bold Life – Kerri-Anne Kennerley)*

Dodatek: Nedávno, u příležitosti oslav Austrálie na Australia Day 26. ledna vzbudila Kerri Anne opět pozornost médií svým názorem vysloveným v živém televizním vysílání Studia 10, kdy zpochybnila úmysly davu demonstrujícího za zrušení oslav a označujícího výročí zakotvení první flotily - First Fleet kapitána Arthura Phillipa - a vylodění prvních osídlenců v roce 1788 za den okupace Austrálie a počátek genocidy aboridžinců. Kerri Anne otevřeně zauvažovala nad pokrytectvím demonstrujících slovy: *"Has any single one of those 5000 people waving the flags saying how inappropriate the day is, has any one of them been out to the outback where children, babies and five-year-olds are being raped, their mothers are being raped, their sisters are being raped? What have you done? - Zippo!" – „Byl vůbec někdo z těch 5000 lidí mávajících prápory, jak je tento den k oslavám nevhodný, byl někdo z nich tam venku, kde jsou děti, miminka a pětiletí znásilňováni, jejich matky, jejich sestry znásilňovány? Co jste proti tomu udělali? Tak sklapněte!“* Kerri Anne byla v následné diskuzi za svá slova označena za rasistku…

AUSTRALIA DAY

Tak jako v ČR slavíme státní svátek v den vzniku republiky 28. října, mají svůj slavný den v Austrálii 26. ledna. Před 231 lety tam zakotvila první flotila - First Fleet kapitána Arthura Phillipa a vylodila první osídlence, jimiž byli, jak známo, trestanci. Je třeba dodat, že se samozřejmě nejednalo o žádné vrahy nebo zločince, spíš provinilce, kteří si snažili přilepšit nějakým nečestným způsobem. Neznámý a drsný kontinent jim dal záhy možnost odčinit své hříchy a vybudovat poctivou prací nový domov, který se po příchodu dalších, již svobodných osadníků a přistěhovalců změnil během dvou století k nepoznání. Ti, kteří se smířili po svém příjezdu s kulturním šokem, využili nové příležitosti a bohatství země a zasadili se o rozkvět pověstné australské bonanzy. Dnes moderní a prosperující Austrálie dala příchozím z celého světa bezpečí a naději. Každá národnost, a že jich bude kolem stovky, přinesla zemi něco pozitivního a dokázala se ujednotit pod společnou australskou vlajkou, která na Den Austrálie vlaje a září po celé zemi ve všech možných podobách.

Honorární generální konzulát České republiky:
JUDr Milan Kantor
500 Collins Street, Melbourne 3000
Tel: 03 9629 6196, Fax: 03 9629 1311

VALE MILAN KANTOR

Hana Flanderová

6. ledna 2019 odešel Milan Kantor. Renesanční člověk s velkým srdcem, vlastenec, mecenáš, milovník hudby a neúnavný bojovník za spravedlnost. Bude nám všem chybět a mnozí z nás si Melbourne bez Milana dovedou představit jen stěží.

Dovolte mi se podělit o několik osobních vzpomínek a připomenout kolegu, přítele, honorárního generálního konzula České republiky s duší mladíka, jednáním gentlemana, noblesou a šarmem bardů první republiky a zkušeností, která by vystačila mnohým na několik životů.

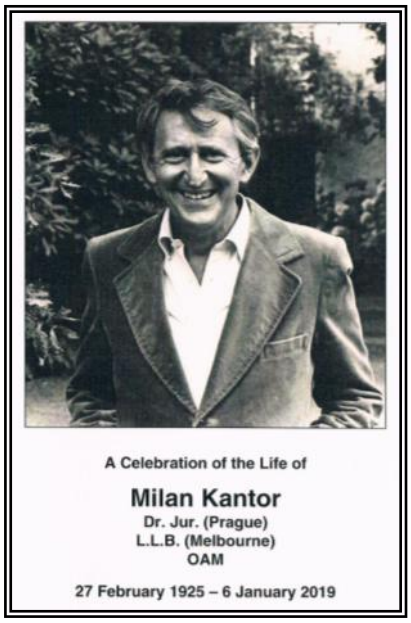

S Milanem jsem se setkala v roce 2006, když jsem se poprvé dostala do Austrálie a začala pracovat na velvyslanectví v Canbeře. Hned při mém prvním setkání s ním jsem věděla, že mám co do činění s výjimečnou osobností, na kterou se nedá zapomenout.

Byl naším prvním honorárním konzulem po roce 1989 s průkazem číslo 001… O šest let později, tedy v době, kdy jsem já teprve končila vysokou školu, byl povýšen do funkce honorárního generálního konzula, nejvyšší možné pozice, kterou honorární úředník může zastávat. Poslední tři roky, kdy jsem se vrátila do Austrálie jako generální konzulka, jsem měla příležitost zase s Milanem intenzivně spolupracovat. Vídali jsme někdy i v Čechách, kam Milan tak rád jezdil.

V průběhu „mých“ dvanácti let s Milanem jsem se postupně dozvídala víc a víc o něm samotném, o jeho rodině, o jeho životní cestě, přátelích, radostech i strastech. Se skromností sobě vlastní mi tyhle střípky mozaiky jeho života, o kterých se člověk v oficiálních životopisech nedočte, sděloval jen tak „mimochodem“. Musím bez okolků říct, že si pamatuji všechno, co mi vyprávěl. A pokaždé, když jsem se potkala s některým z Milanových přátel ze staré party nebo s jejich potomky, se mozaika zaplňovala čím dál víc. Bohužel asi nikdy nebude kompletní, mám pocit, že vždycky se najde někdo, kdo bude vědět z Milanova života něco, co ještě nikdo neslyšel.

Milanovy začátky v Austrálii nebyly jednoduché. Všechno si ale poctivě odpracoval, znovu vystudoval a rozhodně nezatrpknul a necítil křivdu. Nový start v nové zemi mu dal tolik příležitostí! Jeho motorem byla česká komunita, vzpomínky na domov a noví přátelé. V tu dobu jich v Melbourne nebylo moc a moc o sobě navzájem nevěděli. Tedy dokud se nepotkali s Milanem, který pomáhal, kde se dalo, a seznamoval jednoho s druhým. Doučoval angličtinu, pomáhal shánět práci, později pomohl i s řešením právních záležitostí a mnohem víc. Důležitý pro něj byl kontakt a přáteli a možnost setkávání se. Ve společnosti, doma, na cestách… na lyžích, na koncertech, všude. V československých kruzích 50. a 60. let v Melbourne se Milan stal osobností, kterou zůstal až do konce svých dnů. Hladově hltal všechno nové, ale přitom nezapomínal na domov. Aktivně sledoval politické dění v Československu, zapojoval se do diskusí a společně s ostatními členy českého exilu v Austrálii podporoval demokratické dění doma. Časopis Hlas domova, do kterého přispíval a hrdě podporoval, byl ve své době jedním z nejdůležitějších periodik, která v českém exilu vycházela.

V tu dobu začal také Milanův největší příběh. Setkání s Anne, Andulkou, bylo osudové a odehrálo se na lyžích. Na dalších 62 let se stali tihle dva nerozlučným párem. Jejich cesta byla plná radosti, ale také bolesti, které společně zažívali. Vždycky chápající, vždycky nablízku. Cestovala s Milanem každý rok do Čech a doprovázela ho všude, kde se dalo. A doma dokázala vytvořit skutečný krásný domov. Setkávání s Milanovými dětmi, která nebyla tak častá, ale přesto nezapomenutelná, patří k mým dalším životním zážitkům. Přes všechny strasti bylo cítit, že tahle rodina drží při sobě

a nic je neporazí. Milanovi jenom vadilo to, že se nikomu z nich nepovedlo pokračovat ve hře na klavír, ke které je od mládí vedl. Uměleckých sklonů ale zdědili víc než dost a láska hudbě je jenom jedním z nich.

Milanova láska k hudbě byla věhlasná. Málokdo toho znal o hudbě (a zejména té české) tolik. Měl se stát koncertním pianistou, ale zranění ruky, které si přivodil v mládí za velmi dramatických okolností, jeho uměleckou dráhu bohužel ukončilo. Hudbou ale žil dál. Hrál a poslouchal v podstatě neustále, duší i tělem. I když si stěžoval na „zmrzačenou“ ruku, chabou paměť a „příliš mnoho not spadlých pod klavírem“, jeho klavírní recitály po dlouhých a náročných dnech, doma v soukromí, budou pro mě nezapomenutelnými chvílemi. V posledních letech, kdy už mu sluch nesloužil jako zamlada, sám říkal, že hudbu bude slyšet vždycky. A bylo to tak. Pamatuji si na jednu z našich návštěv v pražském Rudolfinu, kdy hned na začátku poznal, že klavír na jevišti není úplně dobře naladěný. Nevěřila jsem vlastním uším a ani nikdo jiný nic nepoznal. Ale o přestávce přišel ladič a klavír doladil tak, že se to líbilo i Milanovi. Kdo ví, jak by to bylo, kdyby tenkrát to jeho zápěstí vydrželo… protože Paní hudba nebyla jenom Milanovým lehkým poblouznění, ale jeho Láskou. Je dobře, že i v posledních chvílích jeho života byla s ním.

Všechno, co se týkalo umění, bylo pro Milana až elektrizující. A tahle vášeň spojená s jeho českou hrdostí dala Melbourne a Austrálii mnoho příležitostí zažít českou kulturu v mnoha podobách. Zejména po roce 1989 Milan štědře podporoval návštěvy umělců z Čech a mnoho vystoupení a akcí se sebemenší českou vazbou. Koncerty, výstavy, českou školu, filmové festivaly… a nezapomenutelné oslavy českého státního svátku v Melbourne Clubu, které byly pro všechny vyvrcholením roku. Milan si obzvláště cenil mladých umělců a otevíral jim dveře do světa. Nezapomínal ale ani na staré přátele a známé (i neznámé). Po celou dobu existence Sokola Melbourne byl jeho velkým podporovatelem a sponzorem. Jeho myšlenka založení a výstavby DOMOVA pro české a slovenské seniory se zdála až bláznivým nápadem. Nápadem, který ale Milan dotáhl do konce. Když jsme se potkali, byl Domov teprve v začátcích. Milan byl zklamán tím, že o Domov není příliš velký zájem. Během několika let se ale všechno změnilo a dnes Domov funguje tak, jak si Milan představoval.

Je nemožné vyjmenovat všechno, za čím Milan stál a podporoval, často jsme o tom ani nevěděli. Můžu se ale vsadit, že většina akcí v Melbourne s českým nádechem měla někde více či méně viditelnou Milanovu stopu. Za to všechno jsme Milanovi vděční. Vyjádření díků a respektu Milan zažíval mnoho a přijímal je se skromností a pokorou. Těch oficiálních si velmi vážil. V roce 2002 obdržel od ministra zahraničních věcí cenu Jana Masaryka Gratias Agit za prosazování České republiky v zahraničí. Říkal o ní, že je krásná, ale moc těžká… když mu byla v roce 2007 udělena prezidentem republiky Medaile za zásluhy I. stupně, byl na ni nesmírně hrdý. Uspořádali jsme tenkrát Milanovi jako překvapení malou oslavu po jeho návratu z Čech. Byl dojat a moc děkoval nám všem, i když ta medaile byla za JEHO zásluhy. Největší radost měl ale z toho, když mohl udělat radost ostatním.

Krajanský koncert v Melbourne 2018

Být Milanovým „šéfem“ nebylo vždycky jednoduché. Debaty s ním ohledně byrokracie, administrativy a nutných „zel“ v podobě razítek, formulářů a tabulek byly nekonečné a hledání společné shody bylo občas zdánlivě nemožné. Nikdy jsem se ale jako „šéf“ necítila. Byla jsem pro něj kolegou, kterého s úctou a respektem přijímal, a sám se snažil o různá vylepšení, zpružnění a odstranění zbytečností. Vždycky jsme nakonec našli společnou řeč a takové konce pak byly krásné pro nás pro oba. Milan strávil v úřadu honorárního konzula dlouhých 27 let. 27 let věrné služby České republice a jejím občanům. V novodobé historii naší země je bezesporu rekordmanem. Konzulární služba mu přinášela spoustu radosti i problémů při řešení složitých životních situací, které mu dlouho ležely v hlavě. Nesmírně ho ale bavilo setkávání s lidmi a to, že mohl nabídnout pomoc lidem, kteří ji potřebovali. Vím, že hlavně v poslední době to bylo pro něj čím dál složitější, ale úřad zastával neúnavně dál. Před dvěma lety na naší poradě honorárních konzulů Nového Zélandu a Austrálie v Sydney byl jedním z nejvášnivějších diskutérů. A vloni, kdy si v Čechách nešťastně zlomil nohu a byl dlouho v nemocnici, vrátil se do úřadu za dva dny po propuštění do domácí péče. Bylo zřejmé, že se cítil hned lépe.

Když mi koncem roku Milan volal, že už nebude po novém roce v konzulování pokračovat, věděla jsem, že je zle. Milan by se úřadování sám jen tak nevzdal. Naposledy jsme se viděli v Melbourne na oslavě stoletého výročí založení Československa 26. října 2018. Milan toto výročí vlastenecky prožíval a zorganizoval několik krásných akcí. Oslavy v Melbourne byly bezesporu nejlepšími oslavami našeho stoletého výročí v Austrálii. Když jsem se vracela zpátky do Sydney, Milan trval na tom, že mě doprovodí na letiště, i když jsem letěla brzy ráno. Nešlo mu prostě odporovat,

i když jsem se o to pokusila. Netušila jsem, že tato společná jízda je naší poslední. Napadlo mě udělat si společnou fotku, i když to moc nedělám. Až do konce roku jsme si volali. Naposledy jsme se slyšeli krátce před Novým rokem. Do poslední chvíle byl optimistický a pohodový, tak jak jsme ho všichni většinou znali. Odešel ve společnosti svých blízkých, za zvuků své milované hudby. Tak, jak to chtěl.

Vždycky budu vděčná osudu za to, že mi do cesty Milana přinesl a nikdy nezapomenu na společně prožité chvíle, které mi tolik daly a rozšířily životní obzory. Stále mi bude chybět ten jeho rošťácký úsměv, který budu čekat za každým rohem v Melbourne. Úsměv, který nikdo nenahradí.

Josef Tomáš

Louskáček

Ó jaká rozkoš, moci rozlouskávat
svět! Kousek po kousku, jak oříšky,
ho otrhávat z lísky prostoru
a ještě ve skořápce si ho dávat do úst.

Podržet v mysli všechna jeho místa:
ta prázdná na keři i ta vyplněná v sobě;
a též onu cestu, kterou musel ujít,
aby z ničeho se mohl stát něčím.

www.poeziezexilu.com

SVĚT V ÚSTECH

Josef Tomáš

Sbírka básní *Svět v ústech* byla inspirována četbou knih fyzika a kosmologa Paula Daviese. A hlavně těmi třemi věcmi, o kterých mluví a kterým doposud žádný vědec, žádný filozof nepřišel na kloub. Předně je to ono Leibnizovo: „Jak to, že je vůbec něco a není spíše nic?“ Potom to druhé: „Jak z té záhadné hmoty, v tom záhadném prostoru a za onoho záhadného času povstal život?“ A nakonec ta nejvíc zapletená otázka: „Jak se z toho všeho zmatku mohlo zrodit vědomí?“ Tolik toho už dnes o tom všem víme, už tolik toho vědci objevili a matematici vypočítali a přece nás pořád ty tři otázky trápí. A do toho všeho se člověk narodí, aniž by se ho kdy někdo zeptal, zda tu vůbec chtěl být. A za chvíli je zase stejně bezbranný, když je z té nádhery a z té hrůzy vytažen pryč, a zase se ho nikdo nezeptá, zda tak chce.

Kromě Paula Davise na mne měl vliv Immanuel Kant a hlavně ten jeho výrok: „Vnímání bez myšlení je slepé, myšlení bez vnímání je prázdné.“ Takže toto je těch několik pár věcí, mezi kterými jsem se tak dlouho potloukal, až se to ve mně nahromadilo natolik, že mě to začalo ohrožovat a pud sebezáchovy to asi byl, co mě přinutilo, abych to dostal ven a hodil to na papír. Sedíme si tu ve svých hlavách a svět do nás proudí všemi otvory a póry a skládá se pak v tom kousku mazlavé hmoty do všeho možného i nemožného, překrásného i přehrozného. Jak se pak v tom všem má člověk vyznat, že? Filmy běží, hudba hraje, počítač si pracuje většinou sám od sebe a pro sebe, občas se zjevují strašidla nebo andělé, a to všechno všechno páté přes deváté. Ale vypadá to vůbec tam „venku“ tak, jak se to zdá být tady “uvnitř”? Vždyť na to už vědci přišli, že tam venku není vlastně vůbec žádný prostor, ani žádný čas tam prý neběží. Bez světla bychom neviděli nic, ale světlo jsou proudící fotony a ty malinkaté mršky se pohybují tak rychle, že pro ně čas stojí, neběží, a vzdálenost se venku taky nekoná, všechny délky se tam scvrknou v nic. To jsou čistá fakta! Einstein to přece dokázal a bylo to už mnohokráte změřeno.

Jak se v tom má člověk potom vyznat, že? Objevil jsem se tu z ničeno, do ničeho se vrátím, navždy zmizím. Pěkné pomyšlení, co? Pokus si to představit! A jak se do toho všeho dá zapasovat něco jako je láska, hudba, malby, nadšení, údiv – ale také zlo a strach a zločin?

Někdy si tak představím sám sebe, jak sedím na té modrobílé kuličce Země, někde na severním nebo jižním pólu a čumím do DÁLKY. Jaká to absolutní osamělost, absolutní nicotnost v tom nekonečném rozměru vesmíru. A zase mně vědci řeknou, že prostor vlastně není, že to je všechno pouze v mojí hlavě. Jak se v tom všem má člověk vyznat, že? A čas běží a už mně je 80, strašně rychle to uteklo, to snad ani

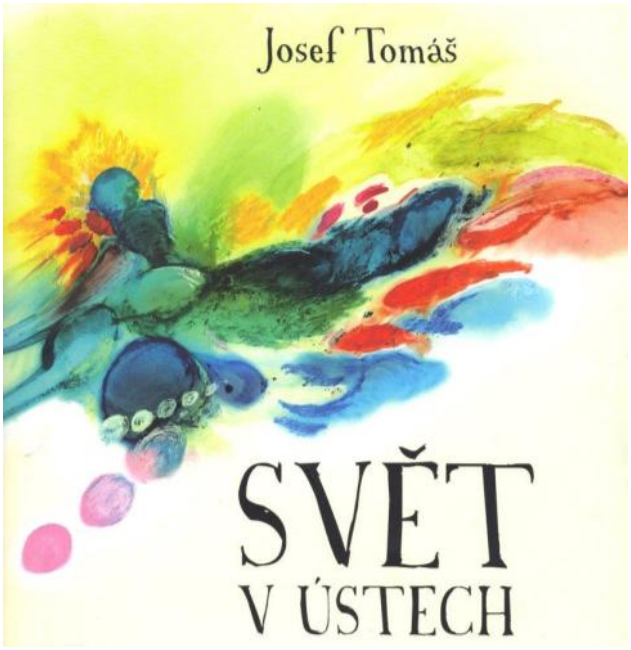

nemůže být pravda. A ti vědci mně opět řeknou, že čas není, ale ve mně tiká tak bezohledně, jako bych tu vůbec nebyl. Jsem mu tak lhostejný, až to bolí. Ó, jaký to údiv, jaké udivení. Opravdu je to k zblázně-ní. Moje hlava byla toho tehdy tak plná, že by byla určitě praskla, kdybych to nevylil ven, nenapsal do slov, a tak se dnes po těch patnácti letech, která uběhla od doby, kdy jsem to psal, divím, kdo to vlastně napsal. Já určitě ne, opravdu ne; to musel tedy být ten prostoročas, co je přece, jak tvrdí vědci, pouze v mojí hlavě, asi se vylekal, když se dozvěděl, že tam „venku" není vůbec nic, anebo jen ta Kantova „věc o sobě". Ono „Ding an sich", o které se nikdy nic nedozvíme, jenom matematici to dokážou, ale ty jejich vzorce, jejich rovnice se nedají ochutnat, vychutnat, je to jako když si nasypeš do pusy štěrk.
Ale život jde dál a není nekonečný a nemáme toho moc na výběr; však je to nakonec všechno jenom povinnost a nezbytnost a ta trocha rozkoše a radosti mezitím uteče jak voda v řece. A tak si teď na chvíli poslechnu svého miláčka Johanna Sebastiana a trochu si pohovím v onom tajemství, v onom – Ó – úžasu.

Doznění

Ó –, malé ó –, ztlumené ó –, ó doznělé k neslyšení… Potom i já se mohu utišit a nechat se skrz naskrz prostoupit tím, v čem všechno, včetně mne, dlí.

Nic, vůbec nic tu není tak, jak se nám zdá, že to je. I víra, i láska, i naděje jsou jen prázdná slova, neprostoupí-li je to, v čem všechno všechno dlí…

CHVÁLA NOVIN

Karel Čapek

Jsme na ně příliš zvyklí, takže jsme je přestali vnímat jako každodenní div. Už to je zázrak, že každého rána vyjdou, i když se den předtím zhola nic nestalo; ale tento div je redakční tajemství, a já hodlám psát o novinách ze stanoviska čtenáře. Někdy i čtenář v náhlém záblesku uvidí podivuhodnost novin; mně například se to stalo v Ballinluig, nebo ne v Ballinluig, v Crianlarich to bylo nebo v Tyndrum, ale ani v Tyndrum ne; bylo to nejspíš v Mallaig, protože bylo při tom moře, a já jsem si tedy koupil číslo nevím už kterých novin do vlaku. Když jsem je rozevřel energickým rozpažením, padly mé oči na zprávu: V Českých Budějovicích utraceno pět tisíc koček.

Uznejte: je-li člověk ve vlaku v Mallaig, je připraven na cokoli spíše než na České Budějovice nebo na představu pěti tisíc koček. Musel jsem zavřít oči, abych strávil tento úder událostí. Kdybych místo novin rozevřel nějaký román, věděl bych po chvíli, na čem jsem a co asi přijde; ale žádný romanopisec by nevymyslil fantastickou představu pěti tisíc koček a nevzpomněl by si zčistajasna na České Budějovice. Setkat se v Mallaig s Českými Budějovicemi je div; nalézt na jediné stránce pana MacDonalda a pět tisíc koček je něco fantastičtějšího než Ali Baba a čtyřicet loupežníků; a dívá-li se k tomu člověk na Atlantický oceán, je překonán touto divou koexistencí všeho, co jest, totiž politiky, koček, moře, socialismu a Českých Budějovic. Tím se mu rázem zjeví rozsáhlost světa i podivuhodnost novin v krátkém a úžasném zablesknutí.

Promiňte, že zůstanu ještě u těch koček. Jsem poněkud znalec koček a mohl bych dlouho vypravovat o kočkách v Nottinghillu a Janově, o kočkách benátských a pařížských, o chovu koťat, o tom, jak si získati důvěru koček, a mnohé jiné věci. Nuže, nikdy nenajdete v novinách zprávu, že kočka chytila kosa či vrhla tři koťata; vždy ji tam potkáte ve zvláštním, neobvyklém a často i děsivém osvětlení, jako například že vzteklá kočka pokousala listonoše, že nějaký učenec objevil kočičí sérum, že v Plymouth nebo kde se narodila devítiocasá kočka nebo něco podobného. Stejně tak nenajdete v novinách, že číšník někomu donesl sklenici piva, nýbrž že zabil svou milou nebo že vypukla stávka číšníků. České Budějovice nevejdou do novin ve svém pokojném bytí; musí tam být vraždění koček nebo aspoň volby, aby se toto vážné město zjevilo světu v jakémsi vzrušujícím a tragickém přísvitu. A čtu-li v novinách, že nějaký poslanec pronesl řeč, věřím předem, že to je něco stejně zvláštního a dramatického, jako když vzteklá kočka pokouše listonoše nebo číšník zabije svou milou.

Tedy tím chci říci asi to, co znepokojilo už Chestertona, že totiž svět novin je udělán ze samých výjimečných událostí, neobyčejných případů a často i divů a zázraků. Je-li v novinách řeč o domu, tedy se tam nepraví, že dům stojí, nýbrž že hoří nebo že se zřítil nebo je aspoň největší na světě nebo se vůbec nějakým mimořádným způsobem

Muzeum českého a slovenského exilu 20.stol., Štefánikova 22, Brno 602 00, Email: muzeumexil@muzeumexil.cz

vyznamenal mezi všemi domy, co jich kde je. Číšník je napínavá osobnost, jež zabíjí svou milou, kasír prchá se svěřenými penězi, láska vede fatálně k tomu, aby se z mostu Legií skákalo do Vltavy, auto je nástroj sloužící rekordům, srážkám a přejíždění dítek či starých dam. Vše, co jest, jeví se v aspektu dramatickém a poněkud alarmujícím. S každým ranním vydáním novin se svět přerodí v divočinu, kde číhají nesčetná překvapení, nebezpečí a epické příhody.

Avšak noviny vám neohlašují palcovými písmeny, že vyhořela Trója nebo že Herodes z důvodů veřejné hygieny kázal vyvraždit pět tisíc nemluvňat. Dočtete se tam o krvavém boji tří zámečníků ve Štěpánské ulici, ale nepovídá se vám o krvavých bojích Caesara s Galy. Nestačí, aby věc byla krvavá nebo hořící; musí být nová. Nestačí, aby mluvila k imaginaci; musí být především co možná dnešní. Noviny mohou psát, že dnes, 14. prosince 1924, jsou tomu zrovna tři tisíce let, co vyhořela Trója; není-li to zrovna a na chlup dnes, nemá to v novinách co dělat. Svět novin, podobně jako svět divoké zvěře, existuje pouze v současnosti; vědomí novin (lze-li tu mluvit o vědomí) je omezeno na čirou přítomnost, sahající od ranního vydání do večerního nebo obráceně. Čte-li člověk týden staré noviny, je mu, jako by se probíral v Dalimilově kronice; nejsou to už noviny, nýbrž památka. Noetický systém novin je aktuální realism: jest, co je právě nyní; extra praesentiam non est existentia; ergo bibamus...

Musí to být nové, ale nesmí to být syrové a neznámé. Džungle událostí, jež se otevírá každého rána v novinách, musí být prostoupena ušlapanými a známými pěšinami, jako například:

Byl dopraven na ochrannou stanici.

Obyvatelstvo bylo vzrušeno zprávou, jež se rozlétla rychlostí blesku. #1 [#1 tj. 3133 m za vteřinu.]

Důstojný průběh schůze nebyl ničím porušen.

Škoda je značná.

Každé takové ustálené rčení má svou estetickou hodnotu. Je to jakýsi oddech v přívalu novosti, je to jako refrén, jejž čtenář může zapěti s sebou. Je to hotový rám, do něhož nová událost hladce zapadne, čímž je zároveň uspokojivě vyřízena. Sotva se vynoří, přestává být něčím nebývalým.

Jel jsem onehdy na plošině tramvaje. Najednou něco se zamotá na kolejích, řidič strašně zasakruje a zběsile zvoní, vůz se rázem zastaví, všichni letíme řidiči na záda; z ničeho nic tlačí se na kolejích chumel lidí, jako by z dlažby vyrostl, dva strážníci tahají jakýsi těžký balík do průjezdu, na smrt bledý řidič si utírá studený pot a shání strážníka; je to divný, syrový chaos, který se pomalu a jakoby horečně rozplétá; celý den mi pak bylo nanic. A hle, druhého rána čtu v novinách:

"Včera o jedné hodině byl na Národní třídě povalen jedoucím tramvajovým vozem František Š., účetní z Prahy VII. Lehce zraněný byl dopraven na ochrannou stanici, kde se mu dostalo prvního ošetření."

Tak, to je všecko; a já byl vykoupen z mučivého chaosu, který jsem zažil; najednou jsem viděl, že případ je chválabohu docela jednoduchý. Nezbylo v něm pranic z horečného zmatku. Dostalo se mu prvního ošetření, to jest normalizace...

Úhrnem tedy je možno říci, že krásná literatura je vyjadřování starých věcí věčně novým způsobem, kdežto noviny jsou vyjadřování věčně nové skutečnosti způsobem ustáleným a neměnným.

Noviny, pokud se nepletou do politiky, mluví o věcech jedinečných a konkrétních. Básník praví, že "každý zabíjí, co miluje". Noviny naproti tomu tvrdí, že "v čp. 891 zabil číšník Václav Zajíček svou milou, 27letou Terezii Veselou." Básník se může rozezpívat nad sněženkami vůbec; ale noviny mohou přinést jen určitou, asertorickou zprávu, že včera ve 3 hod. 15 min. se rozevřela u Podbaby první sněženka a že zpráva o tom se rychlostí blesku roznesla po Praze. Ovšem i v novinách se někdy octne kousek literatury nebo poezie; ale to není proto, že by literatura do novin nějak zvlášť patřila, nýbrž proto, že v novinách je všechno.

Přesto mají noviny něco společného s krásným písemnictvím, například okolnost, že na rozdíl od vědeckého poznání jsou celkem nezávislé na skutečnosti. Stalo se mi, že mě anglický žurnalista z nevím jaké výstřední zvědavosti interviewoval o mém rodišti a jiných odlehlých věcech. Den nato jsem se s dětinským úžasem dočetl v jeho novinách, že jsem se zrodil v divoké horské samotě Obřích hor, v chudobné rodině drsných a zbožných horalů... Slabě jsem protestoval jinému muži od novin, že to není pravda.

"Víte to jistě?" řekl ten muž. "Snad máte pravdu; ale takhle je to zajímavější."

Od té doby čtu noviny s hlubším pochopením a požitkem; najdu v nich vzrušující věci, třeba expozé zahraničního ministra, zprávu o zahájení výstavy drátěných sít v Rožmitále nebo senzační odhalení, že v Národním byla dávána nová česká činohra, a myslím si okouzlen: snad to vůbec tak nebylo, ale takhle je to zajímavější. Přitom dlužno uznati, že i když noviny (ze zásadního důvodu svobody tisku) jsou nezávislé na skutečnosti, užívají svého práva na fikci velmi umírněně; například onen anglický žurnalista mohl stejně dobře napsat, že jsem se zrodil vypadnuv z borové šišky v podobě okřídleného semínka nebo že jsem připlul po labském vodopádu leže v košíku; nicméně omezil se na jistou retuši skutečnosti v míře, jež naprosto neuráží schopnost obyčejného čtenáře věřit psanému slovu. Noviny mohou psát cokoliv s předpokladem, že to je dosti všední a obyčejné, aby tomu čtenář bez námahy věřil. Mohou se odchylovat od skutečnosti, ale musí se to dít tak jemně, aby čtenář nevykřikl, že tohle je nesmysl a že si z něho noviny dělají blázna. Následkem tohoto ohledu k pohodlnosti a skrovné fantazii čtenářů odchylují se noviny od skutečnosti daleko méně, než by se mohlo teoreticky předpokládat; ba často se jí byť jen zběžně a nepřesně – přidržují, neboť snazší je reprodukovat skutečné věci než si vymýšlet věci pravděpodobné...

Jsou v novinách věci, které nečte nikdo, jako je například úvodník; dále věci, které čte jen někdo, jako je Národní hospodář; a věci, které čte každý, jako je Soudní síň. Avšak bylo by omylem vyhodit prostě z novin věci,

které nikdo nečte. Lid chce mít v novinách věci, které nečte, jako chce mít ve městě budovy, do kterých nechodí, například muzea. V novinách musí být zkrátka vše, dokonce i básně a statistika lotyšského obchodu; ale není to tam pro těch několik neuvěřitelných jednotlivců, kteří si to snad přečtou, nýbrž pro ty desettisíce průměrných a zaručených čtenářů, kteří to rozhodně přeskočí, uspokojeni prostě tím, že to tam je. Pokud mne se týče, netroufám si s úspěchem koupit ani půl tuctu kapesníků; přesto však hledám každého rána, jaká je v Liverpoolu nálada na bavlnu báze Fully Middling nebo Sakellaridis a má-li Strongsheets v Londýně zase dvě nuly; nevím sice, co je to Strongsheets, ale dává mi to libý pocit světovosti. Nezajímám se příliš o události ve Španělsku, ale jsem potěšen, že kdybych chtěl, mohl bych o nich vědět více než o událostech v Kardašově Řečici. Nejsem nijak zfanatizován pro Mexiko, ale prostřednictvím novin je mi Mexiko méně záhadné a odlehlé nežli soused na druhé straně zdi. Jsou mi známy příčiny revoluce v Mexiku, ale nevím zhola nic o příčinách hádky u nejbližšího souseda. Tento stav dnešního člověka se nazývá světoobčanstvím a vzniká ze čtení novin.

Zvláštním požitkem čtenářovým je, najde-li v novinách nikoli věci, o kterých neví, nýbrž věci, o kterých ví nebo při kterých dokonce byl. Nikdy nečtu s tak náruživým zájmem o požáru, který jsem neviděl, jako o požáru, při kterém jsem náhodou přikukoval od počátku až do konce; a musím se přiznati, že kdyby o něm noviny nic neměly, cítil bych se jaksi uražen a osobně dotčen; považoval bych za nešetrnost, že událost, která mne tak poutala svým pyromanickým kouzlem, nestojí novinám za špetku zájmu. Čtenář novin považuje sebe sama prostě za veřejnost; a čte-li, že "požár přilákal množství diváků", cítí s uspokojením, že nebyl přehlédnut.

Lhostejně čtu, že byla v Krumlově vyhlášena kontumace psů; prostě nic mi po tom není, neboť jakživ jsem nebyl v Krumlově. Avšak čtu s požitkem a pochopením, byla-li vyhlášena kontumace v Hořici nebo dokonce v Glasgowě, neboť byl jsem na obou místech, následkem čehož mám k celé události jistý osobní a empirický vztah. Nevím, není-li nejsvůdnějším kouzlem novin na rozdíl od literatury, že poskytuje tak široké pole osobním vztahům. Příjemně mne vzrušuje, je-li v novinách řeč poslance Lukavského, protože ondyno, počkejte, kde to bylo, nu, to je jedno, jsem viděl na vlastní oči poslance Lukavského. Jsem zaujat náhlou smrtí starého penzisty na Malé Straně, protože bydlím na Malé Straně. Zajímá mne obecní deficit Jindřichova Hradce, protože jsem byl v Jindřichově Hradci. S pochopením pročítám zprávu o insolvenci Jana Holzbacha ve Znojmě, protože znám osobně nějakého jiného Holzbacha, a tak dále. Noviny se dovolávají osobních citů čtenáře daleko hojněji než dejme tomu milostné básně; abych to řekl ve slohu milostných básní, tedy hrají hluboce na strunách duše.

Píši o novinách vůbec, mysle zároveň na Times a na Posla od Čerchova; ale i tento úkol je neobyčejně složitý, takže se ho zříkám, sotvaže jsem jej nakousl. Muselo by se důkladně pojednati o všem, z čeho noviny sestávají; například úvodník zajisté neproudí z živé lidské zvědavosti, nýbrž z kázavosti a zvláštní schopnosti naslouchat pravidelnému kázání. Naproti tomu soudní síň je jakási náhražka za to, že kdysi celý kmen seděl obřadně kolem ohně, když se vynášely rozsudky; denní zprávy do jisté míry zastupují ranní rozpravu sousedek o tom, co se stalo nového od večerní rozpravy, a tak dále...

Myslím skutečně, že noviny jsou staré jako lidstvo. Herodot byl novinář a Šeherezáda není nic jiného než orientální symbol večerního vydání novin. Pravěcí lidé snad zaznamenávali památné události stavěním megalitických staveb; bylo to písmo monumentální, ale pracné. Egypťané tesali své noviny na obeliscích a chrámových stěnách. Představte si, že by se každého rána rozváželo z Václavského náměstí šedesát tisíc obelisků a že by každý exemplář muselo táhnout šedesát volů. To je asi příčina, proč ve starém Egyptě nedošlo novinářství většího rozmachu.

Rovněž za svého druhu novináře lze považovati různé rapsódy, aoidy, skaldy a bardy. Iliada byla poměrně novinkou, když ji přednášel sám Homér, a později byla omíláním starých věcí; v obojím se podobá dnešním novinám. Neboť je jen polovina pravdy, že noviny slouží sdělování novinek; stejnou pravdou je, že slouží sdělování starých známých věcí. Je snad jakousi novinkou, že včera pronesl velkou řeč pan Herriot, ale fakt, že předseda vlády obyčejně mluvívá, není novinkou. Je novinkou, že včera někdo ukradl kožich v kavárně Union, ale fakt, že se kradou kožichy, je starý a vyskytoval se už v dobách jeskynních. Noviny nás denně upomínají, že se dějí ve světě nové věci, ale že se dějí pořád a pravidelně. Noviny nám odhalují věcnou kontinuitu života; nebo, řečeno Gammovými termíny, skoro všechny aktuality jsou vlastně perpetuality.

Kdyby v zítřejších novinách byla děsivá zpráva, že čínská armáda oblehla Curych, bude tam také zprávička, že se v Ovocné třídě srazil ruční vozík s tramvají; tedy chválabohu, svět se nezměnil. Kdyby večerní vydání přineslo depeši, že právě nastal konec světa, přinese také sdělení, že Malá Strana trpí nedostatkem veřejných záchodků a že je třeba neprodlené nápravy. A kdyby noviny ohlásily, že z lodžie Národního divadla právě zazněly trouby posledního soudu, neopomenou ohlásiti, že se k věci ještě vrátí podrobným referátem svého hudebního i soudního referenta. Svět novin je stále nový, ale neměnný.

Koneckonců, pro filozofickou mysl číst noviny je činnost stejně kontemplativní jako dívat se na západ slunce nebo na plynoucí řeku. Noviny mají periodicitu a neproměnlivost přírodních úkazů; místo aby byly šestou velmocí, jsou spíše čtvrtou přírodní říší. Studovat její zákony a stanovit její čeledě, rody a druhy nemůže býti úkolem tohoto článku, jenž chtěl být jen chválou novin; proto také nesmí být vyčerpávající, neboť chvála se nemá nikdy vyčerpat do poslední kapky.

Marsyas, 1931

Jaromír Šlápota, předseda Československého ústavu zahraničního vzpomíná – vážně i úsměvně – na realizaci památníků TGM ve světě

(pokračování)

Skončili jsme projekt T. G. Masaryk pro Mexiko City a navštívili nás krajané z **Užhorodu**. Debata začala: my bychom také chtěli udělat památník T. G. Masaryka v Užhorodu, je pro to příznivá doba, starosta města má české předky a v Užhorodu připomíná architektura ovlivněná československými architekty šťastné období. Masaryk pro Podkarpatskou Ukrajinu udělal mnoho dobrého. Stačí nám, když nám seženete 9 000 dolarů, my už máme autora, který nám udělal model velké busty, tady je. Když jsme se na fotografii podívali, tak nás trochu polilo horko. Posuďte sami.

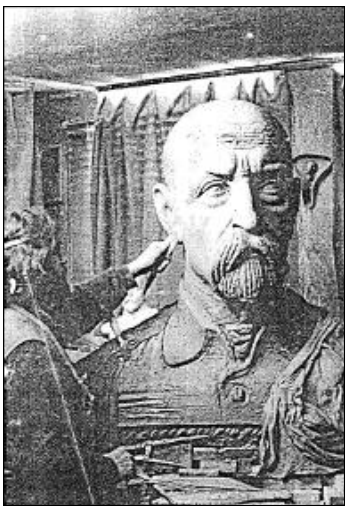

Připomínalo nám to spíš podobu revolučních představitelů Lenina a Dzeržinského. Domluvili jsme se, že necháme vypracovat naším místopředsedou, akad. sochařem Josefem Vajcem a sochařem Bartošem nový návrh. Významné pro nás bylo, že jsme se domluvili, že s Nadací Odkazu T. G. Masaryka budeme na realizaci projektu spolupracovat. Takže jsme pojmenovali nový projekt Památník TGM pro Užhorod. A vše se v určité podobě opakovalo. Rozeslali jsme několik set žádostí. Významně nám opět pomohla Nadace Odkazu T. G. Masaryka, pánové doc. Hořec a doc. Veverka. Celkem nám přispělo 87 jednotlivců a organizací.

Hmotou je to největší památník, který jsme zorganizovali. Tři dny před odhalením, které slíbil provést předseda Senátu Petr Pithart, jelo s památníkem nákladní auto doprovázené osobním autem, kterým cestovali řemeslníci. Pro představu: památník je pylon, ze stejné hmoty jsou provedeny dva květináče metr x metr, vysoké 60 cm a dlažba před památníkem 3x 2,5 m je také ze stejného materiálu. S pracovníky v osobním autě cestoval náš ředitel Pavel Braha. My už jsme se chystali, že za tři dny budeme s panem Pithartem cestovat vládním letadlem do Užhorodu. Najednou dopoledne telefon: pan Braha mi oznamoval, že na slovenské celnici nechtějí osobní auto pustit dál, protože majitel kdysi ztratil značku a nechal si ji udělat od kamaráda klempíře. Že musí zpátky do Prahy a zajistit předpisovou značku. To znamenalo zrušit let, návštěvu pana Pitharta a celé odhalení. Požádal jsem pana Brahu,

ať mi dá toho celníka, který je zadržel. Řekl mi, že si to nemůže dovolit, aby auto pustil dál na slovenské území. Tak jsem mu řekl, ať mi zavolá svého nadřízeného. Dodnes mě mrzí, že jsem nezjistil jméno celníka, který přišel k telefonu. Vysvětlil jsem mu, o co se jedná a pokusil se zavtipkovat: tak je pusťte, ať památník postaví a zastřelte je, až se budou vracet. Začal se smát a bylo vyhráno. Jenom pronesl větu: Janko, pusť ty…, bohužel jsem nerozuměl, jak je nazval.

V Užhorodu bylo vše připraveno, ale zase jsem nevěděl, co mě čeká. Domluvili jsme s jedním z našich malých měst, které mělo s Užhorodem družební vztahy, že památník daruje, a tím se nebude muset zaplatit darovací daň. Odhalení proběhlo velkoryse. Vlajky, jedna z našich společenských organizací početně zastoupená ve slavnostních uniformách se svými prapory obstoupila památník, vše vypadalo velkolepě. Pak začaly projevy a jenom jsem zíral, opakovala se situace z Mexika. Nikdo nás nepřizval, abychom také za Československý ústav zahraniční cokoliv řekli. Nejvíc se natřásal pan starosta, který zastupoval město, jež památník Užhorodu oficiálně darovalo. Částku, kterou toto město přispělo na památník, odhaduji na maximálně 2-3% nákladů. Dokončovali jsme Užhorod a přišel nám dopis z **Petrohradu**. Společnost bratří Čapků nám napsala návrh, abychom při 300letém výročí založení Petrohradu na Univerzitě realizovali památník T. G. Masaryka. Sdělili nám, že T. G. Masaryk byl čestným profesorem na této univerzitě, a že zde na Filologické fakultě přednášel. A zas to začalo všechno znovu. Oslovování jednotlivců a organizací s žádostí o finanční prostředky. Výhoda pro nás byla, že památník jsme mohli darovat v období oslav 300. výročí založení Petrohradu a všechny dary k tomuto výročí byly zbaveny povinnosti za ně platit darovací daň. Byli jsme rádi, že paní Klausová, manželka prezidenta ČR, přijala pozvání, že provede slavnostní odhalení památníku. Celá akce proběhla velice důstojně. Odhalení proběhlo za účasti rektorky univerzity paní Verbické a značného množství studentů. Bylo mi umožněno hovořit a poděkovat všem, kteří významně přispěli k realizaci památníku. Při celé realizaci projektu nám velice aktivně pomáhal náš generální konzul v Petrohradu, v současnosti člen ČSÚZ pan Antonín Murgaš.

Významná osobnost, paní Verbická, rektorka univerzity, navštívila Prahu. Jeden večer jsem ji pozval a vozil osobně autem po Praze a vyhledával ty pohledy na Prahu, které jsou zvlášť krásné ve večerních hodinách. Bylo jasně, úplněk, a když jsme se na Prahu dívali od Hradu, z Vyšehradu a pak na závěr ze Strahova, paní Verbická byla velice spokojená. Náhodou jsem na autorádiu vyladil jednu z rozhlasových stanic a ozvala se hudba. Paní Verbická okamžitě řekla Čajkovský a pojmenovala skladbu. Pak mi vysvětlila, že to je její nejzamilovanější skladba, kterou si pouští, když má v životě z něčeho radost. Prostě náhoda. Při všech jednáních s univerzitou byla pak znát její podpora a při našem osobním setkání si na onu náhodu několikrát vzpomněla.

Byli jsme rádi, že manželka našeho prezidenta paní Klausová se rozhodla vyhovět naší žádosti a odhalit památník na univerzitě. Neletěli jsme vládním letadlem, ale pravidelnou linkou. Pan Antonín Šimek chtěl náš odlet do Petrohradu udělat slavnostně a objednal jeden společenský salonek. Vedení letiště, když se z vyjmenovaných dozvědělo, že poletí manželka prezidenta, nabídlo jí a jejímu doprovodu vlastní salonek. Antonín se naštval a do Petrohradu s námi neletěl. Škoda. Zasloužil si to. Na památník významně přispěl. Ale trampoty teprve měly začít. Památník byl ze dvou dílů, jedna bedna odletěla do Petrohradu a druhá do Finska. To vše se zjistilo krátce před odhalením. Podařilo se situaci zachránit, bednu z Finska přivezli, památník postavili. Na památníku je text z plasticky vystouplých písmen z hlavní desky. Našim jsem říkal: pošlete celý text do Ruska, ať vám ho přeloží, pak ho realizujte. No, máme tady profesory z Karlovy univerzity a ti řekli: co se budeme ptát v Rusku. Naši lidi to udělají na Karlově univerzitě. To ale nevěděli, že na Petrohradské univerzitě, když Masaryk přednášel, jeho jméno Masaryk bylo psáno s měkkým "i". Viděli jsme to tam v historických skriptech, která byla vytištěna v době, kdy přednášel na univerzitě. Když šel děkan univerzity kolem památníku, dva dny před odhalením, prohlásil: dokud já tady budu, tak s pravopisnou chybou se nic odhalovat nebude. Následovalo kladivo, sekáč, usekání plastického písmena a zhotovení měkkého "i". Oslava proběhla velice důstojně, paní Klausová vše provedla jako opravdová dáma. Zvláště nás potěšilo, že po několika letech, kdy hodnotila svou činnost první dámy, se vyjádřila, že největší zážitek pro ni byl odhalení sochy T. G. Masaryka v Petrohradu. U třetího památníku jsem měl možnost v projevu poděkovat všem, kteří se o realizaci zasloužili. Bylo zajímavé, že po odhalení památníku přijal pan prezident Putin našeho prezidenta Klause a paní Klausovou na své dáče.

Ještě se zmíním o události, která nás vůbec nenapadla, když jsme začali s panem ředitelem, otcem dvou dcer, organizovat památník pro Petrohrad. V Petrohradu jsme s panem ředitelem byli v jednom z chrámů, kde jsem já poslouchal průvodce a pozoroval obraz cara, který měl ruku na obraze stejným způsobem otočenou, jako ji má T. G. Masaryk na soše před Hradem. Náš pan čilý ředitel se začal bavit v opačném rohu s jednou slečnou. Tak jsem za nimi zašel a nedivil jsem se mu. Ale pak jsem se divil, když ji za nějaký měsíc přivedl do ČSÚZ jako návštěvu. No, a pak všechno vzalo rychlý obrat. Dnes pan ředitel žije s touto půvabnou návštěvnicí chrámu z Petrohradu a mají již dva syny! A tak díky realizaci památníku TGM v Petrohradu získala Česká republika i dva nové české občany…

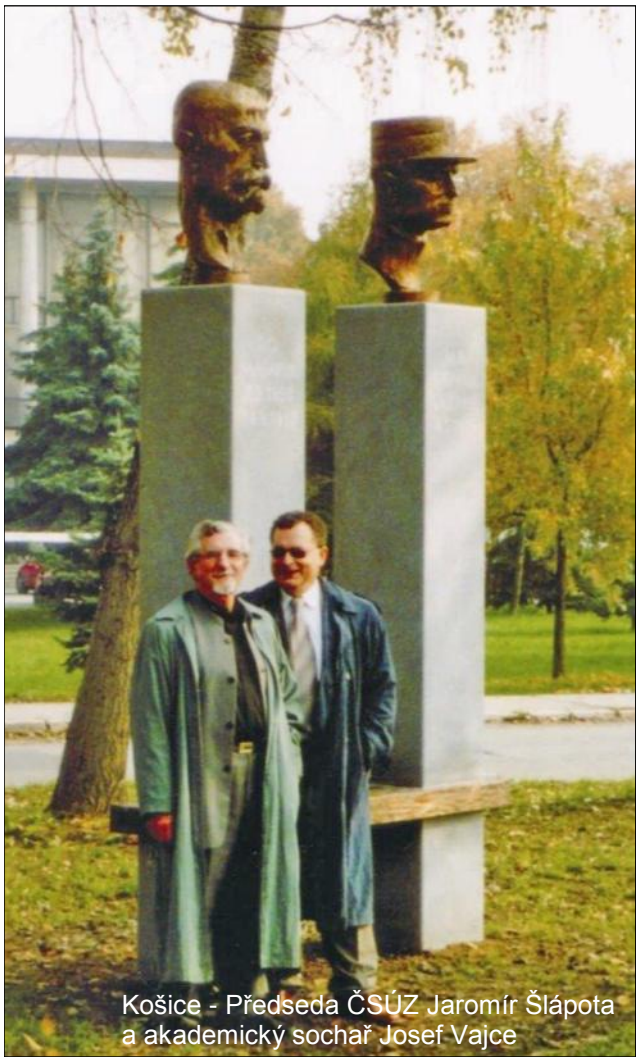

Košice - Předseda ČSÚZ Jaromír Šlápota a akademický sochař Josef Vajce

Po realizaci projektu památník T. G. Masaryka pro Petrohrad přišel návrh našich krajanů z **Košic**, od předsedkyně Českého spolku paní Takáczové, realizovat památník T. G. Masaryka v Košicích. Navrhli jsme krajanům, že to bude společný památník T. G. Masaryka a M. R. Štefánika. Vím, že se opakuji. A zase to začalo všechno znovu. Stovky dopisů o finanční příspěvek jednotlivcům a organizacím. Domluva o realizaci s akad. sochařem Josefem Vajcem.

Ve vší skromnosti informuji, a je to potvrzeno i na památníku Josefem Vajcem, jsem vymyslel osobně po úvaze, že obě osobnosti, ač věkově značného rozdílu, spolupracovaly na vzniku Československa. Dva pylony, jeden představuje Českou republiku, druhý Slovenskou republiku, prostupují bronzovou deskou, která původně měla být mapou Československa včetně Podkarpatské Rusi, ale po domluvě jsme ji udělali jen jako obdélník. Je to symbolika. Také na památníku je napsáno jméno T. G. Masaryk a není tam zdůrazněna jeho prezidentská funkce. Díky tomu veřejnost, i když někteří místní realizaci památníku dost těžko přijímali, se ke konečné podobě díla postavila kladně. S vedením města Košice jsme měli velice dobrou spolupráci. Za to jim patří poděkování. Odhalení památníku provedl primátor města Košice Zdenko Trebuľa za přítomnosti bývalého slovenského prezidenta Rudolfa Schustera. Měl jsem možnost mít projev při odhalení a poděkovat všem, kteří přispěli k realizaci památníku.
Jakou vážnost měl Tomáš Garrigue Masaryk, nejlépe charakterizuje, že nikde netrvala administrativní činnost s povolením realizace památníku déle než čtyři měsíce. Instituce a orgány měst, kde jsme památníky realizovali, přistupovaly k realizaci s úctou a vstřícností. Nikdy jsme se nesetkali s administrativní nepříjemností.
Tomáš Garrigue Masaryk je nezapomenutelnou osobností naší vlasti.

JINAK O HRDINSTVÍ

Blanka Kubešová

Čím výš, tím víc se čtyřpatrový paneláček podobal mrakodrapu a vyšlapat schody bylo stále těžší a těžší. Konečně se Tomáš před jedněmi dveřmi zastavil a několikrát se zhluboka nadýchl. Užuž sahal po zvonku, ale zase ruku stáhl a znovu si přečetl vizitku. Má, nemá… Musí! Zvonek se mu zdál příliš dotěrný a Tomáš potichu zaklepal. Nic! Zkusil to silněji a ze všech sil se vypjal, aby přemohl pokušení udělat čelem vzad a co nejrychleji zmizet. Ovšemže se nezdrží dlouho, štěstí, že je ve vojenském, rázem bude všechno jasné a ušetří si namáhavé vysvětlování, umiňoval si, ale to už se dveře otevřely a...
„Čekala jsem vás!“ šeptla stará paní, a protože se Tomáš stále nehýbal, vtáhla ho dovnitř. První, co v pološeru uviděl, byly papíry rozseté po koberci. Některé byly popsané jako ve velkém spěchu, jiné zmačkané a poškrtané a z dalších zbyly po zemi jen potrhané útržky a cáry. Pokusila se o omluvný úsměv a natáhla před sebe třesoucí ruce. Věděla, co chce, myšlenky se hrnuly jedna přes druhou, ale prsty byly příliš pomalé a písmenka neposlouchala.
„Snažila jsem se…, ale vidíte sám.“ Zdvihla jeden list popsaný jako v chaosu rozježeným, škobrtavým písmem a zase ho upustila, jako by byl najednou příliš těžký. Nic nechápal, ale přikývl a nechal se vtlačit do křesílka s vybledlým tureckým vzorem. Všechno tu bylo vybledlé a omšelé jako… jako neštěstí, napadlo ho a otřásl se chladem.
Sklesla do židle naproti, která pod starým, sušinkovitým tělem zaúpěla, jako by na ni dopadl balvan. Mlčeli. Tomáš poposedával na samém krajíčku připravený každou chvíli se zvednout a vzít nohy na ramena a neodvažoval se zdvihnout oči ze země, aby jimi nenarazil na staré, schoulené tělo s hlavou málem až u samých kolen. Pryč, pryč!

„Nevěřil byste, co to dalo práce ho sehnat!“ povzdychla si náhle ta hrouda neštěstí a zdvihla oči. Prochodila několik bazarů, všude nabízeli jen počítače, brzy z toho měla hlavu jako škopek. Jak se v tom měla vyznat? Google, apple, lenovo… Názvy jak španělská vesnice jeden jako druhý, ne, to nebylo nic pro ni. Tomáš se nepokojně zavrtěl a sledoval její pohled, který se zastavil na staré underwoodce na stole. Papír vyčuhující z válce byl prázdný.
„Je elektrický, starožitný! Pro sběratele! Vždycky se vylekám, když cinkne nebo poskočí, ale půjde to!“ dodala stará paní s lehkou ironií, když stále mlčel.
„Jsem jeho babička,“ špitla rozpačitě, „ale to nejspíš víte. Vyprávějte mi!“
Tomáš si nasucho odkašlal. Čím a kde začít? V hlavě mu hučela jediná věta: *Kdybych to tu nepřežil, zajdi za ní.* To se lehko řeklo. Znamenalo to snad, že něco tušil? Ale netušili snad v jistém smyslu všichni? Nepomyslel si i on často krát na to osudné *kdyby*?
Stará paní k němu otočila fotografii v černém rámečku, ale tu potřeboval vidět ze všeho nejméně. Jako by mohl zapomenout, proč přišel!
„Slíbili, že pachatele chytí a usvědčí…“ řekla a tázavě na něj upřela vybledlé oči. Pár zaschlých slzí se zachytilo v kolonii vrásek. Co na to říct? Díval se, jak se jí pěsti v klíně střídavě zavírají a rozvírají a rychle kývl. Dost možná ho chytí, možná ho i odsoudí, ale co se tím změní?
„Jak se to stalo?“ zeptala se konečně a zabodla pohled do vyznamenání na jeho prsou. Otázku čekal a ulehčeně nasucho polkl.
„Sloužili jsme s Milanem ve stejné patrole. Ten den šel s námi americký voják,“ začal odhodlaně, ale přestože měl odpověď připravenou dopředu, přiškrtil se mu hlas a dál to nešlo. Jako by mu někdo kolem krku hodil smyčku a pomalu utahoval. Doménou vousáčů s kalašnikovy byly polopouště a hory, každý musel být téměř ustavičně v pohotovosti. Jak říct, že k nim nebezpečí přicházelo právě odtud, z území, kde se vedrem a žízní vařil mozek, z končin nehostinných tak, že se tu nedalo přežít?
„Bylo krátce po ránu a padala mlha,“ zajíkl se, když viděl, jak netrpělivě kývla. Terén byl složitý, ale pohybovali se v relativním bezpečí, pod ochranu základny se Talibanci nedostali. Výjimku tvořilo špatné počasí a mlha jako ta dnešní, to se mohlo stát všelicos.
„Mlha je v těch místech nebezpečná vždycky,“ dovysvětlil, zatímco očima pročesával pokoj, který se potopil do tmy. Namísto něj se před ním objevila jejich trasa. Jen o kus výš začínalo území nikoho, ale tady na dostřel základny, to měli poměrně jisté, přímo bojovali Talibanci jen výjimečně. To jsi spíš šláp někam, kam jsi neměl, a bylo to!
„Proti sebevražedníkům obrana neexistuje,“ vzdychl a viděl, jak stará paní v klíně sežmolila kapesník. Tak daleko ve své výpovědi zajít nechtěl. Tomáš nervózně poposedl a překonal pokušení zacpat si uši, aby zaplašil vzdálenou střelbu. Slyšel ji tlumeně, ale téměř neustále. Někdy se ozvala z tak bezprostřední blízkosti, že se až lekl.
„Výhoda byla jednoznačně na jejich straně,“ upřesnil nerad. Tito fanatici v sobě nesli chorobné a zvrácené rysy, které jejich činy dělaly nepředvídatelné. Korán jim přikazoval

bránit zem proti vetřelcům a tak ji bránili, slepě a vášnivě. Tady se Tomáš zarazil. Bránili ji, obětovali své životy, ale měli k ní vztah, soucítili s ní jako s vlastí? Vždyť kdyby tomu tak bylo, nevedli by mezi sebou neustále války, neničili by ji, ale snažili by se dohodnout aspoň mezi sebou. Bránili fanaticky svou víru, jinak hrozilo, že se nedostanou do ráje, neústupně a sveřepě zastávali svoje středověké jedovaté texty v přesvědčení, že tak to všechno je, jinak že to prostě není možné.
A my? Jakou víru máme my? ptal se Tomáš v duchu. Máme nějakou? Většina věřila, že brání vlast, ale byla to pravda?
Zapomněl na čas a probral se, až když na sobě ucítil její ruku.
„Nebojte se, jen povídejte, už nebrečím,“ ujistila ho a vytřela si uslzený pohled. Když nereagoval, přisunula k němu hromádku černobílých fotografií převázanou gumičkou. „Byl bázlivý chlapec, vlastně už odmala, podívejte!“
Kluk na fotografii v kulichu až na oči se jednou rukou držel řetízku houpačky a druhou odmítal pustit rukáv paní v kabátě. Podobný křečovitý motiv se opakoval i před skluzavkou. „Do školy jsem ho musela vodit až do druhé třídy,“ řekla a vylovila z balíčku fotografii ve vojenském.
„Víte, proč jsou na světě války?… O tom vám vaši velitelé nejspíš neřekli, že?“ Třeba proto, aby se mohly vyrábět nové bomby a zbraně? odpověděl v duchu otázkou. Z hlediska zisků samozřejmě profitovali výrobci zbraní, o tom nebylo pochyb. Nečekala na odpověď a její hlas se stal kousavější.
„Jezdí vás podpořit a upevnit vaši morálku, a tohle vám neřeknou!“ Nerozhodně kývl. Přijeli, rozdali medaile a hodně rychle vzali do zajetích… Ovšemže nahlas neřekl nic.
„Nikdy jsem pořádně nepochopila, proč se Milan tak usilovně snažil tam dostat, proč tolik toužil po hrdinství. Prosila jsem ho, ať to nedělá! Víte, že ho dvakrát odmítli?“ Stará paní se v myšlenkách vrátila nazpět a zamyšleně pohladila fotografii v maskovací uniformě.
Tomáš se díval na psací stroj na stole, na který dopadal poslední odlesk mdlého zapadajícího slunce, ale v duchu viděl a slyšel něco jiného.

Stál zase v řadě. *Já, voják… slavnostně prohlašuji, že budu vojákem statečným a ukázněným… Svědomitě se budu připravovat k obraně České republiky… Pro obranu vlasti jsem připraven nasadit i svůj život. Tak přísahám!*
„Tak přísahám!" šeptl jako tenkrát, hrdlo sevřené obavami, zda to dokáže, a stará paní trochu štiplavě po něm. Seděli naproti sobě, každý pohroužen do svého.
„Byl to osud, co jiného? Tolik se snažil podobat se ostatním, přeskočit vlastní stín! Proč jste se přihlásil vy?“
Tomáš cítil, jak se ho zmáhá zmatek. Někteří jeho kamarádi jeli z touhy po dobrodružství, jiní, jak se to zdálo neuvěřitelné, se hlásili z idealismu. Všichni věděli, co to obnáší. Chtěl odpovědět něco neurčitě v tom smyslu, ale zabodla do něj oči a ty mu nedávaly na vybranou.
„Za týden jsem dostal víc peněz než v práci za celý měsíc.“ Věta z něj lezla váhavě a nerada. Ani tohle nebyla celá pravda. Irena mu vyhrožovala rozvodem, chtěl ji zahrnout přepychem, udržet si ji za každou cenu. Nepovedlo se.
„Můj Milan peníze nepotřeboval, chtěl jen a jen zdolat a překonat strach,“ ujistila ho. Strach… Zase ten. Mluvila o něm dokonce i Irena, až teď si vůbec nebyl jistý, zda říkala pravdu. *Ten strach, co je s tebou a co by bylo s námi, ten se nedá vydržet,* napsala mu a odešla od něj i s několikaměsíčním synem.
Stará paní nečekaně zaryla prsty do jeho ruky. V hlavě se jí roztočily titulky z novin.
„Zemřel pro nás všechny, aby nás chránil,“ zopakovala bez výrazu a mechanicky to, co slyšela ve zprávách a co jí řekl velitel, z jehož rukou převzala vyznamenání.
„Znáte Karla Čapka?… Měli jste ho přece ve škole?!“ uhodila netrpělivě. Nevěřícně vzhlédl, aby se ujistil, jak to myslí. „Kdyby odešel bránit vlast, ohroženou nepřáteli… jako nejmladší a poslední matčin syn Toni,“ vysvětlovala těžce, „kdyby nebylo zbytí… a kdyby i padl, možná bych to dokázala pochopit.“
Čapkovu Matku rozebírali mnohokrát, kdysi dávno ji viděl i na divadle a obraz, kdy vtiskla svému nejmladšímu synovi pušku do ruky, se mu vryl do paměti.
„Unést takovou ztrátu by bylo lehčí, rozumíte, ale takhle?“ dořekla prudce. Ne, tohle přece nemohlo být všechno! Těžko a zhluboka nabrala dech, který hrozil, že už už bude přerván výbuchem pláče, ale zvládla to.
„Co si myslíte vy? Proč zemřel?“ zadívala se Tomášovi upřeně do tváře, jako by pravda měla přijít právě odtud.
Rozpačitě si prohrábl vlasy. O to, co zaznívalo všude okolo, očividně nestála a nic jiného ho nenapadlo. Stará paní rozrušeně odstrčila židli a vztyčila se nad ním jako soudce. Když vzhlédl, měl pocit, že kdyby trochu víc foukl, sesype se mu k nohám. Přesto z ní vycházela jakási vnitřní síla, která mu nedovolovala odejít. Z rozpaků se znovu začal probírat fotografiemi.
„Slyšela jsem, že domácí spojenci jsou nespolehliví a přebíhají na druhou stranu i se zbraněmi.“ Chtěl odpovědět, že jich dezertuje víc, než se uvádí, ale mlčel.

„Neměli byste odejít a nechat je, ať si svoje problémy vyřeší sami?“ zeptala se naléhavě.
„Přísahali jsme!“ odpověděl a cítil, jak se mu od kořínků vlasů rozlévá po tvářích červeň.
Za okny se rychle šeřilo a šero a chlad se vkrádaly zvenku do duše. Z kuchyně zaslechl tikot hodin. Byl nejvyšší čas odejít. Odkašlal si a nabral dech, ale to už po něm vypálila novou dávku otázek.
„Neměli byste bránit hranice spíš někde tady? Vaším úkolem by mělo být chránit svrchovanost vlastní země, a jestli je vám to málo, tak bránit pašerákům pokoutně přepravovat migranty do Evropy! Proč jsme přijali tolik ilegálů, když se to mezi nimi hemží teroristy?“
Tomáš se z rozpaků ošil.
„Všichni nejsou takoví, většina si nepřeje nic jiného, než žít v míru,“ bránil se, ale nedala mu myšlenku dokončit.
„Většina? Mlčící většina? Pasivitou umožňuje, aby se tak dělo a má na činech, se kterými nesouhlasí, svůj podíl. Je to totéž jako by ty činy schvalovala! Takhle to platí přece odjakživa.“ Nepřítomně vstala a sebrala několik spěšně popsaných listů.
„Víte, že jste ještě čural do plenek, když z Afghánistánu musely s ostudou odejít i Sověti? Proč nejste tam, kde to má smysl a válčíte někde, kde to ani Amerika ne a ne vyhrát?“
Tohle byla dobrá otázka. Afghánistán se opravdu ještě nikomu nepodařilo ovládnout. Vládly tu kmeny, které nedokázala mít pod kontrolou ani jejich centrální vláda.
Stará paní udělala krátkou pauzu a pak klidněji, ale stejně naléhavě, vydechla:
„Co myslíte, že by se stalo, kdybyste odtamtud odešli?“
Tomáš prudce vstal a zase si sedl. Odejít? To se lehko řeklo. Nemohli jen tak vypovědět mezinárodní závazky a vyklidit pozice. Jak to bylo zvláštní, všichni jeho kamarádi chtěli zůstat a pokračovat v poslání. Chtěli, nebo to jen tvrdili v přítomnosti velitelů a kamery?
„Přísahali jsme!“ řekl do třetice už trochu zoufale.
A zas mlčeli. Tomáš zavrtal oči do koberce. Tuhle otázku rozebírali s Milanem několikrát. Shodli se v názoru, že terorizmus v Evropě nemá na svědomí Afghánistán,

ale fanatičtí imámové ze Saudské Arábie. Tady byl nejspíš ten pupek zla. Pokud šlo o Afghánistán, ten sloužil jen jako úkryt, ale ambice šířit víru po světě neměl.
„To máme čekat, až přijdou až sem? Máme své povinnosti! Musíme zabránit tomu, aby se země stala základnou světového terorismu. Náš odchod by zasáhl celou Evropu, celý svět!“ Chtěl to říct hodně přesvědčivě a debatu ukončit, ale vyznělo to matně a nejistě.
„To vám řekli, nebo si to myslíte vy sám?“ zeptala se uštěpačně.
„Asi je pravda, že kdybychom odešli…“ Nedala mu domluvit.
„Asi?! Jak dlouho už tam bojujete? Za ty roky by museli být už dávno tady, nemyslíte? Zatím tu jsou jen ti, které jsme sem vpustili!“ Co chcete, každý má dnes právo se stěhovat, kam se mu zlíbí, pomyslel si trpce a cítil, jak ho stará paní zahání víc a víc do kouta.
Co měl ten výslech znamenat? Podrážděně vstal. Úkol splnil, tak nic než pryč odtud!
Chytila nastavenou dlaň, ale nepustila ji a drtila ve své sušinkovité, kostnaté ruce.
„Věříte ve vítězství? Vy osobně?“ Záleží na tom? chtělo se mu odseknout. Do krku se mu tlačila nejistota a hořkost. Unaveně vymanil ruku z jejího sevření.
„Milan byl můj kamarád,“ řekl tiše a udělal pár kroků ke dveřím. Jeden list na zemi překročil a na druhý šlápl. Bezmyšlenkovitě ho zvedl a přelétl očima: JE MOŽNÉ TENHLE BOJ VŮBEC VYHRÁT? stálo přes celý list velkým tiskacím písmem.
„To je šílené!“ poznamenal.
„To jste řekl vy. Hlídat hranice Evropy, nemuseli byste umírat daleko od domova! Co myslíte, jak tohle všechno skončí? “
Také o tom se mezi mužstvem vedly kacířské řeči. Než Milan padl, šuškalo se, že vedle na základně došlo k sebevraždě, proč? Z bezvýchodnosti? I oni sami mívali občas pocit, že islamisté získávají na síle. Dost možná nebyl odchod tak úplně neskutečný, jak to vypadalo, a jestli se stáhnou Amíci… Milan se obával, že je všechno jen otázka času. Jejich vrtulníky byly neustále pod palbou, nebylo vyloučeno, že nakonec na základně uvíznou ti, kteří se nedokážou dostat domů včas.
„Vidíte, právě o tom chci napsat!“ Její hlas zněl vzrušeně. Uměla snad číst myšlenky? Tomáš nerozhodně přešlápl a jako přitahován uvízl pohledem na underwoodce. Nebylo snad jeho úkolem promluvit právě o tom? Copak nebyl právě to Milanovi dlužný!?
„Je třeba být o krok napřed, předcházet všem formám terorismu a šíření jeho myšlenek,“ začal nerozhodně.
„Pokračujte!“ vyzvala ho a zapnula stroj, který odpověděl lehkým cinknutím.

PŘEMYSLOVSKÁ EPOPEJ

Soňa Svobodová

Pod tímto stejnojmenným názvem se před nedávnem objevila na českém knižním trhu nejnovější kniha známého českého historika, publicisty a spisovatele historických románů a detektivek **Vlastimila Vondrušky**. Hned v prvních dnech prodeje si získala pozornost nejen všech milovníků historie, ale také všech čtenářů milujících žánr historický román. A to díky bravurně zpracovanému i poutavě psanému a čtivému tématu.
Není divu, že byla zařazena mezi nejžádanější knihy na současném českém knižním trhu. Proto jsme jejího autora požádali o následující rozhovor.

Pane Vondruško, váš nejnovější historický román Přemyslovská epopej je rozdělen do čtyř částí - Velký král (Přemysl I. Otakar), Jednooký král (Václav I.), Král rytíř (Přemysl II. Otakar) a Král básník (Václav II. a Václav III.). Jak se vlastně zrodil váš nápad zpracovat právě tato jednotlivá historická období vlád českých králů?
Nejdříve musím vysvětlit, jak to vlastně s Přemyslovskou epopejí bylo. V letech 2011 až 2013 vyšly čtyři samostatné knihy, které se nazývají tak, jak uvádíte ve své otázce. Protože se jich prodalo na našem trhu neuvěřitelných téměř sto padesát tisíc, rozhodl se nakladatel vydat je jako jedno velké souborné dílo v reprezentační podobě. A to je právě titul, který nedávno vyšel. Protože píši s velkou mírou emocí, musím svým postavám věřit, musím k nim mít pozitivní vztah. Je tedy logické, že píši především o takových historických osobnostech, které považuji za kladné a pro naše dějiny užitečné. Mými oblíbenými historickými postavami byli vždycky poslední Přemyslovci, protože vysoko ční nad jinými našimi vládci, těmi minulými i současnými. Panovník, který spravoval svou zem a dělal vše, aby ji zvelebil a po letech předal v co nejlepším stavu svému synovi, se choval úplně jinak, než jsme zvyklí dnes. Středověcí panovníci chránili v mezích tehdejších možností svůj lid. Jejich kritiku přinesly

Mezinárodní vyhledávač pracovních nabídek
https://cz.jooble.org/

až marxistické učebnice a přisadila si i ideologie raně buržoazní, aby dokázala prohnilost feudalismu. Dnešní politici vládnou od voleb do voleb. Co bude za třicet let, je většině z nich jedno, protože během své „vlády“ chtějí dosáhnout především svých vlastních cílů. Proto dnešní politika nesahá svým étosem ani po kolena té přemyslovské. V rozsáhlé epopeji jsem chtěl zobrazit naši zem v časech, kdy její šťastná hvězda stoupala prudce vzhůru.

Kolik času vám zabralo věrohodné zpracování těchto jednotlivých částí? Jak je pro autora historických románů a detektivek náročná příprava a studium historických podkladů, z nichž čerpáte náměty pro své knihy a detektivky?

Historii jsem studoval na Karlově univerzitě v Praze a specializoval se na středověk a dějiny hmotné kultury. Tím mám samozřejmě ulehčenu svou literární práci. To, co jiní musí složitě hledat, mám celkem slušně zvládnuto. Jsem autorem asi padesáti vědeckých studií a skoro dvou desítek odborných a naučných knih o životě a kultuře českého lidu v minulosti. Nicméně ani v odborné literatuře nenajdete všechno. Než jsem se pustil do psaní Přemyslovské epopeje, musel jsem projít řadu pramenů, zvláště kronik, nejen těch našich, ale i zahraničních. Pro pochopení psychologie postav je totiž často důležité nejen to, co dělali, ale i to, jak o nich kronikáři píší. V prameneh najdete často neuvěřitelné detaily, které jsou na úrovni středověkého bulváru. V učebnicích se vynechávají, ale pro psaní románů jsou neocenitelné. Epopej jsem psal s přestávkami zhruba tři roky. V oněch přestávkách jsem dál psal historické detektivky a rovněž jsem napsal scénář k filmu Jménem krále.

Čím je podle vás váš nejnovější historický román pro čtenáře tak přitažlivý?

Kulisa dějin je živým odkazem. Neumím si představit, že by společnost bez znalosti historie dokázala rozumně jednat. V dějinách se všechno opakuje, a proto si myslím, že pro čtenáře Přemyslovské epopeje je zajímavé právě ono srovnání minulosti a dneška. Poslední velcí přemyslovští panovníci jsou příkladem, jak bychom se měli dnes chovat v Evropě. Syn vždy stavěl na úspěších svého otce a politika rodu byla konzistentní. O osudu přemyslovských Čech se snažil rozhodovat císař (stejně jako dnes Brusel) a mnoho domácích knížat bylo více či méně zavázáno a muselo ho poslouchat. Až Přemysl I. Otakar tohle s definitivní platností změnil. Chtěl být spojencem, nikoli vazalem. Usiloval o to, aby české země zasahovaly do evropské politiky, aby se účastnily dění v římské říši, ale jako suverénní země, která se sama rozhoduje o svých krocích. Zlatá bula sicilská je toho důkazem. Přemysl I. Otakar obratně lavíroval mezi různými mocenskými tábory. Ostatně, proč by český král podporoval cizince, pokud by z toho jeho země nic neměly?

Pokud se podíváme na osudy posledních Přemyslovců, pak bychom si od nich měli vzít poučení, že by český národ neměl nikdy před mocnými sousedy hrbit hřbet, ale na druhou stranu se nesmíme vyvyšovat a chtít víc, než na kolik stačíme. Tato filozofie, spojená s popisem života našich předků, je to, co se čtenářům opravdu líbí. Snažím se je přenést do světa středověku bez příkras, nevyhýbám se ani milostnému životu a skutkům ušlechtilým, stejně jako hanebným.

Chtěl jste být odjakživa spisovatelem - a jak jste se vlastně dostal k psaní historických románů a detektivek?

Vyrůstal jsem jen s matkou a ta se o historii zajímala, ovšem typicky ženským způsobem. Dodnes je světový přeborník ve znalosti manželek a milenek panovníků. Abych však byl vůči ní spravedlivý, zajímala se také o starověk, umění a literaturu. V knihovně jsme měli řadu populárně naučných knih, a často mi z nich jako dítěti nahlas předčítala, dokonce už v předškolním věku. Nicméně nemyslím, že by tento vliv byl tak přímočarý, protože tu četbu poslouchal i můj bratr, a ten je duší matematik. Už v první třídě jsem byl přesvědčený, že se stanu egyptologem. Později jsem slevil, protože mne začaly zajímat písemné prameny, a skončil jsem na katedře českých dějin a současně jsem studoval etnografii. Už tehdy jsem zkoušel psát beletrii. V době, kdy jsem působil v Ústavu pro etnografii a folkloristiku, jsem začal psát pro různé časopisy. Jenže ředitel ústavu mi to zakázal, protože se mám prý věnovat vědě. Vždycky jsem byl paličatý a nikdy jsem neustupoval před autoritami. Proto jsem pokračoval, ale pod pseudonymem Jan Alenský, protože má žena se jmenuje Alena. Zpočátku jsem si říkal, že to je hloupé a musí se na to přijít. Ale nepřišlo! Později jsem pochopil proč. Tehdy za socialismu psali pod pseudonymem skoro všichni vědečtí pracovníci. Po sametové revoluci jsem se několik let věnoval podnikání, s ženou jsme založili sklárnu, kde jsme vyráběli kopie středověkého a renesančního skla. Tahle sklářská huť mne pohltila natolik, že jsem s psaním skončil. Po čase jsem se však k němu vrátil a před deseti lety jsem se stal spisovatelem na plný úvazek. Výsledkem je, že jsem už řadu let u nás doma nejčtenějším autorem, napsal jsem kolem sedmdesáti knih, jejichž prodej již dosáhl hodně přes milion výtisků, mé romány se vydávají i v zahraničí.

Česká historie je velmi zajímavá a zároveň rozsáhlá. Máte nějaké kritérium, podle něhož se rozhodujete, kterému historickému období se zrovna ve svých románech a detektivkách budete věnovat?

Knížky se píší proto, použiju-li jistou nadsázku, aby se líbily buď literárním kritikům, anebo čtenářům. Ten rozdíl skutečně existuje a mám pocit, že se v poslední době ještě prohlubuje, setkal jsem se dokonce s názorem, že dobře prodávaná literatura je špatná, správná je jen ta, které čtenáři vlastně ani nerozumějí. Na takovou lze navíc získat podporu v podobě různých grantů. Segment literatury určený čtenářům je proto relativně zúžený. I když na pultech leží velké množství knih, těch, po kterých člověk sáhne

sám od sebe, zase tolik není… Myslím si, že od nejstarších časů bylo smyslem literatury a umění vůbec dávat lidem víru v dobro a ve smysl vlastního snažení a bytí. Umění vždycky předkládalo lidem modely postojů. Podle mne by měly být optimistické a pozitivní, protože toho špatného si mnozí v reálném životě prožívají dost. Literatura by měla přinášet oddech, snění, měla by čtenáře nabít novou silou. A nemluvím jen o osobním životě. Každá literatura má samozřejmě i rozměr společenský. Souhlasím, aby se popisovala i témata znepokojující, jako je brutalita, sobectví, nesnášenlivost, skryté deviace, leč to není podle mne hlavní smysl literatury. Taková znepokojující témata si člověk jednou za čas se zájmem přečte, ale obecně hledá především způsob, jak vnímat současný svět. A ten přece není deviantní, ale je normální a především krásný. A čtenář by ho měl vnímat prostřednictvím srozumitelných problémů. Pro mne tedy není ani tak klíčové historické období, jako to, jaké hrdiny stvořím a co budou prožívat.

Chcete se žánru historického románu a detektivky věnovat i do budoucna anebo plánujete ve svých dalších knihách vyzkoušet nějaké nové žánry?

Historické literatuře se chci samozřejmě věnovat v první řadě, ale tu a tam si rád „odkročím“. Napsal jsem satirický román ze současnosti Strana štěstí a humoristický Klášterní madrigal, který se odehrává v renesančních kulisách. Loni jsem napsal divadelní představení Vínem proti pohanství aneb staročeský dekameron, které sám režíruji a hraji tam hlavní roli – středověkého mistra pronásledovaného inkvizicí. Ta hra je velice úspěšná a stále ji hrajeme na divadelních scénách. Kdysi jsem připravil „one-man-show“ Oldřich z Chlumu – román a skutečnost, v němž jsem hodinu a půl sám na scéně. Velice mne baví a nedávno jsem slavil pětistou reprízu! Připravuji také jeden velký televizní projekt a možná zkusím napsat futuristický román o zániku Evropy. Pravidelně se věnuji publicistice, píši pro MF Dnes a některé další noviny. Nedávno jsem vydal knihu Breviář pozitivní anarchie, v níž rozebírám historické pohledy na náš svět a jeho aktuální problémy. Za ni jsem obdržel od prezidenta ČR státní vyznamenání za zásluhy o českou kulturu. Do tisku se připravuje pokračování s názvem Epištoly o elitách a lidu. Psaní mne musí bavit a nechci upadnout do stereotypu. I v standardních dílech proto stále hledám nové pohledy, nové motivy, prostě nesmím se opakovat.

Na čem v současné době pracujete?

Po Přemyslovské epopeji jsem se před časem pustil do Husitské epopeje. Chtěl jsem jinýma očima než Alois Jirásek zobrazit tohle složité období našich dějin. Ten literární projekt je rozsahem monumentální, mnohem rozsáhlejší než Přemyslovská epopej. Celá sága bude mít sedm dílů, tedy cca pět tisíc knižních stran. Dílů vyšlo již šest a jsou velice úspěšné (obdržel jsem cenu Bestseller roku a řadu dalších ocenění). Momentálně pracuji na závěrečném sedmém dílu. Husitská epopej je vlastně románovou kronikou rodu píseckých Prokopů od roku 1400 do roku 1485. Vypravěči jsou dva bratranci, jeden katolík, druhý kališník, a oba se snaží popisovat události svýma očima. Tenhle pohled z obou stran mi umožňuje co nejvíce demytologizovat tuhle část našich dějin, protože nic není černobílé. Tragédie byla (jako vždycky, když se válčí kvůli ideologii), že svým způsobem měly pravdu obě strany a obě ve jménu pravdy páchaly násilí a bezpráví. Doufám také, že čtenářům trochu zlidštím dobu husitství, protože vlivem školy se na něj nedíváme jako na historickou událost, ale jako na jakési historické panoptikum. Ale ať se nám to líbí nebo ne, je to součást našich dějin. Můžeme mít k husitům jakékoli výhrady, ale oni otevřeli přelomovou cestu Evropy k protestantismu a byli první, kdo narušil monopol středověké církve na výklad víry. Kdyby totiž svůj boj nevyhráli, my bychom tu možná nebyli. Musím se přiznat, že právě tohle dílo považuji za své „životní".

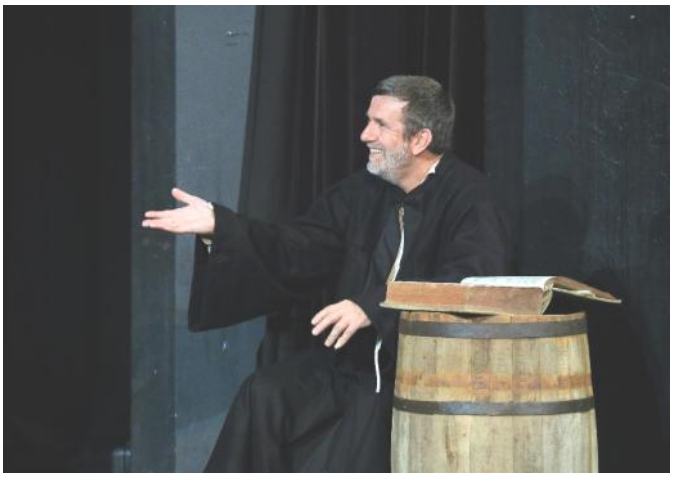

AFFORDABLE INTERNATIONAL LAW FIRM

Affordable International Law Firm nabízí právní pomoc ve všech oblastech platného práva v České a Slovenské republice, v ostatních státech Evropské unie, a taktéž v Austrálii. Máte-li zájem efektivně vyřešit vaše majetkové, rodinné, pracovní, obchodní, finanční, daňové, či jiné záležitosti v kterékoliv z výše uvedených jurisdikcí, obraťte se na naši advokátní kancelář: Tel. 1300 332 028, +61 (0) 412 970 251, email: info@affordablelawfirm.com.au. Naše právní služby jsou dosažitelné a dostupné kdykoliv a kdekoliv. Pomáháme našim klientům po celé Austrálii a jsme připraveni pomoci i vám!

www.youraffordablefirm.com

ČERNÉ OPÁLY A ZLATO

(pokračování)

Vlastík Škvařil

Z Wintonu pokračujeme 371 kilometrů do Boulie. Kromě pozůstatků z minulosti je cestou jeden starý hotel, který ještě funguje. Je to jediná zachovalá zastávka dostavníků, které vozily až 9 pasažérů z Boulie do Wintonu. Cesta trvala několik dnů a tak se muselo občas někde odpočinout, přespat a vyměnit koně. V Boulie jsme už byli a v minulých reportážích jsem psal o světlech Min Min, která se občas objevují, je na to mnoho věrohodných svědků, ale nikdo neví, odkud pocházejí a kdy se zase objeví.

My jsme sem ale přijeli po tom, co jsme se dověděli, že se zde konají velbloudí dostihy. To je pro nás něco nového. Tyto jsou největší velbloudí dostihy v Austrálii, často se jim říká Melbourne Cup velbloudů. Konají se od 20. do 22. července, kromě velbloudích závodů se děje mnoho jiných akcí, nechybí ani koncerty country se slavnými skupinami a zpěváky jako například Owen Blundel. Vstupné na 3 dny je $80 a je v tom zahrnutý kempink na týden před a týden po závodech a jsou k dispozici záchody a teplé sprchy. Sjedou se sem stovky turistů, plno stánků s potravinami a vším dalším, co se dá prodat, jako nějaký jarmak. Výborná atmosféra, hodně kamarádských lidí, a přitom pěkné počasí. Opravdu to stálo za to, strávit zde téměř celý týden.
Pokračujeme do Mount Isa, největší město v této oblasti s 22 000 obyvateli. Je vzdálené 300 km. Jediná malá osada je v půli cesty, benzinka a pár domků, těžké uvěřit, že to bylo kdysi největší místo na světě, kam se svážel dobytek a nakládal na vlaky. Dokonce větší než v Texasu! S rozvojem silničních vlaků sláva Dajarry pominula.

Vracíme se přes Cloncurry, město známé tím, že tady John Flynn založil létající doktory v roce 1928, o tom jsem už také psal v předešlých cestopisech. Před pár lety ještě bylo známo, že v Cloncurry byla naměřena nejvyšší teplota v historii Austrálie, 53.9 stupňů koncem 19. století, o tom se ale už nikde nepíše. To se nehodí do dnešního dogma. Vyšší teplota od té doby nebyla nikdy naměřena.
V noci jsem moc nespal, čekal jsem na zatmění měsíce, tak kompletní, že to trvalo jednu a tři čtvrtě hodiny, měsíc měl být přitom krvavý, událost vyskytující se jednou za sto let. Několik týdnů jsme už neviděli ani mráček, ale když jsem se vyhrabal z postele ve čtyři v noci, tak jsem nemohl uvěřit očím, když jsem zjistil, že měsíc byl zakrytý mraky! Den potom už jsme zase neviděli mrak po dlouhou dobu.
Z Cloncurry do Mount Isa je jenom 120 km, ale jsou zde tři místa, kde se dá bezplatně kempovat. První je Clam Walten Park, přehrada s jezerem Corella, moc pěkné kempování u vody, ale bez telefonního signálu. Druhé je odpočívadlo u silnice, Fountain Spring Rest Area s pečlivě udržovanými záchody a třetí je Mary Kathleen. Na všech jsme strávili několik nocí, protože je tady pěkně teplo a nespěcháme na studený jih.
Mary Kathleen bylo jméno manželky jednoho z objevitelů uranu v roce 1954 a povrchový důl operoval s jednou přestávkou až do roku 1982, kdy byl uran kompletně vydolovaný. Městečko pro zaměstnance bylo postaveno 6 kilometrů od dolu, žilo zde kolem 1000 obyvatel. Byla zde škola, banka, benzinka a vůbec všechno, co patří k modernímu městu. Po zavření dolu město zaniklo, všechny budovy byly odvezeny a dnes se z toho stal rozlehlý kemp pro turisty, ale bez jakéhokoliv vybavení. Je to zajímavý pocit vidět kolem dokola silnice, chodníky, betonové základy domků, jinak po městě nezůstalo nic jiného. Dokonce zbytky vykachlíčkované podlahy banky, připadám si jako v někde v Pompejích. Člověk se lehce zamyslí a představí si, jaký zde byl život.
K samotnému dolu vede velmi rozbitá cesta, neoznačená, jenom dvě amatérské značky na rozcestích ukazují směr. Já to nechápu, všechny turistické zajímavosti jsou dobře označeny, proč ne místo dolu, který je důležitým historickým místem a s jezírkem na dně vypadá velice pohledný. Na to musí být někdo jako já, aby se zamyslel nad tím, proč cesta není pořádně označená? Určitě ne

kvůli tomu, že uran není v dnešní politicky korektní společnosti populární a dnešní politici se snaží na to zapomenout?
Z Mount Isa na Stuart Highway je to 636 kilometrů a jediné městečko cestou je Camooweal s 200 obyvateli. Poprvé jsem o něm slyšel v písničce australské country music legendy Slima Dustyho. Projeli jsme to už třikrát, ale teprve tentokrát jsme objevili pěkné místo na kempink u řeky a zůstali tam tři noci. Není to sice na koupání, ale je tam množství vodního ptactva včetně pelikánů, černých labutí, různých druhů kačen a brolgy, ptáci, podobající se našim čápům (při trošce fantazie).

Více než 400 kilometrů k Stuart Highway už není další městečko, ale kupodivu po ujetí 69 kilometrů je odpočinkové místo Avon Downs a na opačné straně dálnice je osamělá policejní stanice. Proč ji postavili uprostřed ničeho s domy pro policajty, jsem se nedověděl. A to jsme už v Severním Teritoriu.
Avon Downs je velká dobytčí farma se zajímavou historií. Zmíním se jenom o tom, že v září 1882 vyrazili ze severní Viktorie honci se stádem 4000 ovcí a po 16 měsících a 3500 kilometrech dorazili do Avon Downs. My, rozmazlení pohodlím, si něco takového nedovedeme nejspíš ani představit.
Na Stuart Highway jsme zakotvili na Kunjarra Pebbles. Odpočívadlo je obklopeno skalkami, "pebbles", a nesmí se na ně lézt, prý je to kulturně citlivé místo pro aboridžince. Něco podobného jsou Devils Marbles. Tam se taky kvůli pověrám z doby

kamenné zakazuje lézt po balvanech. Zajímavé je to, že ještě před několika lety to nikomu nevadilo a žádný zákaz neexistoval.
Zdá se, že to vadí jenom dnešní generaci aboridžinců, hlavně těm, kteří se původním aboridžincům vůbec nepodobají. Já to vidím jako projev jejich rostoucí moci a snahy ukázat nám, kdo je tady pánem. Ta jejich kultura z doby kamenné je docela zajímavá. Když jsem kdysi obešel Ayers Rock, bylo tam několik míst, která se nesměla fotit, protože to jsou "kulturně citlivá místa". Takže jejich kultura už v době kamenné měla přísný zákaz fotografování některých míst! A na Ayers Rock už bude také zakázáno vylézt, i když jednou z podmínek, když jim vláda darovala vlastnictví tohoto významného přírodního jevu, bylo to, že nikdy nezakážou lidem na to lézt. Žádný ještěr, který má terorizovat lidi, když tam polezou, se zatím neukázal, i když se tam chodilo po staletí, ale je to jejich pověra a my se musíme podle ní řídit. My máme také krásné pohádky, a kdyby třeba někdo věřil v hastrmany a chtěl ostatním zakazovat, aby se chodili koupat do rybníků, tak by se mu každý vysmál a ještě by mohl skončit v blázinci. Já jsem už takový divný člověk, že se lehce nesmiřuji s blbostmi, i když většině lidí to zřejmě nevadí a nechávají sebou orat a vláčit. Nakonec v dnešní době politické korektnosti si zvykají držet hubu a krok, tak jak to bývalo za našich starých časů. Přece nechtějí, aby jim někdo nadával do rasistů atd. Já už ale jiný asi nebudu. Moje kultura je zase taková, že když vidím kopec nebo hromadu balvanů, tak mě to táhne na to vyšplhat a rozhlédnout se kolem. Proto mně to tolik vadí.
Když tak lehce nespolknu i s navijákem lži od bílých politiků, tak jsem kritik. Když ale nespolknu tak lehce lži od barevných aktivistů, tak jsem rasista. To mě ale nezastaví od hledání pravdy a bojování za ni. Hlavně proto jsem se ocitl v Austrálii a budu za ni bojovat i tady. Co mi ještě více vadí, je to, že právě v této oblasti kolem Tennant Creek byla před několika měsíci znásilněna dvouletá aboridžinská holčička, byl to dokonce někdo z rodiny, to je ta jejich "kultura", a prasklo to jenom proto, že skončila v nemocnici

na operaci a tak se to nedalo zamést pod koberec, jako ty ostatní případy. Podle zpráv od lidí, kteří vědí, co se tam děje, to není nic mimořádného. A místním velice vadí, když někdo vyleze na skálu více, než když někdo vyleze na malou holčičku a znásilní ji! Nevidím důvod, proč bych měl tu jejich kulturu respektovat. Já vím, že jsem necitlivý rasista, mám více citu pro lidi a hlavně děti a ženy než pro hromadu kamenů.
Ale už se těšíme na setkání s českými kamarády v Coober Pedy. Byl tam jenom Jarda Bažant, prima kamarád, ačkoliv se známe jenom poměrně krátkou dobu. Vzal nás dva dny na hledání opálů. Našlo se několik, ale neměly žádnou barvu a tím žádnou komerční hodnotu, ale o to nám nikdy nešlo. Hlavně jsme si připomněli, jaká je to dřina, kolik trpělivosti je potřeba, hodně znalosti geografie a navíc i hodně štěstí. Když slyším všelijaké mudrlanty, kteří závidí těm, kdo zbohatli dolováním a prohlašují, že minerální bohatství patří všem, tak s nimi souhlasím a radím jim, aby opustili svoje klimatizované kanceláře se zaručeným platem, rozhodli se pro risk, tak jako ti, kteří to opravdu udělali, mnozí prodali, co měli, aby mohli koupit potřebné stroje, koupili licence na dolování a více jich přišlo na mizinu, než bylo těch, kteří zbohatli. A někteří i zaplatili životem. Tak prosím, dejte se do toho, patří to všem.
Cestou domů jsme se zastavili na pár dnů v Adelaide u Františka Rabušiče, pochází z Josefova blízko Hodonína, tak si rádi zavzpomínáme na dávné časy. Je výborným brusičem opálů a jiných drahokamů, sám je hledal po dlouhé roky na mnoha místech po celé Austrálii. Jeden z těch opálů, "počů", Jožce vybrousil a ona má z toho velkou radost. Posledních pár dnů před odjezdem lodí jsme strávili v Melbourne u Viky Skrúcané, večeře v německé restauraci Cuckoo, kam nás vzala, byla výborná a tím skončilo naše cestování.
Všude dobře, doma nejlíp. Ale jedna z prvních zpráv, která upoutala naši pozornost, přichází zase z Tennant Creek. Další tříleté aboridžinské děvčátko znásilněné policii známým padesátiletým soukmenovcem. Od té doby, kdy se to všechno provalilo, konečně přes 300 dětí bylo odstraněno z rodin, ve kterých byly v nebezpečí, i když se to už dávno vědělo a bylo hlášeno úřadům, ale nic se nestalo ani po 52 stížnostech na jednu rodinu! Je to ale pořád jenom nepatrné procento dětí, které jsou vzaté do ochrany před násilím v aboridžinských rodinách. A dnes další zpráva, TV stanice 7 měla o tom debatu a jsou za to posláni před komisi, obviněni z rasismu. Nemám k tomu co dodat. Dnes je na to potřeba hodně odvahy to debatovat a tak se raději mlčí a problém roste, místo aby se řešil. A děti i ženy trpí. Jsou aboridžinci, kteří mají odvahu se ozvat, ale i ti jsou pronásledováni a zesměšňováni - nazýváni "kokosové ořechy", na povrchu černí a uvnitř bílí. Přitom jsou média plná "sexuálního obtěžování" v naší společnosti, když se někdo na někoho dívá déle než pět vteřin… Je mně z toho do breku, jak ten svět zblbnul.

NEBESKÉ TĚŠENÍ

Eva Střížovská

Sedím v obřím boeingu a konečně mám čas na psaní. Jaká to krása! Hledím z okýnka na bílé závěje mraků, poslouchám hukot motorů či hudbu ze sluchátek a zaplňuji sešit. Žádné telefony, žádné starosti, všechno zůstalo tam dole, pod mraky…
Myslím na svého tátu, který leží v nemocnici a kterého jsem opouštěla jen velmi nerada. Ale on mi tu cestu přál. „Budu na tebe myslet, holčičko, a představovat si, kudy poletíš přes půl zeměkoule," řekl mi v úterý před odletem, když jsem se s ním přišla rozloučit. Ukazovala jsem mu na mapě KLM (s touto společností letím) nakreslenou linku do Austrálie. Hezky jsme spolu počítali na prstech, jak asi v deset budu v Amsterdamu, v poledne nad Německem, pak poletíme nad Itálií, Řeckem, Kaspickým a Černým mořem atd.
Všechno je jinak. Z Amsterdamu jsme vyletěli směrem na moře, tedy na západ. My snad jedeme do Ameriky, to já nechci, alespoň ne teď, protestovala jsem. Ale právě nám do sluchátek vysvětlili, že ten velký stroj je řízen automaticky elektronicky, je tedy zcela samostatný a ví, co dělá. A na televizní obrazovce, kde nám občas laskavý stroj prozradil, kde se nacházíme, se po chvíli objevilo švédské Malmö a po další chvíli šipka mířící nad Rusko. Tady teď plujeme nebem, i když rychlost tisíc kilometrů za hodinu zdá se pomalá, pomaloučká. Širá Rus je opravdu širá, přeširá…
Šipka na obrazovce ukazuje na Moskvu a trvá pár hodin, než se posune za toto město. Tam opět vytrvá několik hodin. Škoda, že není vidět pod mraky. A taky škoda, že táta nemohl vidět se mnou ta malinkatá políčka, jezírka, městečka, kanálky a silničky, tak hezky jakoby podle pravítka narýsovaný a postavený holandský Legoland. Vychutnala jsem tento pohled po startu z Amsterdamu. Ale ve výšce 11 tisíc metrů už je máloco k rozeznání, i když se v mraku objeví sem tam trhlina. Body dole mohou být zrovna tak domy jako lodě na moři, seshora je všechno modré a bílé.

Vzpomínám s trochou provinění na své holčičky (mám se tak báječně a ony ne) v práci, které vzaly na svá bedra mé povinnosti, abych mohla odjet na celé tři měsíce. Určitě to nebudou mít lehké, tak jako to nemám lehké já, když připravuji do tisku nové číslo, odpovídám na dopisy, jednám s tiskárnami, věřiteli a dlužníky. Můj pracovní rytmus se na dva tři měsíce před odjezdem zrychloval z běžné rychlosti závodního klusu koně až do rychlosti kosmické. Nejen, že jsem se snažila vyřídit spoustu záležitostí, které na vyřízení stále čekaly, aby po mně zůstal tzv. čistý stůl, což šlo dost těžko, protože záležitosti denně přibývaly, ale chtěla jsem dívky řádně zaučit do stylu své práce. Jestli se to povedlo řádně, to nevím, ale snad si poradí, jsou dospělé a inteligentní.

Ještě před odjezdem se nám podařilo dokončit a vydat Český kalendář 1997 a mně nazpívat kazetu se slovackými písničkami. Kufr mám nacpaný knihami a různými kazetami, které míním nabídnout návštěvníkům mých besed.

V letadle vůbec není nuda. Pouštějí nám grotesku, něco na způsob Jen počkej zajíci, což byla groteska ruská, kdysi za socialismu v československé TV k vidění. Tady je místo vlka svalouš, jinak je to stejně surové a výroba asi americká. Ztrácím pojem času. Vstávala jsem ve čtyři, v půl šesté jsem naposledy zamávala ředitelce Mezinárodního českého klubu a mé věrné přítelce Jiřině Hanzlové, v 6:35 jsme startovali na Amsterdam a mně bylo divné, že se vůbec nerozednívá. Teď zase letíme na opačnou stranu, tak se nebude asi zas stmívat. Právě jsme poobědvali dle mých hodinek ve dvě a přeletěli jsme Evropu. To je tedy prťavý kontinent, když se dá přeletět za několik hodin. A zase překvapení. V Saratovu pod námi je pět hodin odpoledne a je skoro tma. A hele, zasněžená krajina! A to letíme k jihu! A už je tma jako v pytli. Podle mých hodinek 14:30. Takže je to jinak, kdo mi tohle vysvětlí? Je to škoda. Pohled na Indii, Pákistán, Tibet by byl určitě zajímavý. Oznamují nám, že venku je minus 54 stupňů Celsia a že máme do Singapuru ještě 4000 kilometrů.

Když po zastávce v Singapuru startujeme, vychází slunce. Druhé svítání za mého pobytu v letadle. Opouštíme zemi plnou bujné zeleně a letíme nad Indickým oceánem přes zelenohnědé placaté (alespoň z výšky se tak zdají) ostrovy k Severnímu teritoriu. Je neuvěřitelné, že z výšky 10 tisíc metrů jsou vidět vlny na moři. Nad obzory vlevo se tyčí ohromná černá sopka, jistě větší než celý Středočeský kraj. (Krakatoa?) Je krásně, oblohou plují jen malé mráčky, Sydney prý hlásí 26 stupňů, za okny však stále minus 50. Chce se mi spát. Upadám do snu, ale umiňuji si, že musím být bdělá, až budeme nad Austrálií.

Můj mozek poslechl. Tělu se nechtělo. Ale hlas MUSÍŠ byl silný. Otevírám násilím oči zrovna ve chvíli, kdy šipka na obrazovce se začíná dotýkat severního břehu. Pohlédnu dolů. Ach, ach, ach. Zastavuje se dech, srdce taje. Fantastický a bizarní pohled! Moře ozářené sluncem končí, a tam, kde začíná země, leží jakoby obrovité pokroucené kmeny stromů s pahýly pokroucených větví. Že by práce mimozemských civilizací? Země je růžová a stromy tmavé… nebo jsou naopak světlé? Prudký sluneční jas si hraje s barvami, mění je, jak se mu zachce. Nebo jsou to snad mořské zálivy? A hned dál jsou vidět dlouhé čáry napříč zemí a některé kolmé, které končí či začínají uprostřed země, která je hnědá, trochu zelená a hodně červená. Jestli jsou to silnice, nikdo po nich nejede. Nikde známka života. Až po hodině letu první shluk několika domků. Jsme ve výšce 11300 metrů, do cíle zbývá 3200 km. Dalších pár domečků je k zahlédnutí po další hodině letu. A pod námi stále červenající se poušť. Jak tak koukám na tu pustou zemi dole, vzpomněla jsem si na příhodu, kterou mi kdosi z Austrálie vyprávěl. V roce 1968 sem přijela další velká vlna emigrantů z Československa. Nejdřív se však v uprchlických táborech, např. v Itálii, rozhodovali, kam se chtějí odstěhovat. Někdo chtěl do Kanady, do USA. Jedna rodina se mezi sebou živě dohadovala, až nakonec syn prosadil svou – Austrálii. A jak potom letěli nad místy, nad kterými letím nyní já, matka, která chtěla Kanadu, chytla za hlavu svého syna a začala jí mlátit o okénko. „Já tě zabiju! Tohle že je ta země zaslíbená, kam nás táhneš, takhle pitomá poušť? Nejradši bych tě z toho letadla vykopla!" Ječela prý.

Myslím na lidi, kteří sem přilétali či ještě dříve připlouvali lodí, na co asi mysleli, když vůbec netušili, do čeho jdou a jestli se ještě vůbec někdy budou moci vrátit nebo alespoň přijet domů na návštěvu za svými blízkými, které tam v dálce zanechali. Snažím se vcítit do jejich pocitů a musím říci, že mi není moc dobře… Ale už se blížíme k jihovýchodu. Tady konečně začíná zeleň, objevují se pole, farmy a Modré hory. To už jsme dost blízko Sydney a počínáme nad ní kroužit. Inteligentní boeing hlásí, že je zde velký vítr a my musíme počkat. Hory z výšky vypadají zcela bez života, což je mi podezřelé, protože o nich vím, že jsou oblíbeným výletním místem Sydneyčanů. Že by tu nebyl ani hotel ani penzion? Zvlášť, když je vidět pěkné jezero? No, uvidíme na zemi. Ale ještě nad ní stále kroužím. Teď pro změnu nad mořem, letiště nepřijímá pro množství letadel. To však neznamená, že vítr ustal. Naopak, hází velkým létajícím strojem řízeným elektronickým mozkem, jako by to byl vrabec. Je to dost zajímavý pocit. Stroj se třese, skáče a naklání. Rusovlasá dívka vedle mne je bílá a tiše zvrací do pytlíku. Konečně se sneseme na dlouhou betonku a já se ocitám v zemi na tři měsíce vyvolené.

Béďa na mne dle slibu čekal. Pak jsme jeli černým méďou asi 80 km na venkov. Kabrielovic dům stojí

na velkém pozemku s výhledem na city. Kristýnka mne uvítala dobrou večeří a ukázala mi “můj” pokoj. Pak jsme popili trochu vínka a popovídali co nového, hlavně u nás, v ČR.
Tohle byla vlastně moje první dlouhá, předlouhá cesta. Byla jsem strašena jetlagem, ale nic. Ráno jsem čerstvě vyskočila a po snídani, kdy manželé Kabrielovi odjeli, jsem vstoupila do rajské zahrady. Modře kvetoucí jakaranda, žluté citrony, oranžové pomeranče vůkol a zpěv ptáčků. Ovčácká fenka Anča mne přátelsky doprovázela. Usadila jsem se u dřevěného stolu se svými papíry. Napsala jsem si body, co budu říkat na besedě v Sokole a také svůj první příspěvek do Českého dialogu, který večer přepíšu na počítači a pošlu do redakce. Připadala jsem si jako v pohádce.
Můj den D byl stanoven na 17. listopadu v 17 hodin, 7 let od sametové revoluce. Měla jsem trochu trému, ale moc jsem se těšila. Však tu mám už plno přátel, které jsem potkala při jejich návštěvách v Praze a také jsem dostala několik krásných zvacích dopisů.
Bedřich s Kristýnkou mne do Sokola zavezli s tím, že mne později vyzvednou. Uvítání bylo úžasné. Dokonce přijel z Tasmánie Milan Vyhnálek. Starosta Jiří Jelínek, Hana Gerzanic, Jan Jirásek s manželkou Blankou, Jarda Zahrádka, Ray Černý, Eva Šťastná, Bořek Šindler a mnozí další, báječní lidé mne přišli přivítat a s radostí naslouchali mé řeči. Byla jen taková přátelská a upřímná, že se těším, jak se s nimi jednotlivě budu setkávat, a jak si s nimi popovídám. A hned se rozvinula debata, dotazy létaly, já jsem odpovídala, jak jsem uměla.

Ukázka z knihy Evy Střížovské o posledních třiceti letech vydávání časopisu Český dialog.

Český dialog Czech Dialogue
SPOJUJE ČECHY DOMA I VE SVĚTĚ

HUNTSMANOVA POMSTA

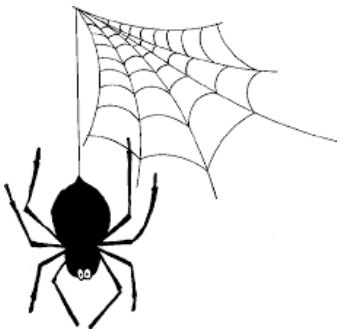

Zdeněk Rich

Došlo k tomu jednoho dne mezi Vánocemi a Novým rokem. Vypravil jsem se, jak to činím téměř denně, na můj „pochoďák“ buší, ranní sluníčko příjemně hřálo a slibovalo horký den, cikády v buši provozovaly svůj obvyklý letní koncert a malý klokánek mi přeběhl přes cestu. Cestou zpátky domů mi zazvonil v autě „modrý zub“ a moje milá žena mi sdělila, že se stalo něco neblahého s pračkou, která nám po dobu dvaceti let nahrazovala pradlenu. Když jsem dojel domů, bystrým zrakem naprostého neodborníka jsem zjistil, že milá pradlenka, která právě dosloužila, je nejen stále plná vody, ale i prádla, včetně prádla ložního. Zavolal jsem blízko bydlícím přátelům s nesmělou prosbou, zda by mohli naše mokré prádlo zbavit odstředivou silou vody v jejich pračce. Volání o pomoc laskavě vyslyšeli a tak jsme s manželkou prádlo z větší části vyždímali, naplnili jím několik plastikových pytlů a s pomocí přáteli poskytnuté pračky vodu odstředili. Co však s vodou, která stále zaplňuje nefungující pračku? Měl jsem skvělý nápad, pomocí hadice jsem začal vodu vypouštět a odešel k počítači, podívat se, jaké milé depeše nám na něm přibyly. Žena mě sice upozornila, že slyší někde téci vodu, ubezpečil jsem ji však, že to je jen zvuk vody vypouštěné z pračky.
Na smůlu jsem se však mýlil. Jak jsem se již zmínil na začátku, sluníčko splnilo svůj příslib horkého dne a tak naše klimatizace pracovala na plné obrátky. Jak všeobecně známo, klimatizace nejen vzduch chladí (v zimě hřeje), ale současně zbavuje chlaze-

Hotel Vila Olga

Krásný, zrenovovaný rodinný hotel Vila Olga v Jevanech se nachází v přírodní rezervaci Voděradské bučiny. Hotel je obklopen kaskádou rybníků, rozlehlými lesy a nádhernou přírodou.

Vila v prvorepublikovém stylu nabízí ubytování v komfortních pokojích s výhledem do zahrady. Pokoje jsou vybavené satelitní LCD TV, minibarem, psacím stolem, bezplatným Wi-Fi připojením a koupelnou se sprchovým koutem a toaletou. Výborná snídaně zahrnuta v ceně. K dispozici salónek a prostorná společenská místnost. Součástí hotelu je lesní zahrada, tenisový kurt, v okolí naleznete golf, bowling a upravené cyklostezky.

Dle Čechoaustralanů představuje Vila Olga výjimečné ubytování v této vyhledávané lokalitě.

Hotel Vila Olga, Rekreační 55, 28166 Jevany, Czech Republic
+420 777322532, hotel@vilaolga.cz, www.vilaolga.cz

ný vzduch vlhkosti. A ta vlhkost, neboli H2O musí někam odejít a k tomu slouží odpadní trubička, kterou jsem nastavil tenkou plastickou hadičkou a vodu odváděl do kanálku. Tenká hadička se však ucpala a kapalina si nenašla lepší cestu, než začít vytékat jednak po zdi a po na ní zavěšených obrázcích, ale i na laptop počítač, který pod zmíněnou klimatizací sídlí. Zeď, obrázky i počítač se nám podařilo utřít, laptop jsem ještě pro jistotu dal na sluníčko vyschnout a zdá se, že stále pracuje. A známé pravidlo, že katastrofy přicházejí v trojicích, opět nezklamalo. Chtěl jsem kamarádovi, který nám ochotně vypomohl s odstředěním prádla, zavolat, abych mu jednak ještě jednou poděkoval a současně ho seznámil s kalamitou číslo dvě, když mi tzv. „chytrý mobil“ vypověděl službu a sdělil mi, že nejsem „připojen“, i když dodnes nevím k čemu. Druhého dne ráno jsme se s manželkou vypravili do obchodu, vybrali a zaplatili novou pračku a vzhledem k tomu, že jsem ve stejném obchodě zakoupil ten již zmíněný mobil, jal jsem se hořce stěžovat na problém, který s tímto výrobkem mám. Zkušený technik vyjmul z mobilu sim kartu, přejel po ní odborníckým palcem, zasunul kartu zpět do potvůrky a ejhle, ta vrátila mobil opět k životu. Na druhý den byla doručena a připojena nová pračka a díky tomu, oblékáme opět čisté oblečení.

Začali jsme se však zabývat otázkou, z jakého důvodu jsme byli postiženi touto trojitou pohromou během jednoho, jediného dne a náhle nám bylo jasno. Jak se zdá, současné počasí vyhovuje všelikým druhům pavouků, kteří navštěvují naši zahrádku a zavěšují svoje sítě (mnohdy je to pravé umělecké dílo), kde se jim to právě hodí. Nemáme nic proti pavoukům, pokud se topí v bazénu, tak je síťkou vytahujeme a zachraňujeme jim život. Výjimkou z tohoto pravidla je australský Funnel-web spider (Atracidae), jehož kousnutí může odeslat člověka předčasně k věčnému odpočinku, a pavouka jménem White-tailed spider (L. cylindrata) také nemusím, i když pověsti o jeho nebezpečnosti jsou poněkud přehnané. Nejvíce pavouků, a to značně velikých, patří do rodu Huntsman spider (Sparassoidea), nejsou však útoční a pokud náhodně někoho v sebeobraně kousnou, je to sice prý značně bolestivé, ale rozhodně ne životu nebezpečné. Máme jich, zejména po setmění na zahradě dost a dobře s nimi vycházíme, do domu je však v žádném případě nezveme. A stalo se právě toho večera před pohromou, že jeden neodbytný Huntsman se vehementně snažil dostat do domu a moje žena, která by jinak ani kuřeti neublížila, pavoukovi zabránila vstup do domu dávkou morteinu. Nemáme pro to žádný důkaz, ale jsme pevně přesvědčeni, že celá ta kalamita byla způsobena právě pomstou usmrceného pavouka Huntsmana.

PROČ?

Vladimír Cícha

Jednoho z nejlepších hráčů tenisového klubu, jehož jsem členem, lze na kurtě zastihnout stejně tak dopoledne jako odpoledne.

Na parkovišti vždy stojí jeho kabriolet mercedes, vůz nepochybně značné ceny. Víceméně náhodou jsem se dozvěděl, že tento chlapík zdědil několik milionů a zanechal svého zaměstnání, aby - možná kromě jiných aktivit - hojně času trávil na tenisových kurtech klubu. To tedy byla moje představa a domněnka.

V poslední době navštěvoval jsem ne z plezíru, ale z nezbytnosti, podnik s poštovním úřadem a mnoha užitečnými předměty od blahopřejných pohlednic po obálky, tužky, pera, vazače a jiné věci. A v rohu také stolek s obrazovkou, kde lze zkusit štěstí s loterií 6/49 a na protější stěně nad úrovní hlavy pak jiný herní číselný systém zvaný *Keno*, vyznačující se tím, že účastník si případnou výhru může vyzvednout přímo na místě.

A tam, ocitnuv se v poslední době z nezbytnosti, zastihl jsem několikrát toho člověka, výborného tenistu a návdavkem milionáře. Mnohdy byl oděn nalehko, takže jsem si myslel, že v příštím jeho programu bude ten bílý (kdysi výhradně, dneska už ne tak), pěkný sport bez násilností a občasných fyzických ublížení na těle. Když se to stalo jednou nebo dvakrát, třikrát, že jsem jej zastihl hledícího na onu obrazovku *Keno*, myslel jsem, že na někoho čeká a jen si zvědavostí krátí chvíli čekání. Ale pak jsem pochopil, že si na čísla objevující se na obrazovce, vsadil.

-Jak to jde, vyhráls? -zeptal jsem se.

-Občas, ale jen malé sumy,- řekl milionář mile. - Zlozvyk!- přiznal svou neovladatelnou závislost.

-A jak tenis, OK?- zeptal jsem se.

-Ano, za chvíli jeden singl a jeden debl, - řekl.

Šel jsem pěšky domů. Do kopce. Při chůzi napadají chodce myšlenky. O tom už je známo i o osobnostech jako Aristoteles, Plato a jiní. Možná, že i první náznaky teorie relativity napadly Alberta Einsteina při procházce. Ale spíš v jeho patentním úřadě. Ale jak známo, výjimka potvrzuje mnohdy pravidlo.

Mne ale, jak jsem šel vrchem k domovu, napadlo následující: Proč asi tento šťastlivec, byť jen dílem osudu a Štěstěny milionář, tráví nejméně hodinu denně pod obrazovce s čísly, na která si za poplatek vsadil, a sleduje, jak to dopadne! A případná výhra je řádově mnohem menší než jeho milionový majetek! Snažil jsem se najít vysvětlení, ale nejsem psycholog ani psychiatr. A pak jsem si připomněl větu z F. R. Čecha hry Dívčí válka, kterou jsem s chutí a s autorovým svolením upravil

pro naše amatérské Divadlo Za Rohem ve Vancouveru. V té hře praví básník podivín Lumír: -Každý máme svoje Poděbrady!- A možná, že právě to je odpovědí na moji milionářskou otázku!

Rozloučil jsem se v myšlenkách s tenistou-milionářem a šel naproti do kavárny. Tam na jednom místě kavárna dodává zdarma k přečtení několik novinových výtisků každý den. Mám rád hostince a kavárny, kde si možno noviny přečíst. V Praze někde dokonce jsou noviny v lýkových rámech, zavěšené na zdi; asi stejně tak tomu bylo i za Rakouska-Uherska a pak i v republice TGM.

Jak jinak je tomu ale v kavárně nedaleko našeho domu v Severním Vancouveru, kde se občas zastavím na kávu nebo horkou čokoládu! Hodinu po otevření nelze nalézt jeden výtisk tak, jak byl čtenářům zdarma dodán. Místo přehledně seřazených deníků, zmatečná hromada, kde je těžko dát jeden výtisk toho či onoho deníku dohromady!

Kanada nás v roce 1968 přijala s otevřenou náručí. Nikdy jsem výběru této země za druhou domovinu nelitoval. Vážil jsem si těch Kanaďanů, kteří spolu s americkými vojáky za Druhé války světové bojovali za záchranu Evropy a ve své váženosti jsem neochladl v novém domově za Atlantikem. Čas pokročil, doba je jiná, zatím se, díky Bohu, kalamita třetí světové války nedostavila.

To mi ale nebrání v úžasu a neporozumění, proč moji spoluobčané v kavárně, když si přečtou a prolistují několik exemplářů denního tisku, nevrátí je na místo ve stejném stavu, v jakém je vzali do ruky. Je to zcela zanedbatelná maličkost, tzv. prkotina? Anebo nápověda o čtenáři, který takto nakládá s tiskovinami dodanými gratis majiteli kavárny?

Vysvětlil by mi to snad psychiatr či učitel *Social science*, disciplina zde se vyučující? Ať již vysvětlení toho počínání bude jakékoliv, moje nepochopení pro to bude asi trvalé… i když na světě jsou dnes věci zasluhující si mnohem větší pozornosti…

ÚŽASNÉ ČESKO - AMAZING CZECHIA

- webovou stránku "Amazing Czechia - The Visual Travel Guide to the Czech Republic" vytvořil fotograf a cestovatel Tom Uhlenberg v anglickém jazyce, aby informoval světovou veřejnost o krásách naší vlasti. Časopis Čechoaustralan je toho mínění, že je to jedna z nejlepších prezentací České republiky. Posuďte sami -https://www.amazingczechia.com

V ČEM NAJDEME VZPOMÍNKY

Jana Reichová

Každý příští den přináší do našeho života něco nového. Třeba jen docela běžné věci, jen zcela obyčejné zprávy, takové, které již další den někam mizí a ani nám nechybí, nehledáme je. Ovšem některý den v našem životě přinesl třeba něco neobvyklého, dokonce něco, co se dotklo našeho citu, co se zapsalo do našeho srdce a co nepřestane patřit k našemu životu. To pro mne jsou vzácné dárky od těch mně nejbližších lidí. Ne, nemyslím vzácné tím, jakou mají finanční hodnotu, ale jak nenahraditelné jsou pro mě samotnou.

Nemám příliš ve zvyku takové věci někam bezpečně ukrývat, raději pro ně nacházím místa kolem sebe, to je, kam je ještě mohu postavit, pověsit tak, abych je stále měla na očích. Je to potom věřte moc pěkné, když se rozhlédnu kolem sebe, ty dárky nemohu nevidět a právě tak se vracejí ty nejkrásnější vzpomínky.

Jeden z posledních takových dárků je skutečně velmi neobvyklý. Přináší vzpomínku nejen na kamarádku, která ho poslala, ale také dokonce sama vytvořila. Je to krásně a velmi pečlivě vykouzlený list javoru, ve všech jeho podzimních barvách. Austrálie má takové veliké množství přírodních krás, že snad ani není možné všechny uvidět, vnímat je a zapamatovat si je. I australský podzim nám nabízí barevné květy, tedy ty další, které vykvetou po těch letních, ale ty zvláštní podzimní barvy listí evropských stromů v Sydney běžné nejsou. Takže dárek javorového listu se u mě zařadil k těm dozajista vzácným.

Jistě všechny dárky od maminky a sestry nesou ještě navíc vzpomínky nenávratných dlouhých let. Při zastavení u nich bych lehko mohla zapomenout na čas a jenom si vyprávět. Potom jsou dárky, které připomínají při každém pohledu na ně také vzpomínky smutné, ale i za takové jsem vděčná, protože mě znovu přibližují k tomu člověku, který byl blízký mně a já jemu. Přesně jako mé dvě přítelkyně, ženy, které přežily hrůzy koncentračních táborů a dokázaly potom ještě stále rozdávat radost a lásku. Já jsem byla jedna z těch obdarovaných a dárky ke mně promlouvají i o tom, na co jsem se nedokázala a nemohla zeptat. Právě tak, jako dárky od vzácné přítelkyně, která by bývala mohla věkem být mojí matkou. Našla jsem ji přes její básně a ona říkala, že dávno věděla o tom, že mě jednou potká. Nejenom její básně, ale také její další literární díla nás spojily a ještě pevně pojí již dosti let po její smrti. Kromě jejích knih právě ještě ty její dárky.

Také tak mohu stále rozmlouvat s přáteli nejen, jak procházím domem, ale hovoří ke mně některé keře na zahradě, které vyrostly z malých dárků původně jen v květináčích. Když pofukuje větřík, mávají na mě a jejich květy a vůně vyprávějí o všem tom hezkém, co jsme spolu prožili.

To ti moji milí ani netušili, že přes ty krásné dárky od nich je z mého života nikdy nenechám odejít.

JSME TU PRO VÁS.

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ H&P LAW
odpovídá na vaše otázky

1. Vlastním pozemek v České republice, několikrát jsem obdržel dopis od obyvatel příslušné obce, že na mém pozemku je vysoká tráva, a že bych ji měl posekat. Musím pozemek opravdu pravidelně sekat? Případně jaké mám další povinnosti a hrozí mi nějaké pokuty?
Váš pozemek jste povinen udržovat (včetně sekání trávy a udržování stromů a jiných porostů) v tom smyslu, aby neohrožoval a neomezoval vlastníky sousedních nemovitostí. V případě zanedbání údržby pozemku můžou být vlastníkovi uděleny správní sankce. V soukromoprávní rovině by po vás pak poškození vlastníci dotčených pozemků mohli požadovat náhradu vzniklé škody. Pokud by se na pozemku nacházelo vodní koryto, les nebo jiné přírodní či krajinné prvky, doporučuji konzultovat své povinnosti s advokátem České republice.

2. Přemýšlím o koupi bytu v České republice. Bojím se, že s tím však budu mít hodně starostí. Jaké jsou s tím spojeny další povinnosti mimo obvyklého placení daní a poplatků?
Tak např. v případě stavebních úprav budovy, ve které se bude bytová jednotka nacházet, má vlastník povinnost zdržet se všeho, co by provedení prací bránilo a v případě nutnosti umožnit přístup do svého bytu. Totéž platí i pro umístění, údržbu a kontrolu zařízení pro měření spotřeby vody, plynu, tepla a jiných energií. Pokud je váš byt stavebně upravován a vyzve vás osoba odpovědná za správu domu, musíte umožnit přístup do bytu k ověření, zda stavební úpravy neohrožují, nepoškozují nebo nemění společné části. Pokud by na vás byly kladeny nepřiměřené požadavky, doporučuji obrátit se na právního zástupce. Další povinnosti mimo právě placení daní a poplatků nemáte, pokud by na vás někdo kladl další požadavky, doporučuji se vždy obrátit na právního zástupce.

3. Vlastním několik nemovitostí v České republice. O vše se mi starají příbuzní, kteří tam žijí. Nejsem si však jistý, zda něco neopomíjejí a nehrozí mi tak pokuty. Jaké jsou, prosím, s vlastnictvím nemovitostí v České republice spojeny daně?
Vlastník nemovitosti platí každý rok daň z nemovitých věcí. Platí se daň z pozemků, ze staveb a z jednotek. Daň v České republice není vysoká, ale není dobré ji opomenout, protože prodlení je sankciováno pokutami. Výše daně je v různých obcích odlišná a záleží na koeficientu podle zákona o dani z nemovitých věcí, velikosti a typu pozemku nebo stavby či jednotky. Pohybuje se v řádech nižších jednotek korun za metr čtverečný ročně.
V případě pronájmu nemovitosti podléhají příjmy dani z příjmu. Při převodu vlastnického práva k nemovitosti se v České republice platí daň z nabytí nemovitosti ve výši 4% ze základu daně, kterou je povinen zaplatit vždy kupující.

Vladimír Cícha

Stařikův rok

Když první paprsky rozzáří
poslední sníh
mám úsměv na tváři
a jsem rád že už na saních
nikoho nevidím

Jak libě zavoní seno posečené
a vzduch se horkem tetelí
pro klouby slunce je drahocenné
a kupředu chce se jít, ani krok pozpátku
ne, v létě si nehodím oprátku!

Když šedý deštníkový den
čárá na okna kavárny
moje melancholie
docela příjemná mi je

Po kolena v duchně bílé
snažím se spočítat vločky padající
je ticho a já si milé chvíle
odváté metelicí
připomínám...

Leden 2019

CESTOVÁNÍ – TEHDY

Alena Klímová-Brejchová

Zdá se to neuvěřitelné, ale právě uběhlo padesátiletí od cestovatelských událostí, které se mi honí hlavou na začátku roku 2019. Připadá mi, že se vracím jakousi červí dírou zpět, do tohoto problémů plného času. Vzpomínám na to dávné cestování, které mi dnes připadá trestuhodně nepromyšlené, nebezpečně bláhové, ale přes absolutní nezkušenost nádherné. Bylo mi dvacet osm let. Ještě vládlo mládí, milování… pružnost, síla! Jaká nádhera! Jaká v té době, bohužel dokonale neuvědomělá, obdarovanost!

Po srpnové okupaci Československa v roce 1968 se ještě mohlo několik měsíců vycestovat ven, za hranice, do tehdy už bohatých západních států. Ovšem za nejpřísnějšího dohledu tehdejší komunistické skvadry. Pracovala jsem v té době v moderních laboratořích ČSAV v Praze Krči, a byl časný podzim roku 1969. Nejen já, ale i můj manžel jsme velmi toužili vycestovat za hranice do těch šťastnějších a bohatých krajin. Chtěli jsme navštívit našeho dobrého přítele, který utekl z Čech v roce 1966 a ve Frankfurtu nad Mohanem pracoval jako inženýr v letecké dopravě. Vzpomínám si, jak jsem byla předvolána na kádrové oddělení Akademie, kde vládl vysoký, špatně oděný muž, dělnický kádr, tvor nesmlouvavě se tvářící a trochu skrývající svůj dokonale zničený chrup. Musela jsem předložit zvací dopis od našeho přítele Jana Vladimíra D., vyplnit dlouhatánský dotazník, v němž jsem se zavazovala, že po návratu ohlásím, s kým jsem se v nepřátelském imperialistickém prostoru setkala a o čem jsme hovořili. Zanechávala jsem doma své dvě malé děti, což byla pro komunistické vládce jistá záruka. Směli jsme si vzít na celotýdenní cestu deset marek na osobu… Dnes je pro mne nepředstavitelné, jak jsme mohli mít tolik odvahy a pustit se do tohoto dobrodružství prakticky bez peněz. Znamenalo to načerpání benzinu těsně před hranicemi a ještě si vzít s sebou kanistr se zásobou. Potraviny se převážet nesměly. Janovi jsme přesto vezli, a utajili před celníky, pár konzerv leča, které bůhví proč miloval, a pár jeho knih, které v Čechách zanechal.

Za Rozvadovem, směrem na Norimberk a Wurzburg, počaly moderní několika proudové dálnice, což bylo pro mne i mého muže, řídícího pětileté bílé Embéčko, velké novum. Den před odjezdem dlouho do noci tvrdě pracoval, a tak byl unaven. Vzpomínám si, že v jednu chvíli počal na dálnici usínat a auto se řítilo do svodidel. Vzbudila jsem ho. V Norimberku jsme sjeli omylem z dálnice do centra a to byl malér. Ne a ne se vymotat zpět. Na jedné křižovatce, vedle nás na červenou, zastavil otevřený bělostný kabriolet, v němž pohodlně rozvalen, s kouřícím doutníkem v ústech, seděl jakýsi zámožný muž. Manžel dobře hovořil německy, a tak na náš dotaz, jak se dostat zpět na dálnici, muž rozmáchle mávl pravicí, ať ho následujeme… že nás na ni navede. Stalo se a my byli velmi vděční.

Další svízel nastala při vjezdu do kýženého Frankfurtu. Vrcholila totiž tehdy večerní dopravní špička a nikdy nezapomenu na hrůzný vjem, kdy se kolem nás po obou stranách řítila drahá německá auta, a my nevěděli, jak a kde odbočit, abychom se dostali z této neznámé šlamastiky ke svému příteli. Uf. Nakonec nám pomohli úslužní a k vyděšeným Čechům laskaví němečtí policisté. Bylo velmi zajímavé pozorovat v té době chování Němců k nám, lidem, kteří byli před nedávnem okupováni sovětskými vojsky. Ve většině případů byli neuvěřitelně ochotní pomáhat… zcela zdarma a s velkou obětavostí. Zkrátka „byli tu pro druhé“, a co více zde, na planetě Zemi, chtít? Možná však ani netušili, že je možné, aby čeští cestovatelé jeli tak daleko, do cizí země, prakticky bez peněz. Těžké je uvěřit.

Dokládá to jeden neuvěřitelný děj, který se odehrál, když jakýsi zadní tlumič našeho Embéčka vypověděl službu. Byla už tma a manžel se vydal hledat na frankfurtském sídlišti nějakou cihlu, kterou by mohl podepřít hever a vlézt pod auto. Byl však v auto opravářství hrubě nezběhlý, a tak jsem bezradně a zimomřivě, v krátké minisukýnce, postávala u auta a bála se, co nastane dál. Byla jsem tehdy osmadvacetiletá asi dobře vyhlížející mladá žena, jejíž nohy získaly v soukromé soutěži bavících se českých akademiků prvé místo. Téměř okamžitě před naším zraněným autem zastavil drahocenný Mercedes a z něho vystoupil dokonale oblečený mladý muž. Jako kdyby to bylo dnes to vidím, i přes hlubinu padesátiletí. Jakousi moji zoufalou a zdrcenou posunčinu ihned pochopil, svlékl své luxusní temné sako, vyhrnul rukávy bělostné košile, a po zručném nasazení vlastního heveru, uvolněnou součástku za pár minut přišrouboval na své místo. V té chvíli se vrátil můj muž bez cihly, protože frankfurtské sídliště bylo tak dokonale uklizené, že něco takového jako odhozená cihla by bylo jistě nepřípustné. Tehdy jsme se s Ralfem dokonce seznámili. Pozval nás domů, do své rodiny, ukázal nám svoji jachtu, kterou si vozí za autem k moři a na naše upřímné pozvání do Prahy zareagoval velkým zděšením. Ukázal nám tehdy jakýsi německý časopis, kde byly na křídovém papíře uveřejněny dokonalé barevné fotografie z pražské okupace, které jsme ani neznali, ač jsme byli všichni bezprostředně a fyzicky u této události. Ralf tehdy prohlásil, že do Prahy nepojede, dokud tam budou sovětská vojska. Celkem jsme to chápali. Musím říci, že mi tento krásný mladý muž tehdy připadal spíš jako archanděl Rafael, než Ralf… a se smutkem jsme se navždy loučili.

Po ubytování u přítele Jana Vladimíra D. v jeho skromné domácnosti se dvěma potomky, a po ještě skrovnějším pohoštění, jsme se o něco později v čase setkali se dvěma mladými německými muži, se kterými jsme se seznámili na dovolené v Tatrách. Tehdy jsme je spíš hostili my a oni se rozhodli, že nás na oplátku vezmou na projížďku po Porýní. Po létech si myslím, že tito příjemní muži byli homosexuálové, protože neustále fotili mého muže, který vlastnil dokonale vyvalenou urostlou tělesnou schránku. Tehdy jsem o této úsměvné epizodě vůbec nepřemýšlela a vnímala krásu jízdy jejich novým, elegantně nazelenalým Fiatem po okouzlujícím Porýní. Tolik hradů a zámků… krásné počasí… Lorelai, Moselské víno. Končili jsme v Artálu, kde byly rozsáhlé vinné sklepy a já protancovala bosonohá celou noc s pěknými německými chlapci, mladými kuželkáři, kteří zde byli na zájezdu. To vše v příjemném „ovínění“ a za mračného přihlížení mého manžela a našich dvou netančících hostitelů.

Těch pár marek, co nám čeští straníci dovolili utratit, jsme nakonec použili na zakoupení krásné zimní bundičky pro moji dcerku. Byla kobaltově modrá s bělostnými hvězdičkami a bílou labutěnkou kolem kapucky. Připadalo mi, že bude neodolatelně slušet mé prvorozené holčičce se zlatými kučerami. Zbylo nám tak maloučko, že už jsme museli chodit po Frankfurtu pěšky. Já ve zcela nevhodných lodičkách trpěla, a došlo to tak daleko, že jsme odešli z obchodu s pečivem a Coca Colou, protože bychom ani na nápoj, ani na pečivo neměli. Nezapomenu na chvíle té velké žízně a hladu před výkladem s nazdobenými dortíky, sněhovými pusinkami, plněnými kroasány a šlehačkovými věnečky. Tehdy jsem na náš hloupý socialistický režim dokonale zanevřela. Málem jsem tehdy před tou slastí plnou výlohou hlady a žízní omdlela. Došli jsme kamsi k frankfurtskému lesíku, kde jsem únavou a vysílením usnula manželovi na širokém rameni. Když jsme se vrátili k Janu Vladimírovi, dozvěděli jsme se, že právě tam, kde jsme vysíleně odpočívali, řádí jakýsi dosud nepolapený masový vrah. Přežili jsme, osud nebyl naplněn.

Zbývalo nadlouho se s přáteli rozloučit a dojet těch zhruba čtyři sta kilometrů na naše hranice. Nevzpomínám si, že bychom čerpali benzín v Německu. Neměli jsme zač. Přesto jsme jaksi věřili, že kdybychom potřebovali pomoc, že by nám němečtí lidé ochotně pomohli, a to zdarma. A také jsme se cestou domů, v deštivé temné podzimní noci modlili. Když jsme přejeli naše státní hranice, div jsem si neklekla a nelíbala tu českou zemi. U první pumpy jsme nabrali benzin, koupili si čokoládu a nějaké jídlo, a po pár hodinách líbali naše dvě spící děti v jejich postýlkách, doma v Praze.

Ano, dnes už si nedovedu představit, že tohle vše bylo možné, že jsme se toho odvážili. Ale mladý člověk je jiný, věří si více, a já už dnes smím říci, že to byl nezapomenutelný výlet, a že jsem za něj prozřetelnému vedení našich životů velmi vděčná. Prožila a procítila jsem lidskost a solidaritu německých občanů i jejich velkou ochotu pomoci potřebným. Poznala jsem krásu jiné krajiny, svobodný a příjemný život lidí v ní, a mohla jsem srovnávat s tím, co ještě dlouhé dvacetiletí bylo u nás. Co nás tehdy v roce 1968 a po něm trápilo. Jan Vladimír D. později odcestoval do Ameriky, prý mu bylo v Německu zima… kde dožil v Texasu v Houstonu. Jeho potomci jsou zámožní. My zůstali v české kotlince, v magie plném městě Praze, a bylo to pro rodinu se čtyřmi dětmi mnohdy těžké, přetěžké živobytí. Snad jsme vše zvládli dobře. Vychovali jsme čtyři vysokoškolsky vzdělané a pro lidskou společnost potřebné jedince, postavili dům, zasadili mnoho stromů a učili se… tvořili, duchovně zráli. Už dávno vím, že všechno to zdánlivě zlé dění je přece vždy… vždy potřebné k zrychlené obrodě, nabytí moudrosti a k „růstu“. Snad smím už dnes říci, že mě tento, mnohdy bolestný „lis“, pomohl i k tvorbě poetické. Díky za krásu žití i za tyto bohaté zkušenosti…

Vladimír Stibor

Sonet o návratu

U dveří Malý princ;
nemůže slovo nesplnit.
Vybere si z harfenic
tu poslední, aby ji mohl sevřít, políbit.

Z příběhů křičí hlubší světy,
pouště jenom z povzdálí;
v očích rzí rudnou kastaněty,
než prohrají, než se rozpůlí.

Malý princ jako první řekne ne;
písečnou zmiji vyloupne z křemene.
Tebe si nevezmu, tebe se nezřeknu.

V slzných horách slunce poklekne.
Ty můj nejtišší, nic zlého se ti nestane.
Vracíš se pro růži, držím ji v náručí, v pokleku.

POZORUHODNÁ KNIHA

Soňa Svobodová

Takto byla nazvána originální publikace, jejímiž autory jsou Philippe Brenot a Laetitia Corynová, a kterou pod názvem Sexkomiks - První komiksové dějiny sexuality vydalo české nakladatelství Paseka. Je velmi vtipně nakreslena a napsána a klade si za cíl nejen pobavit, ale také poučit. Díky svému nenásilně osvětovému charakteru má šanci zbavit čtenáře a čtenářky stereotypního pohledu na svět a učinit je vnímavější a tolerantnější k jinakosti. To však není zdaleka vše, co Paseka jako známé nakladatelství se zájmem o vytříbenou literaturu milovníkům knih nabízí. Kromě oblastí, jako jsou beletrie, non-fiction, knížky pro děti a mládež či komiks, nabízí i knihy do čtečky. Šéfredaktorem Paseky je **Jakub Sedláček.**

Pane šéfredaktore, co tedy Paseka nabízí do čtečky?

Takřka veškerou naši literární produkci. Ambicí Paseky je objevovat nové autory, a tak čtenářům nabízíme novinky z české i světové literatury, přičemž se nesoustředíme pouze na literaturu anglofonní, ale moc rádi objevujeme a vydáváme spisovatele ze Skandinávie, autory hispánské i z jiných jazykových oblastí. Ve čtečce si u nás přečtete také světovou klasiku – jsme například hrdými vydavateli díla Vladimíra Nabokova.

Má vaše nakladatelství, v současné době plné chytrých telefonů, tabletů a počítačových her, kterým většina lidí dává přednost před čtením knih, důvod k optimismu?

Zájem o kvalitní knížky vůbec neutuchá. A přicházejí nové čtenářské generace, které oceňují nejen dobrý literární text, ale i knižní úpravu. V žádném případě si nemyslíme, že by klasické knihy měly v současném digitálním či on-line světě zaniknout. Právě naopak, čím víc budeme žít virtuálně, tím větší potěchu budeme mít z krásných předmětů, jimiž dobré knihy bezesporu jsou.

Co vás při vaší šéfredaktorsko-nakladatelské práci nejvíce potrápilo jako nakladatele?

Každá knížka je svého druhu boj a každá představuje jiné výzvy. Někdy musíte řešit svízelnou finanční stránku věci, protože stojíte před vydáním knihy, o které jste přesvědčeni, že by měla vyjít, protože je vynikající a přínosná, ale současně víte, že je určena jen vybranému okruhu zájemců, a tak si na sebe běžným prodejem nevydělá. Jindy vás čekají zdlouhavé redakční práce s rukopisem nebo s výtvarnou výpravou knihy. Naučili jsme se, že jednou z nejdůležitějších dovedností v nakladatelském řemesle je trpělivost. A také komunikační schopnosti. Nakladatelský redaktor by měl být houževnatý a měl by být diplomat. To je základ, o kterém vám na školách nikdo nic moc neřekne. Redaktor nepracuje ve skleníku interpunkce, synonym a slovníků, ale ve světě myšlenek a lidských vztahů. V každém případě platí, že po vydání knihy by měli být spokojeni všichni – autor, čtenáři i nakladatel.

Když vybíráte rukopis – co vás musí zaujmout jako první, abyste se rozhodli, že ho zařadíte do edičního plánu?

Nápad, neotřelost tématu i zpracování. Nechceme vydávat knihy, které na trhu už jsou, nechceme rozmnožovat záplavu spotřebního čtení a plýtvat papírem kvůli něčemu zbytečnému. Důležité je, jak autor sám o své knize mluví, jak je o ní přesvědčen a jak se umí prezentovat, protože když dokáže „prodat“ rukopis nakladateli, stoupá šance, že ho dokáže „prodat“ i publiku. Zkušený redaktor pozná kvalitu textu podle kapitoly či pár odstavců. Zrovna nedávno jsme si s filozofem Miroslavem Petříčkem povídali o tom, jak jsou naprosto klíčové první věty, na nich toho poznáte opravdu hodně. Představují vstupní bránu do celého světa textu.

Je mezi knihami, které vaše nakladatelství doposud vydalo, nějaká, která vás nejvíce zaujala či získala nějakou prestižní cenu?

Ocenění jich získala celá řada – třeba dětská knížka Lichožrouti se v rámci cen Magnesia Litera stala Knihou desetiletí. Knihou loňského roku byla zase zvolena Opuštěná společnost, kterou napsal šéfredaktor Respektu Erik Tabery. Z toho mám velkou radost, protože je to zpráva o tom, že česká společnost vůbec není lhostejná k tomu, co se kolem nás a v nejvyšších patrech politiky děje. A ocenění získávají i překladatelé – Pavel Dominik, překladatel díla Vladimíra Nabokova, byl za převod románu Ada aneb Žár poctěn Státní cenou.

Co se týče mých osobních preferencí – těší mě vydání komiksu Ovoce poznání od švédské autorky Liv Strömquistové. Je to břitká úvaha nad tím, jak muži po staletí zaháněli ženy do podřízeného postavení, a to tak, že se zmocňovali jejich tělesnosti. Věděla jste například, že ještě ve druhé polovině 19. století se v Evropě razily názory, že ženy by neměly studovat na univerzitách, protože by jejich mozek spotřebovával krev, které je třeba pro menstruaci a plodnost?

Vaše nakladatelství spolupracuje s celou řadou autorů z domova i ze zahraničí. Jak dlouho trvá práce na překladu rukopisu – záleží hodně na tom, z jakého jazyka se kniha překládá?

Spíš než na výchozím jazyce záleží na náročnosti a rozsahu překládaného díla. A také na vytíženosti překladatele. Protože se snažíme pro každou knihu volit takového překladatele, kterému text dokonale sedne, někdy musíme třeba i řadu měsíců počkat, než se překladatel do „našeho“ překladu vůbec pustí, protože dokončuje nějakou jinou práci. Knihy, které chceme vydávat, si velmi pečlivě vybíráme, a stejně tak si vybíráme i překladatele.

Zahajujete práci na jednotlivých titulech z edičního plánu v předstihu, aby se to vše stihlo v tom roce, kdy jsou knihy zařazeny do edičního plánu?

Samozřejmě, vydávání knih je běh na dlouhou trať. Jen ve výjimečných případech knihu přivedeme na trh ve stejném roce, kdy na ni pořídíme licenci. Častokrát to ani není potřeba. Práva na zahraniční knihy se kupují v předstihu, mnohdy dokonce dříve, než daný titul vyjde v originále. Když máte za sebou jednání o právech, uzavřenou smlouvu na licenci a jste dohodnutí s překladatelem na termínu odevzdání, musíte počítat s tím, že přijdou další práce – redakce překladu, grafická úprava knihy, sazba, korektury, tisk… Někdy to může být čtvrt roku, někdy více, zřídka méně.

Pokud byste měl vybrat tři knihy z vašeho nejnovějšího edičního plánu, které by to byly?

Na začátku příštího roku vydáme úžasné fotografické album nazvané Families. Autor snímků, Jan Dobrovský fotografuje neuvěřitelně empaticky romské rodiny na severu Čech a nedávno společně s kolegy Karlem Cudlínem, Alžbětou Jungrovou, Antonínem Kratochvílem, Janem Mihaličkem, Tomkim Němcem a Martinem Wágnerem založili spolek 400 ASA. Jak už výčet napovídá, jde o naprostou špičku dokumentární fotografie a Families rozhodně nebudou jedinou publikací spojenou s tímto elitním týmem.

Dále se velmi těším na knižní rozhovor s novinářem Martinem M. Šimečkou, slovenským intelektuálem českého původu. Právě díky tomuto rozkročení se na krizi současné demokracie dokáže dívat s nadhledem skutečného Středoevropana.

A pro děti chystáme výpravnou výtvarnou publikaci o pražském metru To je metro, čéče! Napsala ji Milada Rezková, zkušená autorka dětských knih, a ilustrovali Jan Šrámek a Veronika Vlková. Bude to okouzlující výprava do podzemí, plná dobrodružství, vtipu i poznání.

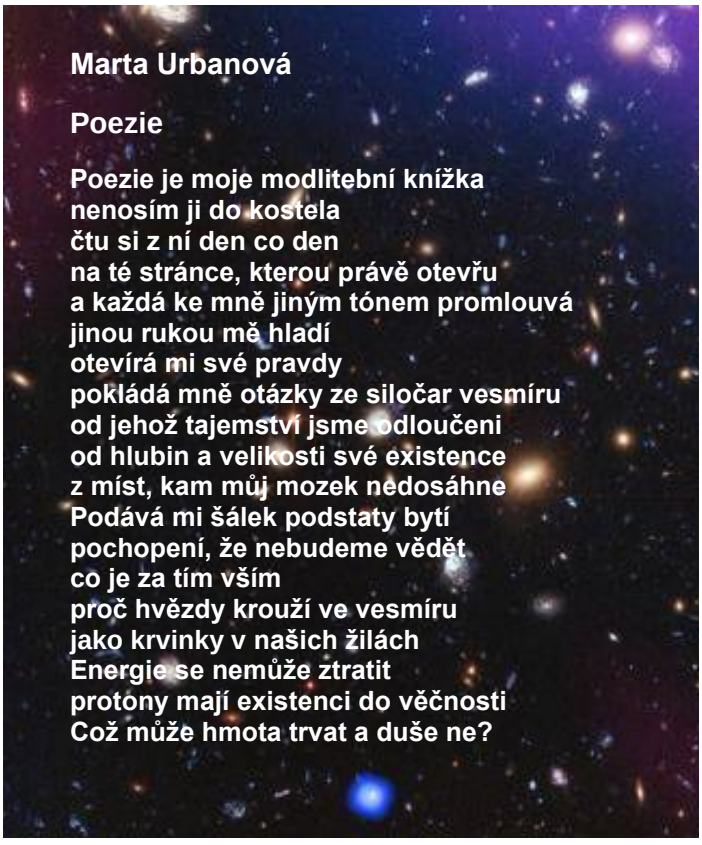

OSUDNÁ CHVÍLE

Marta Urbanová

V parku kolem kostela ležely pokácené stromy. Jejich čerstvé rány bily do očí. Bily do očí všem, kdož přicházeli. Kolem dokola se houfovaly skupinky mužů v černých kabátech. Trousily se další. Přicházely i ženy s kyticemi. Všichni v hloučcích kolem vchodu do kostela postávali a mlčeli. Hleděli většinou na ty rány, které zasáhly stromy, na tu bolest, která je dostala na kolena. Kostel byl otevřený a v jeho dveřích také jedna na druhé postavy v černém. Před vchodem stál pohřební vůz. Ty stromy, kterým bylo dopřáno ještě žít, stály v slabém slunci obestírající bezvětrné ticho, ti muži, kteří se přišli rozloučit, si skládali účty té bolestné chvíle. V parku rozmístěné lavičky zely prázdnotou. Všechny, až na jednu. Na té seděla žena. Ruce v klíně, lhostejná k šedivému pramenu vlasů, který jí sklouzl do obličeje. Někde tu mezi námi je, pomyslila si. Žena byla myšlenkami za hranicí kostela, parku, za hranicí, kterou určil osud. Ne u toho, s kým se přišli rozloučit, ale u jeho matky. Její bolest prolínala do bolesti ženy, proto ta se posléze upínala k všednosti, k dávným společným chvílím, až se ocitla nazpět na téže lavičce uprostřed sousoší vklíněném do cestiček a trávníků renovovaného parku.

Každý černý kabát se stal zajatcem ticha. Ani z kostela nevycházel jediný zvuk. Nerozhlížela se kolem, nehledala v tvářích, nemohla tušit, kdo byl viník a ani neměla možnost to odhadnout.

Z myšlenek ji vytrhla smuteční hudba. Žena povstala. Ze dveří kostela vycházel průvod kytic a věnců. Zdál se jí nekonečný. Když uložili rakev do auta, vyšla ona, jeho matka uprostřed synových dětí, svých vnoučat. Žena se mírně zakymácela. Jako by ji viděla poprvé v životě, ten věchýtek bolesti, svou nejmilejší přítelkyni, s níž sdílela řadu roků stereotypem předurčenou kancelář, obrácenou k neměnnému pohledu oken do náměstí.

Černé auto se rozjelo a průvod se dal pomalým krokem do pohybu. Žena kráčela sama uprostřed mladých mužů. Kroky se nesly v taktu hudby. Nikdo nikomu nesděloval příčinu. Někdo tušil, někdo věděl.

Ve fabrice dokončovali stáčecí linku. Výpovědi svědků se různí. Nikdo ho uvnitř neviděl. Nikdo linku nespustil. Nikdo se nepřiznal. Linka se spustila a závaží, které žene lahve do myček, ho zabilo. Koho vinit? Koho dalšího přivést do neštěstí.

Takové myšlenky se prolínaly ženě v hlavě. Ten jeden je přítomen. Jeho kroky jsou neslyšné v průvodu. Kráčí vepředu nebo vzadu. Vnímá bolest jeho matky, slyší pláč jeho dětí. Je mu zle. Stokrát si opakuje, že za to nemůže, že nikdo z nich spolupracovníka neviděl, když se do linky ještě naklonil zkontrolovat práci. Byla to nešťastná vteřina, kterou si všichni stokrát přáli vrátit, ale bylo pozdě. Zasáhl osud. Takovými a podobnými výčitkami se v duchu zaštiťovali, donekonečna se omlouvali.

♣

*„Chceš udržet své zdraví?
Nejez do sytosti a nelekej se námahy.“
Hippokratés*

ŠESTÝ SMYSL

Alena Brejchová-Klímová

Uběhlo už šest pěkných let od chvíle, kdy se tento příběh v české kotlině, v Praze, stal, a já věřím, že většina z nás na všech kontinentech bude mít podobné zkušenosti jako já s fenoménem, který se zážitkům poplatným našim pěti smyslům jaksi vymyká. Je známé, že další smysl, nazývaný též „šestý“, podivuhodná síla, nám všem bez rozdílu do vínku daná moudrou mátí – Přírodou, nese název „intuice“. Skvělé je též, že ji smíme vnímat jako využitelnou a praktickou rádkyni či rádce. Mnozí z nás ji též nazývají „vnitřním hlasem“ a ve východních filozofiích může být tento vnímán jako hlas vnitřního mistra. Vědomé využití této síly, lišící se od instinktu, se může stát cestou k našemu nitru, vnitřní moudrosti – k duši.

Ač jsem tento mechanizmus před mnoha léty nikterak nezkoumala a teoreticky ho ani neznala, dokázala jsem ho spontánně využívat při praktikování své literární činnosti. Praxe byla taková, že v jakémsi smyslovém útlumu a ztišení stačilo naslouchat, a pak už jen s pokorou a důvěrou uskutečnit zápis sdělovaného. Ve verších nebylo třeba oprav.

Ale chci se zmínit, jak dokonale má vlastní intuice zafungovala, když šlo osobě mně blízké o život. Jednalo se o osaměle v pražské rezidenci žijící šedesátiletou ženu, spisovatelku a básnířku. Trpěla určitou psychickou labilitou, podobající se vážné nemoci a po léta nikterak literárně nepracovala. Psal se magický rok 2012 a byl tehdy velmi chladný a sychravý počátek října. Tehdy můj „vnitřní hlas“ počal být až krutě neodbytný a měla jsem silný pocit strachu. Má intuice signalizovala problém… nebezpečí. Přesně navedena jsem počala horečně telefonovat této spisovatelce. Po tři dny jsem se k ní nedovolala. Má velice živá a sensibilní představivost mi ihned vykreslila hrůzostrašné obrazy, skicované v ženině bytě a já dostala niternou informaci, že musím neodkladně jednat.

Byla už téměř noc, za okny černočerná vlhká a chladu plná temnota a já hledala člověka, který by spolu se mnou dokázal zlou situaci zvládnout. Necítila jsem se vůbec dobře, nechtěla jsem být na vše sama. Našel se v té těžké chvíli jediný. Byla to má nejmladší dcerka, tehdy zrovna kojící dvouměsíčního synka, své třetí dítě. Usedly jsme bok po boku do jejího vyhřátého auta a se srdci plnými strachu, nejistoty a hrůzných představ odjely do luxusní pražské čtvrtě. V bytě rezidenčního spisovatelčina domu se svítilo a mně se třásly ruce, když jsem zvonila u dveří jejího bytu. Nikdo neotevřel a z bytu se nikdo neozýval. Věděla jsem, že i když mám od bytu klíče, že se do něho z chodby nedostanu, protože tato žena používala všechny zábrany k jeho nedobytnosti. Trpěla panickou psychózou.

Z bytů vyšli i nějací sousedé, a na naše dotazování nám sdělili, že se asi týden z bytu ozývalo bušení, snad ve stylu morseovky, že dokonce zavolali policii, ale ta po nějaké době bez zásahu odjela. Náš strach se geometrickou řadou zvyšoval. Srdce mi bušilo až v hrdle, nohy se mi podlamovaly a stejně na tom byla i má štíhlounká dcerka. Zimomřivě se choulila v lehké bundě a byla velmi bledá. Zavolali jsme tedy záchranáře, nebyla jiná možnost, a ti zřejmě zburcovali i hasiče. V ulici se rozblikala modrá i zlatá světla a pak mladý svižný hasič vyšplhal po dlouhém žebříku do prvého patra, na spisovatelčin balkon a kladivem rozbil cenné okenní sklo. Po malé chvíli jsme všichni mohli vstoupit do zevnitř otevřených dveří bytu. Byly páčidlem vylomeny dveře malého prostoru spisovatelčina klozetu, ve kterém ji, na neuvěřitelně dlouhou dobu uvěznil porouchaný a zaklapnutý zámek. Nemohla ho vlastní silou nikterak otevřít. Nemohla za žádných okolností z tohoto vězení utéci. Naštěstí v prostoru bez okna vydržela svítit žárovka. Žít jako zázrakem vydržela i tato žena. Byla svými zachránci nalezena pouze ve spodním prádle, chystala se před svým nedobrovolným uvězněním na spaní. Byl večer, když se nehoda stala.

Když ji záchranáři posadili na transportní vozík, nepoznala jsem ji. Byla na kost vyhublá, vlasy nepřipomínaly vlasy a cosi tiše ševelila promodralými ústy. Znělo to jako vlastní jména a příjmení, avšak ruského původu. Měla to být zřejmě její jména, avšak už poplatná halucinování z nedostatku potravy i léků. Na žádost záchranářského kolektivu jsem horečně a roztřeseně sháněla její doklady i kousky oděvu, trepky a teplý kabát s čepicí, nutné pro její odvoz do nemocnice v té chladu plné říjnové noci. Tyto chvíle si pamatuji, ale jsou v jakémsi mlžném závoji. Ani ve snu by mně tehdy nenapadlo poděkovat své trénované a všeznalé intuici, v tomto scénáři „záchranářce“ lidského života.

Paní spisovatelka se uzdravila. O šest let později, o Vánocích loňského roku s číslem 2018, jsme při dobré vánočce, sladkém cukroví z mých rukou a horkém vonném čaji, opět na tuto záhadnou událost zavzpomínaly. Paní, už s velkým klidem odstupu, však stále tvrdí, že v tomto maličkatém vězení strávila devatenáct dnů. Pila prý vodu z vodovodu a teplou vodou se i zahřívala. Prý měla hodinky s daty dnů na ruce. Zdá se mi to stále nemožné. Stále mám dojem, že to bylo něco přes týden, i podle svědectví sousedů. Ale i tak… Paní je velmi sportovní a dříve tvrdě trénující člověk, vybavený pevným štíhlým tělem a je též zběhlá v držení dlouhých půstů. Snad toto vše pomohlo k tomu, že dokázala po mnoho dnů být v tom malém prostoru – vězení, že dokázala spát po mnoho nocí na dlaždicích toalety, obtočená kolem mísy… že tohle dění, pro nás mnohé nepředstavitelnou hrůzu, vydržela.

Po svém uzdravení se paní spisovatelka jaksi proměnila. Počala, po mnoha létech útlumu opět s literární činností a během krátké doby vydala několik filozofických knih, poplatných jejímu vysokoškolskému studiu. Snad tedy i zlé dění… věznění, je účelným examenem, vedoucím k obrodě sil. Tato žena smí opět objímat svá vnoučátka a skládá pro ně hudbu i texty mnohých písniček. Věřím, že není náhody a snad jsme tedy my, tři české ženy, uspěly v této těžké zkoušce. Vlastně zbývá vyslovit dík za perfektní práci mé vlastní, informující intuice!

MEZI NEBEM A ZEMÍ

Soňa Svobodová

Autorkou tohoto známého stejnojmenného leptu s akvatintou z roku 1999 je uznávaná česká grafička, ilustrátorka a akademická malířka **Eva Hašková**. I když jsou její rodné kořeny spojeny s Kladnem, nasměroval ji její výrazný výtvarný talent na Vysokou školu uměleckoprůmyslovou do Prahy, kterou v roce 1974 úspěšně absolvovala diplomovou prací – ilustracemi Nezvalovy knihy „Valerie a týden divů“ v ateliéru profesora Zdeňka Sklenáře a Jiřího Andrleho. Její nejčerstvější prodejní výstava čtyřiceti grafik, která proběhla během měsíce září v pražském Europarku a byla spojena s hudebním vystoupením a s křtem a autogramiádou autorčiny nově vydané monografie, sklidila mezi jejími návštěvníky velké ohlasy.

Paní Hašková, vzpomenete si ještě, v kolika letech jste dostala své první pastelky a začala kreslit?

Jako každé dítě jsem určitě všechno počmárala. Nepamatuji se na první pastelky, ale na vodové barvy a štětec, kterými jsem v předškolním věku malovala obrázky. Táta si je paspartoval. Úplně konkrétně vidím, jak se vztekám, protože jsem se nemohla strefit do své představy. Kazila jsem jeden papír za druhým. Protože moje rozčilení se stupňovalo, máma mně vysvětlila, že to, co považuji za neúspěch, je vlastně správně. Malovala jsem parašutistu, jak se snáší k zemi, ale místo pěkného těla mně pořád vycházela neforemná bublina. Barva se prostě rozlévala. Tak jsem ráda přistoupila na fakt, že větrný vír kolem chudáka parašutisty nafukuje jeho šaty do na papíru neurčitého fleku. Všechno se dá nějak zdůvodnit. A s parašutisty jsem skončila.

Po kom z rodičů jste zdědila výtvarný talent?

Ani jeden z rodičů se výtvarně neprojevoval. Ale otec, který pracoval na nových postupech v polygrafii, se považoval za znalce a hlavně milovníka umění. Rád se seznamoval s malíři a navštěvoval je v jejich ateliérech a grafických dílnách. Když jednou zhodnotil mou snahu, řekl: „Uděláme z ní malířku!“

Malířku ze mne neudělali, nemaluji obrazy, ale na výtvarnou dráhu mě nasměrovali. Přes různé výtvarné kroužky, malířský ateliér přátelských sester Válových

a výtvarnou školu střední i vysokou. Mě k sobě přilákalo grafické umění, kterému se víceméně věnuji celý život. Je to proces zdlouhavý, špinavý, páchnoucí ředidly a leptadly. Ale pokaždé, když v závěru beru z lisu bílý list papíru s otiskem desky, jsem odměněna příjemným pocitem.

Uvažovala jste někdy nad tím, čím byste byla, kdybyste nebyla malířkou?

Upřímně řečeno, jako poslušné dítě uznávající autoritu rodičů, nikdy mě ani nenapadlo, že bych mohla být někým jiným než výtvarnicí. Asi nedostatek fantazie.

Ilustrovala jste více než šedesát knižních titulů jako například Jana Nerudu: Binokl na očích, Jaromíra Tomečka: Záhady divočiny, Gavina Maxwella: Jasná voda vůkol, Josefa Vágnera: Afrika ráj a peklo zvířat, Oldřicha Vyhlídala: Ars poetica. Jak náročné je pro výtvarnici vašich kvalit vytvoření výstižných ilustrací k danému titulu tak, aby odrážely spisovatelův záměr?

Po vysoké škole jsem začala ilustrovat knihy. Některá nakladatelství mně nabídla spolupráci a řadu let jsem s nimi byla v kontaktu. Prvotní výběr ilustrátora pro určitou knihu dělal grafický úpravce, který měl představu, kteří dva autoři textu a ilustrací jdou dohromady. Já jsem se textu víceméně držela, ale bylo to jen vodítko, kterým směrem se dát. Konečným výsledkem bylo ztvárnění mé představy.

Když dostanete nabídku k vytvoření ilustrací, máte nějaké pravidlo, podle nějž se rozhodujete, že ilustrace vytvoříte či nikoliv?
V době, kdy jsem začínala, vycházely knihy prověřených autorů neproblematického obsahu. Byla tzv. normalizace a dbalo se, aby literatura neprovokovala. Takže příběhy z přírody, staří klasikové apod. Naštěstí mně žádný přidělený titul nedělal problémy a s klidným svědomím jsem ho mohla přijmout. Protože to byl můj zdroj obživy.
Musím se přiznat, že jsem se také jednou nevykroutila jednomu autorovi, který trval konkrétně na mých ilustracích. Nakonec jsem ty ilustrace udělala, a bylo to jedinkrát, kdy jsem text ignorovala a kreslila jsem ptáčky, kytičky, dívčí tvářičky, jako by šlo o verše milostné. Jemu se to prý líbilo.
Ve své tvorbě používáte hlavně původní grafické techniky jako lept s akvatintou. Touto technikou jste vytvořila řadu svých děl, z nichž namátkou vybírám Babylonská věž, Cesta s Františkem Dvořákem, Nebeský a mnoho dalších. Čím to, že jste si tuto grafickou techniku tak oblíbila a na čem v současné době pracujete?
Ilustracím jsem unikla víc jak před třiceti lety. Dělám volnou grafiku, lepty s akvatintou. Miluju černou barvu a barvu měděné desky. Ráda se potýkám s plotnami velkých formátů, do kterých zaleptávám své představy, které po dokončení všech procesů zase z desek snímám na bílý papír. Pracuju klasickou hlubotiskovou technikou, nezměněnou už několik století, v dílně ne nepodobné alchymistické kuchyni. A dělám to ráda.
Mimo velkých formátů, které jsou pro slávu, pracuji na malých lístcích exlibris pro sběratele. Tuším, že se blížím ke dvěma stům těchto vytvořených grafik. Na nich si každý zadavatel určuje své téma. A já ho po svém zpracuji. Mimo grafiku dělám v posledních letech také poštovní známky. A letos bankovku.
Za svou výtvarnou a ilustrátorskou práci jste získala řadu významných českých i zahraničních cen a ocenění. Tou úplně nejnovější je zisk prvního místa ve výtvarné soutěži pro Českou národní banku – pro níž jste navrhla pamětní bankovku s portrétem prvního československého ministra financí Aloise Rašína, která byla vydána u příležitosti sta let české měny. Jak dlouho trvala vaše práce na tomto návrhu – mám na mysli od námětu přes vytvoření až ke zhotovení?
K vytvoření návrhu na pamětní bankovku jsem byla spolu s ostatními kolegy vyzvána Národní bankou a pro mne to dopadlo dobře. Na zpracování tématu byly tři měsíce. Byl určen konkrétní námět, co na bankovce musí být, co tam nesmí být a co tam může být. Návrh se předkládal v několikanásobném zvětšení, přibližně 60 x 20 cm. Dělala se přední i zadní strana. Maketa se odevzdávala v půlce ledna, takže vloni se u nás nekonaly Vánoce, kuchyňský, největší, stůl se stal pracovním. Na aversu je ústředním bodem portrét Aloise Rašína, prvního ministra financí nové republiky. Na reversu je zpodobnění reliéfu nad vchodem tiskárny, kde se bankovky tisknou. Je to ženská tvář, symbol Republiky. V současné době se nová bankovka v této tiskárně tiskne, aby mohla být v lednu 2019 vydána.

Jste také autorkou více než osmdesáti samostatných výstav doma i v zahraničí, zároveň se však zúčastňujete i významných společných výstav. Jak snadné je pro vás jako pro autorku uspořádání vlastní samostatné výstavy - musela jste někdy řešit i nějakou zcela nečekanou komplikaci?
K výstavě jsem vždy vyzvána galerií nebo kulturním centrem. Provozovatelé těchto zařízení si sami autory vybírají. A pak jde všechno hladce.
Jak ráda relaxujete, když zrovna netvoříte?
Pracuji doma. Těžko odděluji práci od soukromí. Z dílny odbíhám od leptání do kuchyně, abych postavila hrnec na plotnu. A když v tom hrnci něco míchám, přemýšlím, co a jak nejlépe zaleptat. I když na louce venčíme psy, není to žádná relaxace, pořád jsme moc blízko domova. Ideální je, odjet ráno třeba do Krumlova, probloumat tam s přáteli celý den a večer se vrátit. A pak si uvědomím, že jsem celý den ani jednou neleptala. Kolikrát se to ale povede?!

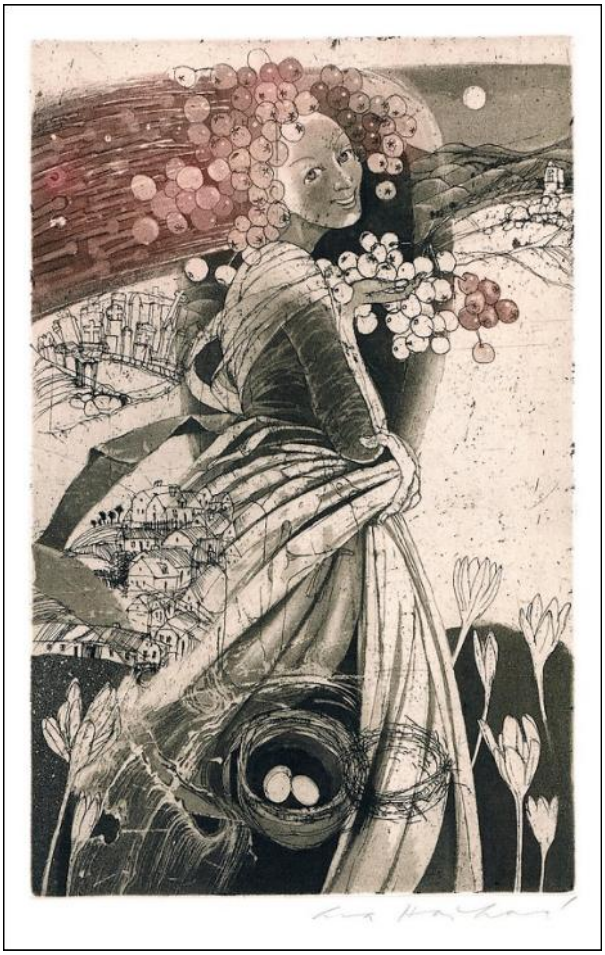

ŠEDESÁTKA DIVADLA NA ZÁBRADLÍ

Veronika Boušová

„Legendu jsem si představovala trochu jinak,“ poznamenala ke zrekonstruovanému interiéru Divadla Na zábradlí moje mladá kolegyně, Češka s australskou zkušeností. „Je to crazy!“ zhodnotila představení Hamleti ihned po poslední oponě další milovnice divadla, vydavatelka časopisu Čechoaustralan. „O kvalitách tohoto *„avantgardního“* divadla nejsem přesvědčena,“ pokračovala, „domnívám se, že jsem dostatečně divadelně erudovaná a otevřená novému, ale toto se mi prostě nelíbí, tak jako se mi nelíbí například moderní čmáranice současného výtvarného umění. Podle mne je to jen póza a snaha šokovat, být za každou cenu jiný. Katarze z umění má být povznášející – krásně, noblesně, božsky – nikoliv odpudivě a šokem. V tomto směru zůstanu ráda „staromódní“…“

Divadlo Na zábradlí je však celou dobu své existence na pražské kulturní scéně známé především svojí jinakostí a progresivním trendem, který se stal jeho výsostní značkou. Na sklonku loňského roku oslavilo 60 let od premiéry hudební inscenace „Kdyby tisíc klarinetů" 9. prosince 1958. Tehdy ještě bydleli v pavlačovém domě na Anenském náměstí běžní nájemníci, v sále se topilo kamny a vedle byla kovářská dílna. Před Jiřím Suchým, budoucím ředitelem DNz Vladimírem Vodičkou, Ivanem Vyskočilem a Helenou Phillipovou, díky nimž vznikla na divadelní mapě Prahy nová scéna a fenomén, tu uváděla mravoučné hry Jednota katolických Tovaryšů. Mimochodem, spojení s duchovní historií zdejší lokality připomíná dodnes ve foyer reliéf ze zaniklého kostela sv. Jana Křtitele.

Genia loci Divadla Na zábradlí utvářela řada vpravdě geniálních divadelníků a herců. Vedle zakladatelů Semaforu tu působila světově uznávaná Pantomima Ladislava Fialky a krátce také Černé divadlo Jiřího Srnce. V éře režiséra a šéfa činohry Jiřího Grossmana se na „Zábradlí“ rodilo české absurdní divadlo, jehož hlavním představitelem se stal místní kulisák Václav Havel. Po nástupu normalizace zde dostali prostor filmoví režiséři nové vlny, vypoklonkovaní z Barrandova. Právě pod vlivem jednoho z nich, Evalda Schorma, se čistě autorská neoficiální scéna proměnila v oficiální divadlo, které si svou jedinečnost udrželo i navzdory dohledu komunistických ideologů. Řada inscenací promlouvala k publiku důmyslně šifrovaným jazykem a nikomu se ho nepovedlo zcela vymýtit.

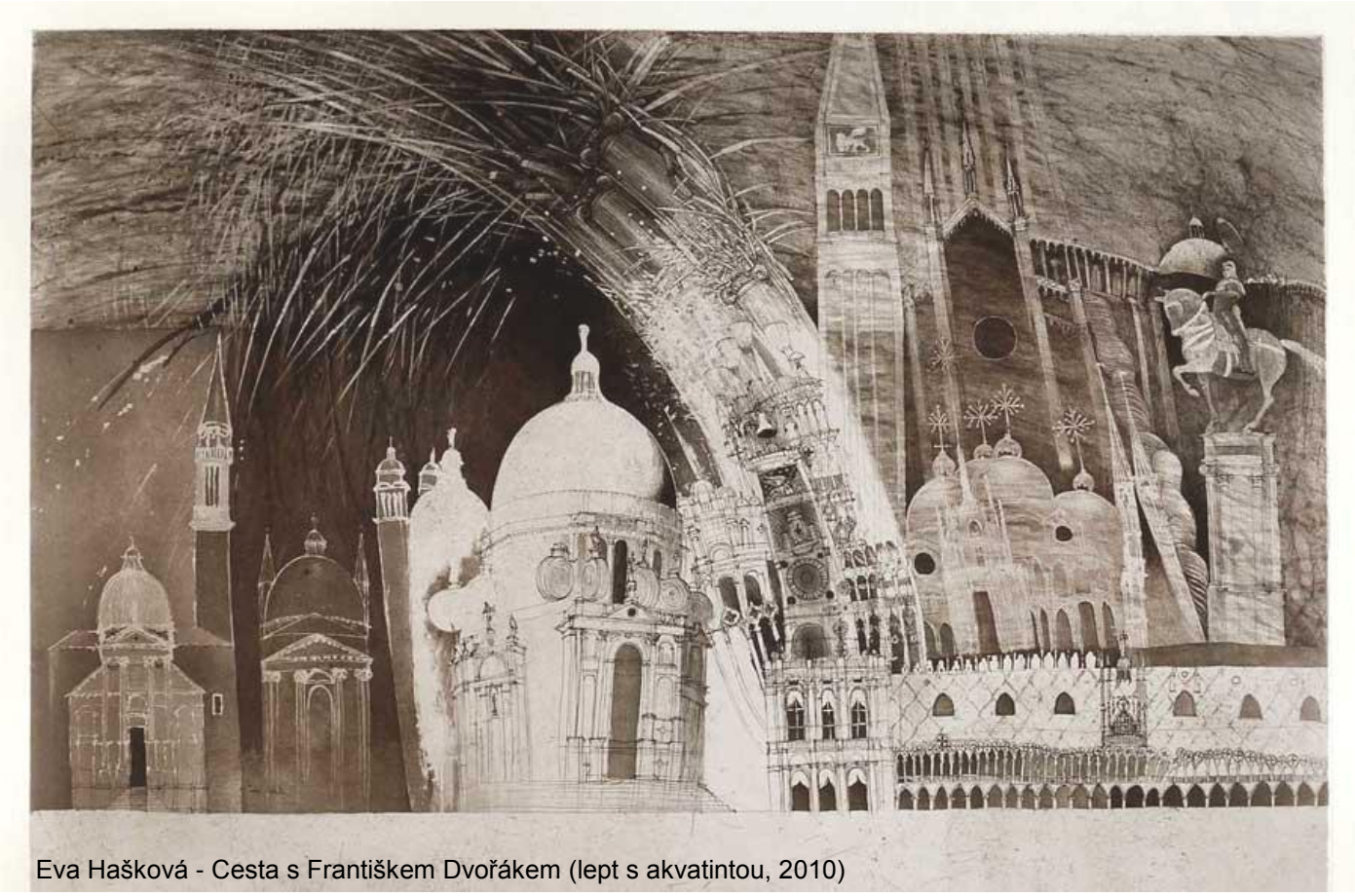

Eva Hašková - Cesta s Františkem Dvořákem (lept s akvatintou, 2010)

Forma pobavila nenáročného diváka stejně dobře, jako intelektuály v hledišti. Zábradlí si prostě bez ohledu na režim udržovalo více či méně úspěšně punc jisté nezávislosti.

S nástupem demokracie v roce 1989 se otevřela stavidla svobodné tvorbě a ta se demonstrovala v celé své bezbřehosti i tragičnosti. Oceňovaný režisér a umělecký šéf Petr Lébl nakonec odešel dobrovolně ze života a nástupce Jiří Pokorný, jedna z nejvýraznějších osobností současného českého divadla, věnoval DNz svůj tvůrčí potenciál s vyčerpávající intenzitou. Když v roce 2013 převzali štafetu ředitel Petr Štědroň, umělecká šéfka Dora Viceníková a režisér Jan Mikulášek, vzbudili velké očekávání. Za Mikuláškovými inscenacemi se specifickým rukopisem se už pár let vyplatilo jezdit na Moravu a mně by ani nenapadlo, že metody tvůrčího týmu mohly někomu připadat nepochopitelné. Ale stalo se a já slíbila, že se pokusím vyložit některé principy.

Otázka, jak číst postmoderní divadelní jazyk a jeho nejrůznější odnože, se dá omílat donekonečna. Návštěva divadla obecně může v člověku vyvolat nadšení stejně jako znechucení. První rada zní: choďte do divadla s otevřenou myslí a přístupní všemu, co vám tvůrci a herci nabídnout. Chcete-li vyloženě „oddechovku“, vyberte si raději nenáročný kus na main streamové scéně. Chcete-li herecké řemeslo, povýšené na dokonalé interpretační umění ve stylu 2. poloviny 20. století, vybírejte pozorně. Máte-li však živé umění rádi, nezapomínejte, že slovo „živé“ určuje jeho souvislost s vaším bytím, s aktuálním tady a teď. Reflexe světa repertoárem, uváděným v DNz, tomu odpovídá a zároveň často počítá s jistou vzdělaností diváka. Například inscenace režiséra Davida Jařaba „Macbeth – Too Much Blood“ vychází ze Shakespearovy hry jako z obecně známého backgroundu. Hraje se v elementární angličtině a některé primitivní věty se refrénovitě opakují. Síla a pestrost jejich výpovědi dokáže překvapit, pokud pozorně sledujete stylizaci herců. Režie staví na výmluvných gestech a pózách, které díky výrazové a pohybové vyzrálosti Miloslava Königa, Anežky Kubátové či dokonce „komika“ Petra Čtvrtníčka dodávají holým větám různé významy. Obrazy jako z antického lapidária se za hudebního doprovodu zvolna proměňují a vy brzy zpozorujete, že hrát se dá i palcem u nohy, natočením kotníku, malíčkem ruky. Herec promlouvá skrze tělo, rétorika a mimika je součástí celku. Nahota symbolizuje duševní obnažení, sexistický podtext se dá vyjádřit jedním peprným výrazem. Chápu odpůrce nahoty na jevišti a rozhodně si nelibuji ve vulgaritách, zamořujících veřejný prostor. Aktuální umění však muselo vzít na milost zkratku, která patří k vyjadřovacímu módu obecně.

Tím se dostávám k základní poučce, že postmoderní divadlo mluví skrze obrazy, klade větší důraz na vizuální vjem a hudební složku. K dokreslení atmosféry nebo duševního rozpoložení hlavního hrdiny používá projekce a postavu často rozkládá na prvočinitele. V představení na motivy Deníku Pavla Juráčka „Zlatá šedesátá“ nebo v „Cizinci“ podle Alberta Camuse interpretuje hlavního hrdinu hned několik herců a hereček. Jin a jang, animus a anima, Jungova typologie osobnosti… Divákovi se nabízí obrovské množství možností, jak si obrazy vyložit a najít v nich pro sebe téma, které mu v katarzi zarezonuje. Neztotožňuje se s hrdinou, ale s jeho jistým osobnostním rysem, a zároveň dostává klíč k odvrácené straně vlastního já.

Umění režiséra pak spočívá v tom, jak tento mnohovrstevnatý tvar dovést k vyvrcholení, určenému celému publiku. K takovému úkolu samozřejmě potřebuje vynikající herce. Soubor Divadla Na zábradlí je plný hereckých individualit, ale odvádí vždy skvělou kolektivní práci. Nicméně s politováním někdy konstatuji, že tyto individuality nenacházejí prostor pro celkové rozvíjení vlastního talentu, navzdory tomu, že se v „Hamletech“ nebo nedávno odderniérované hře „SenAndersen“ podílejí na tvorbě inscenace osobními zkušenostmi. Jistě, vystupují tu s monology i v dialogických scénkách. Ale mnozí současní režiséři z Polska nebo oblasti německojazyčného divadla už dokážou lépe skloubit principy postmoderny s individuálními výkony.

S rekonstrukcí DNz se odtud v roce 2017 vytratil léty utvářený genius loci. Zůstaly pomyslné základní kameny, na nichž zvolna raší něco nového, doposud nepojmenovaného. Kultovní divadelní bar, centrum diskuzí, kde se gejzíry nápadů měnily v takřka hmatatelný inspirační koktejl, se proměnil v neosobní kavárnu. Část vstupního foyeru zabral majitel hotelu, k němuž – dílem kvůli neschopnosti pražského magistrátu – tento prostor patří. Na bývalém dvorku vzniklo atrium v kavárenském stylu. A na nás všech záleží, čím zdejší atmosféru naplníme.

PŘEDPLATNÉ ČASOPISU ČECHOAUSTRALAN - $40

Šeky nebo peněžní příkazy - Money orders na účet CECHOAUSTRALAN zasílejte na adresu redakce ČECHOAUSTRALAN P. O. Box 1008, Hawksburn, VIC 3142, AUSTRALIA

Můžete platit i elektronicky bankovním převodem:-
Bankovní spojení: EisBlue Holdings Pty Ltd, CECHOAUSTRALAN ACCOUNT - Account #: 813753720
National Australia Bank - BSB: 083-004, 330 Collins Street, Melbourne 3000, Australia

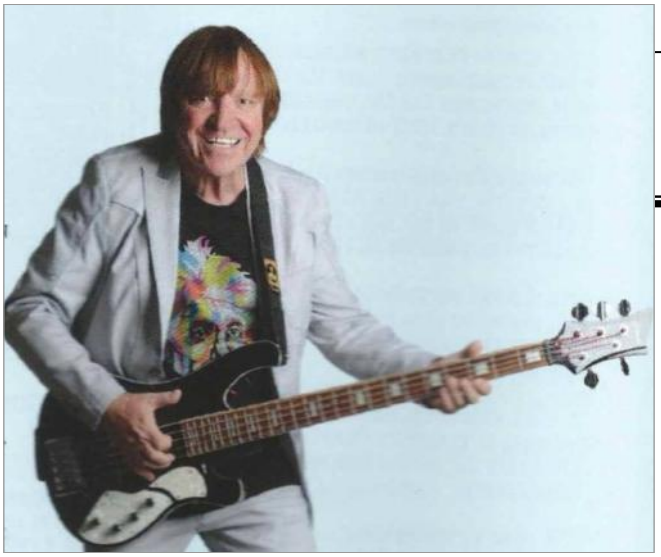

OSUDOVÉ REFLEXE

Dana Broumová

Milan Broum, baskytarista skupiny Olympic, si své soukromí chrání a není lehké ho přemluvit k interview. Pokud už s rozhovorem souhlasí, vždy je to jen na téma týkající se hudby, co poslouchá, jak cvičí, jaké má hudební nástroje a aparaturu, zkrátka vše co s hudbou souvisí. Hudba je tím, co ho naplňuje, a když se ve společnosti setká s jiným hudebníkem, dovedou si povídat dlouhé hodiny třeba jen o jedné struně. Jako jeden z nejuznávanějších českých baskytaristů je veřejně známá osoba, a tak se někdy nevyhne zvídavým otázkám novinářů. V tom ohledu má ovšem jasno, jak říká, má červenou čáru, přes kterou není ochoten jít, především pokud jde o jeho nejbližší rodinu. Jsem opravdu ráda, že nakonec souhlasil a rozhovořil se nejen o svých hudebních začátcích a dlouholetém působení ve skupině Olympic, ale také trochu poodhalil své životní krédo a osobní názory, které já jako jeho žena důvěrně znám a sdílíme je společně, ale pro veřejnost zatím zůstávaly tabu.

Milan Broum, basový mág

V krbu praská oheň a navzdory venkovnímu mrazu se pokojem rozlévá příjemné teplo, které Milanovi evokuje vzpomínky z dětství a dospívání v malebném městečku Mníšek pod Brdy, kde jejich početná rodina bydlela na místní faře. Tatínek byl učitel, maminka v domácnosti. Milan se narodil jako třetí ze sedmi dětí, pěti chlapců a nejmladší byla dvě děvčata. Doma bylo stále živo a veselo, sourozenci si byli věkově blízko, měli spousty kamarádů, se kterými se scházeli na velkém dvoře fary a bavili se sportem. Hráli fotbal, stolní tenis, míčové hry a v zimě chodili sáňkovat a bruslit na zamrzlé rybníky. Maminka byla výborná hospodyňka a velmi pohostinná, tatínek byl přirozená autorita, jak se říká ze staré školy. Všichni včetně kamarádů měli z tatínka velký respekt, takže stačilo zmínit – přijde tatínek, a byl klid. Přestože nebyli bohatou rodinou, nikdo z nich neměl pocit, že by jim něco scházelo. Pro Milana mělo velký význam jeho přátelství s dědou, otcem maminky. Děda původně bydlel v Nečíni, kde měl hospodu, která mu byla komunisty zkonfiskována, a tak strádal na hranici bídy s velmi nízkým důchodem. Maminka, která se na to nemohla dívat, rozhodla, že si vezmou dědu k sobě. Děda byl noblesní člověk s bohatými životními zkušenostmi, za 1. světové války byl italským legionářem, vybraně mluvil, krásně psal. Navíc byl skvělý vypravěč a Milan doslova hltal jeho dobrodružné historky. Své zážitky z italských legií si zaznamenával do deníku, který názorně doplnil i kresbami. Milan dědu obdivoval, jeho osobnost a autoritu, a měl v něm i velkého podporovatele v rostoucím zájmu o hudbu. Milanův otec byl sice muzikant, houslista a harmonikář, učil dva starší bratry Milana hrát na housle, při výuce byl ovšem velice přísný, což Milana od hraní spíše odrazovalo. Ve 14 letech Milan poprvé uslyšel Beatles, byl fascinován zvukem elektrických kytar a probudila se v něm touha věnovat se hudbě a umět hrát na kytaru. Byl to právě jeho děda, který mu koupil tu vysněnou první kytaru a zásadním způsobem ho v jeho začátcích podporoval. Významně se tedy zasloužil o start Milanovy hudební kariéry.

V hudbě se Milan začal orientovat velmi záhy. První skupinu založil ještě na základní škole společně s Jardou Vondrákem, který později hrál na bubny v různých kapelách, mimo jiné s Václavem Neckářem, s Vladimírem Myšíkem v Etc nebo s Miroslavem Imrichem v kapele Tango.

Milan byl do hraní naprosto zapálený, jako samouk se učil z nahrávek. Později během studia na gymnáziu na Dobříši začal hrát s místní skupinou Members, která měla velmi slušnou úroveň, byl to takový „Olympic“ příbramského okresu. Touto kapelou prošlo mnoho hudebníků, a pro Milana to byla první zkušenost s veřejným vystupováním. Měli pestrý převzatý repertoár sestavený z hitů západní hudební produkce. Pravidelně se zúčastňovali bigbeatového festivalu v Příbrami, kam jezdili recenzenti a novináři z Prahy. Hudební kritik Jaromír Tůma si Milana všiml a později ho oslovil s pozváním na akci „skupina na inzerát“ pořádanou redakcemi časopisů Melodie a Mladý svět, po vzoru amerických The Monkees. Milan se konkurzu zúčastnil spíše ze zvědavosti, a tak jaké bylo jeho překvapení, když dostal zprávu, že vyhrál a byl vybrán do nově vzniklé skupiny s názvem „Proč, proč“. V té době si ještě nepřipouštěl, že by se mohl hudbou živit profesionálně. Po bombastickém začátku se skupina „Proč, proč“ rozpadla a Milan byl najednou bez práce. Absolvoval zkoušky na agentuře PKS (Pražské Kulturní Středisko) a hrál s různými hudebními skupinami všech možných stylů. Jeho touha však byla hrát rockovou hudbu, a tak nadšeně přijal nabídku Slávka Jandy (bratra Petra Jandy) do nově vznikající kapely Perpetuum Mobile, ve které hráli renomovaní hudebníci. Stěžejní byl repertoár od velmi progresivní americké rockové skupiny Captain Beyon s technicky velmi náročnými skladbami. Na tu dobu tam byly nezvyklé riffy, těžké figury, hodně hraní, což Milana absolutně pohltilo, denně hodiny cvičil a velmi se ve hře zdokonalil. V 70. letech byla v Československu nejtvrdší normalizace, a kapela provokovala jak hudbou, tak i celkovou image dlouhovlasých hudebníků. Zákaz koncertování na sebe nenechal dlouho čekat a bylo jasné, že s touto hudbou v Čechách nemají šanci. Došlo tedy na plán „B“ s cílem dostat se do zahraničí, jednak vydělat si na nové hudební nástroje a eventuálně emigrovat.

„O významu zdraví nejlépe svědčí to, že zdravý žebrák je šťastnější než nemocný král.“
Arthur Schopenhauer

Jediná možnost jak za minulého režimu s kapelou vycestovat, byla přes agenturu Pragokoncert, a to do zahraničních barů. Do Čech jezdili agenti, kteří si z kapel vybírali a šéf finské agentury Hakulin se rozhodl pro Perpetuum Mobile. Podmínkou bylo hraní minimálně 1 rok po českých barech, a přestože se to ze začátku zdálo neuvěřitelné, v roce 1975 kapela vycestovala do Finska, bez Slávka Jandy, který zůstal v Čechách. Původně bylo angažmá na půl roku, ale pro úspěch bylo prodlouženo na 10 měsíců. Působili na různých místech, i za polárním kruhem. Byla to další velká zkušenost se západním stylem hraní a za honorář si Milan mohl pořídit novou baskytaru Fender Jazz Bass. Po ukončení angažmá se skupina rozpadla, dva členové emigrovali a zůstali ve Skandinávii, a Milan s klávesákem se vrátili do Čech. Po návratu měl Milan snahu pokračovat v rockové muzice, ale v Československu vládla normalizace a tak zvaný „bigbeat“ tu byl tvrdě potlačován. Všechny kapely tvrdšího ražení se buď rozpadly, nebo měly problémy. Uvažoval, že se Slávkem Jandou znovu obnoví kapelu Perpetuum mobile, ale ten už hrál v kapele Petra Nováka. Nicméně jeho bratr Petr Janda hledal v té době nového baskytaristu do své skupiny Olympic. Milan dříve Olympic poslouchal, především alba Želva A Pták rosomák. Naučil se velmi rychle tehdejší repertoár a od ledna 1976 se stal stálým členem skupiny. U Olympiku vnímá tři nejdůležitější období. V prvním období, v sestavě Janda, Chrastina, Klein, Berka, Pacák, to byla první česká skupina s původní tvorbou, novým zvukem kytar. Na tu dobu to byla velice moderní kapela, která ovlivnila řadu jiných hudebníků a kapel. Druhé období začalo příchodem Milana. Petr Janda chtěl hrát tvrdší hudbu a Milan měl z Finska spousty nahrávek současné rockové muziky, která v Československu nebyla dostupná. Cestou na koncerty Milan pouštěl nahrávky v autě, což Petra Jandu motivovalo ke vzniku trilogie – Prázdniny na zemi, Ulice, Laboratoř, ovlivněn Pink Floyd chtěl tvořit větší hudební celky. Milan přinesl do kapely dravější a tvrdší styl hraní. Od chvíle, kdy se nadchl hudbou a začal jí rozumět, toužil tvořit basové linky s novým zvukem. Byla to pro Olympic vzpruha a inspirace, takže na začátku 80. let se skupina dostala znovu na výsluní. V sestavě Janda, Berka, Hejduk, Broum získal Olympic v anketě popularity 3 zlaté slavíky a stále se umísťoval na předních místech. Bylo to období hitů Jasná zpráva, Osmý den, Okno mé lásky, a na naprosto vyprodaných koncertech panovalo doslova šílenství. Olympic hrál v průměru 30 koncertů měsíčně, a tak nebyl čas na jiné aktivity. Milan se oženil a každý volný čas se maximálně věnoval rodině. Třetí období Olympiku začalo po odchodu Petra Hejduka a úmrtí Mirka Berky, kdy do kapely přišli bubeník Milan Peroutka a klávesák Jirka Valenta. V této nové sestavě kapela natočila několik desek a zkusila i trochu jiné hudební styly. Po tragickém odchodu Milana Peroutky sestavu doplnil Martin Vajgl, který do kapely výborně zapadl.

V 90. letech se frekvence koncertů snížila, a tak měl Milan příležitost se zapojit i do jiných projektů. Prošel několika skupinami a nahrál několik zajímavých desek s různými interprety. S Jankem Ledeckým se podílel na dvou významných albech – Na ptáky jsme krátký a Právě teď. Nahrál také album pro Marcelu Březinovou. V roce 1994 založil s mladými muzikanty Mirkem Chyškou a Štěpánem Smetáčkem skupinu Die El Eleffant!?. Jako zpěvák se k nim přidal Dan Bárta a nahráli výborné album Elephantology. Milovníci rockové muziky byli nadšeni a kritici nešetřili chválou. V hudební anketě Žebřík za rok 1994 byla skupina Die El Eleffant!? vyhlášena jako objev roku, a Milan Broum jako nejlepší baskytarista roku. Především vzhledem k různorodým aktivitám všech členů se po roce a půl kapela rozpadla. V té době dostal Milan nabídku účinkovat ve skupině Karla Gotta. Ta zkušenost Milana velmi lákala a navíc mohl zhodnotit své znalosti získané studiem na Konzervatoři Jaroslava Ježka, kterou absolvoval v roce 1994. V kapele byli výborní muzikanti, a byl to trochu jiný styl práce. Široký repertoár Karla Gotta od popu až po jazz a klasiku, vyžadoval určitou zručnost a zkušenost a Milan se naučil hrát nové styly. Karel Gott vystupoval nejen v zemích západní Evropy, ale i v USA. Největším zážitkem bylo pro Milana hrát na koncertě s Karlem Gottem ve slavné Carnegie Hall v New Yorku, v koncertní síni, která pamatuje vystoupení světově nejvýznamnějších umělců. Milanova doména je baskytara, od které se odvíjí vše ostatní. Naplňuje ho tvorba vlastní basové linky do skladeb jak Olympiku, tak i v jiných projektech, stále ho to baví. V Olympiku je lídr Petr Janda, zpěvák i skladatel. Mílanova tvorba je stylově jiná, nikdy se nesnažil prosazovat do Olympiku své vlastní skladby, a pokud byly do programu zařazeny nějaké jeho instrumentálky, bylo to jen pro zpestření. Ale je rád, že má v tom ohledu, dá se říci, volnou ruku. Naposledy ho velice potěšilo, že se na instrumentální skladbě Sprcha 3 podílel i jeho syn Milan, který je také hudebníkem.

Milan je životní optimista. Jeho profese mu přináší uspokojení a v osobním životě má šťastnou rodinu. Život profesionálního hudebníka není jednoduchý, je to náročné i časově, koncerty, zájezdy, zkoušky, zvládnout to vyžaduje mít doma dobré zázemí. Vše má své etapy, prvních 10 let u Olympiku Milana velmi vytěžovalo, a tak dodnes lituje, že neměl možnost si užívat spousty věcí, které jsou v životě důležité. Od určité doby se podmínky pro koncertování změnily, je více volna, což Milanovi umožňuje trávit čas s těmi, které miluje. Rodina je pro něj to nejdůležitější. Jak říká, měl velké štěstí, že poznal báječnou manželku Danu, se kterou vychovali dvě dnes již dospělé děti, které zahrnovali láskou a formovali v nich ušlechtilé charakterové rysy. Jejich dcera i syn mají srdce na pravém místě, a to pro Milana znamená nejvíc. Milan byl rodině od začátku naprosto oddaný, těšil se domů, kde nacházel porozumění a podporu. Když měl nějaké trable, jeho žena ho vždy dokázala povzbudit. V kruhu svých nejbližších se pokaždé zregeneroval. Jeho anglický smysl pro humor je kořením, které jim zpestřuje každý den. Mají rádi návštěvy přátel, se kterými jsou tak zvaně na stejné vlně. Je úžasné, že ve velmi šťastném manželství oslavili minulý rok významné výročí svatby.

S manželkou rádi cestují, poznávají nové destinace. Oba si zamilovali Austrálii, kam se už poněkolikáté vydávají i letos. Je to překrásná země, kde si dovedou představit, že by mohli i žít, snad jen kdyby byli mladší. Jejich rodinný život se jim nedávno obohatil, dcera, která se vdala a žije v USA, má čtyřletého syna Benjamina a dvouletou dcerku Madeline. Tato dvě krásná vnoučátka jsou pro ně velká radost, a ačkoli žijí daleko, těší se na každé další setkání. A co si Milan nejvíce přeje do budoucna? Nejdůležitější je pro něj zdraví a láska. Přeje si, aby měl pevné zdraví a mohl být pro rodinu stále oporou, a samozřejmě pevné zdraví svým nejbližším – své ženě, dětem a vnoučatům. Pokud toto je, tak nic nemůže být problém, vše se dá řešit.

Manželé Broumovi v Melbourne

Redakce ČECHOAUSTRALAN - Barbara Semenov
P. O. Box 1008, Hawksburn - Melbourne, VIC 3142, Australia
email adresa - bsemenov@cechoaustralan.com

ČECHOAUSTRALAN © —NEZÁVISLÝ CELOAUSTRALSKÝ KRAJANSKÝ LIST

If undelivered return to:
P. O. Box 1008
Hawksburn 3142
AUSTRALIA

Print Post Approved
Publication Number:
100019790

POSTAGE PAID AUSTRALIA